

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Otepää looduspargi kaitse-eeskiri”
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala määrusega kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega korrigeeritakse Otepää looduspargi (edaspidi *kaitseala*) tsoneeringut ja kaitsekorda, kaitseala välispiiri ning kehtestatakse uus kaitse-eeskiri.

Otepää looduspark asub Valga maakonnas Otepää vallas Otepää linnas ning Arula, Kastolatsi, Kääriku, Mägestiku, Mäha, Märdi, Nüpli, Otepää, Pedajamäe, Pilkuse, Pühajärve, Raudsepa, Sihva ja Vana-Otepää külas, Palupera vallas Astuvere, Hellenurme, Miti, Neeruti, Nõuni, Päidla ja Räbi külas, Puka vallas Kibena ja Meegaste külas ning Sangaste vallas Mäeküla, Pringi, Restu, Ristee ja Ädu külas ning Põlva maakonnas Valgjärve vallas Hauka ja Pikajärve külas.

Kaitseala territoorium on olnud osaliselt kaitse all aastast 1929, kui kaitse alla võeti Pühajärv koos saartega. Valga rajooni TSN TK 5. juuni 1964. a otsusega nr 67 võeti kaitse alla Päidla järvestik (Kõverjärv, Annijärv, Räbijärv, Kalmejärv, Mõisajärv ja nende vahele jäävad alad – Kalmemägi ja Põrgulaas) ning Nõuni järved. 24. septembril 1979. a moodustati Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusega nr 497 „Looduskaitsealade edasise väljaarendamise kohta” Otepää maastikukaitseala. Otepää looduspark on moodustatud Otepää maastikukaitseala põhjal Vabariigi Valitsuse 18. märtsi 1997. a määrusega nr 63 „Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine”.

Vastavalt looduskaitseaduse § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni looduskaitseaduse alusel kehtestatakse uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid kinnitatakse kaitse all olevale alale kehtivate õigusaktide kohane kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasoleva maastikukaitseala kaitse-eesmärke ja kaitsekorda. Muudatuse on tinginud vajadus tagada nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (edaspidi *loodusdirektiiv*) I lisas nimetatud metsaelupaigatüüpide kaitse. Moodustatav kaitseala hõlmab osaliselt Natura võrgustikku kuuluvad Otepää loodusala ja linnuala.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Merle Palk (tel 799 0908, e-post merle.palk@keskkonnaamet.ee), looduskaitse bioloog Tarmo Evestus (tel 5308 8511, e-post tarmo.evestus@keskkonnaamet.ee) ning looduskaitse juhtivspetsialist Eleri Laidma (tel 5304 7558, e-post eleri.laidma@keskkonnaamet.ee). Eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, looduskaitseadusele vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise peaspetsialist Taavi Tattar (tel 786 8371, e-post taavi.tattar@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna peajurist Lüüli Junti (tel 680 7435; e-post: lyyli.junti@keskkonnaamet.ee) ja SA Keskkonnaõiguse Keskuse jurist Siim Vahtrus

(tel 742 4524, e-post siim@k6k.ee). Ekspertdihinnangu on andnud Eerik Leibak ja Uudo Timm Eestimaa Looduse Fondist. Eelnõu on keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse jätkamise põhjendus

2.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Kaitseala kaitse-eesmärk on:

1) kaitsta, säilitada, taastada, uurida ja tutvustada Otepää kõrgustikule iseloomulikke loodus- ja pärandmaastikke ja looduse mitmekesisust, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele;

2) kaitsta nende liikide elupaiku, keda Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas. Need liigid on väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), mustviires (*Chlidonias niger*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), rukkiräak (*Crex crex*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), mustränhn (*Dryocopus martius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), kolmvarvas-rähn ehk laanerähn (*Picoides tridactylus*), hallpea-rähn (*Picus canus*) ja händkakk (*Strix uralensis*) ja kanakull (*Accipiter gentilis*);

3) kaitsta elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on liiva-alade vähetoitelised järved (3110), vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), looduslikult rohketoitelised järved (3150), jõed ja ojad (3260), liigirikkad aruniidud lubjavesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), siirde- ja õõtsiksood (7140), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);

4) kaitsta järgmiste nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide elupaiku: saarmas (*Lutra lutra*), harivesilik (*Triturus cristatus*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), tõmmuujur (*Graphoderus bilineatus*), suur-rabakiil (*Leucorhinia pectoralis*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*), kaunis kuldking (*Cypridium calceolus*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), nõtke näkirohi (*Najas flexilis*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*) ja läikiv kurdsirbik (*Hamatocaulis vernicosus*);

5) kaitsta järgmiste esinduslike asurkondi moodustavate kaitsealuste liikide elupaiku: sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), viupart (*Anas penelope*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), väiketüll (*Charadrius dubius*), roherähn ehk meltsas (*Picus viridis*), mudakonn (*Pelobates fuscus*), vareskaera-aasasilmik (*Coenonympha hero*), valgelaup-rabakiil (*Leucorhinia albifrons*), hännak-rabakiil (*Leucorhinia caudalis*), mustlaik-apollo (*Parnassius mnemosyne*), veelendlane (*Myotis daubentonii*), kõdu-koralljuur (*Corallorhiza trifida*), balti sõrmkäpp (*Dactylorhiza baltica*), täpiline sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata cruenta*), kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*), Russowi sõrmkäpp (*Dactylorhiza russowii*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*), sookäpp (*Hammarbya paludosa*), väike käöpõll

(*Listera cordata*), ainulehine soovalk (*Malaxis monophyllos*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), ohakasoomukas (*Orobanche pallidiflora*), kuninga-kuuskjalg (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), Helli ebatähtlehik (*Anastrophyllum hellerianum*), sulgjas õhik (*Neckera pennata*), süstjas skapaania (*Scapania apiculata*), Wulfi turbasammal (*Sphagnum wulfianum*), purpur-maakeel (*Geoglossum atropurpureum*) ja limatünnik (*Sarcosoma globosum*);
6) kaitsta ja säilitada Pühajärve mõisa parki ja kaitsealale jäävaid kaitstava looduse üksikobjekte.

Vastavalt LKS §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus.

- **Ohustatus ja haruldus**

Haruldased ja ohustatud kooslused. Otepää looduspargis asuvad looduslikud metsa- ja sookooslused, veekogud ning poollooduslikud kooslused, elupaigatüübid – liiva-alade vähetoitelised järved, vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved, vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved, looduslikult rohketoitelised järved, jõed ja ojad, liigirikkad aruniidud lubjavaesel mullal, niiskuslembesed kõrgrohustud, lamminiidud, aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud, siirde- ja õõtsiksood, allikad ja allikasood, liigirikkad madalsood, vanad loodusemetsad, vanad laialehised salumetsad, rohunditerikkad kuusikud, okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel, soostuvad ja soo-lehtmetsad ning siirdesoo- ja rabametsad – on haruldaste ja ohustatutena lisatud loodusdirektiivi I lisasse ning osaliselt märgitud seal esmatähtsate elupaikadena, mille kaitse tagamisel on Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel eriline vastutus.

Väike konnakotkas (*Aquila pomarina*) on stabiilse arvukusega linn, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning kes on arvatud looduskaitsealade alusel haruldase ja hävimisohus liigina I kaitsekategooria kaitsealuste liikide hulka. Keskmiseks väike-konnakotka asustustiheduseks võib hinnata 2011. aastal 3 pesitsusterritooriumi 100 km² kohta, mis on viimase kümmeaasta jooksul püsinud stabiilsena, kuna liigi kaitsestaatus on soodne. Väike-konnakotka arvukus püsib Eestis 500–600 paari juures (Väike-konnakotka tegevuskava aruanne 2011, Kotkaklubi).

Laanerähn (*Picoides tridactylus*) on väikesearvuline haudelinn, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitsealade alusel vähearvuka ja ohustatud liigina II kategooria kaitsealuste liikide hulka. Laanerähn elab suuremates loodusmaastikulaamades ja eelistab vanemaid puustuid, milles on rohkelt kuivanud puid, soovitatavalt kuuski. Liik on levinud üle terve Eesti. Igal talvel rändab põhja poolt Eestisse laanerähni liigikaaslasi, kes suurendavad liigi kohapealset arvukust kaks kuni kolm korda. Laanerähni ohustab metsade majandamine, mille tõttu väheneb metsade vanus ja rähnile sobivate elupaikade pindala. (Liigi tegevuskava eelnõu 2012, T. Evestus ja A. Nurmla).

Valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*) on väikesearvuline haudelinn, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitsealade alusel vähearvuka ja ohustatud liigina II kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eelistab vanemaid lehtpuuenamusega puustuid. Peamised ohutegurid on metsade majandamine, mille tõttu väheneb metsade vanus ja rähnile sobivate elupaikade pindala.

Laanepüü (*Tetrastes bonasia*) on mandri-Eesti metsades üldlevinud ja tavaline haudelind 30 000 – 60 000 paariga („Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2012“ Jaanus Elts *et al.* 2013), kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Laanepüü asustab mitmesuguseid metsakasvukohatüüpe, samuti eri koostise ja vanusega puistuid. Sigimisperioodil hõivatakse kodupiirkond eelistatult viljakamates niisketel muldadel kasvavates vanemates segametsades, kus järelkasvus või alusmetsas on noori kuuski ning alustaimestik on madal ja liigirikas.

Väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eelistab pesitseda looduslikes poolavatud õõnsustes, asustades tihedamaid metsi, nagu kuusikud ja kuuse-segametsad. Eestis arvatakse pesitsevat vaid 40 000 – 60 000 paari väike-kärbsenäppe (J. Elts *et al.* 2013).

Värbkakk (*Glaucidium passerinum*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Värbkakud asustavad peamiselt okas- ja segametsi. Arvukus varieerub Eestis eri andmetel 300–800 paari vahel. Talvine arvukus on 600–2500 lindu, sõltuvalt talvest (J. Elts *et al.* 2013).

Punaselg-õgija (*Lanius collurio*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eestis on punaselg-õgijaid 20 000 – 30 000 haudepaari (J. Elts *et al.* 2013). Punaselg-õgijad eelistavad avamaastikke, kus jahti pidada, ning tihnikuid, kuhu pesa rajada. Eestis on selliseid alasid rohkelt, mistõttu näebki punaselg-õgijaid põhiliselt kultuurmaastikel ja heinamaadel, puisniitudel, parkides, kalmistutel, põldudevahelistest põõsastikes või metsastunud meresaartel.

Hallpea-rähn (*Picus canus*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eestis eelistab pesitsemiseks valgusrikkaid sega- ja okasmetsi, lodu-sanglepikuid, puisniite ning jõelamme. Väldib suuri metsamassiive, meelsamini otsib pesitsuspaigaks väiksema metsatuka, sageli vee läheduses. Eestis elab 2000–3000 paari (J. Elts *et al.* 2013).

Händkakk (*Strix uralensis*) on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Händkakk pesitseb mitmesugustes vanemates metsades, eelistab kuuse ülekaaluga metsi. Arvukus varieerub Eestis eri andmetel 1300–2500 paari vahel (J. Elts *et al.* 2013).

Roo-loorkull (*Circus aeruginosus*) on ebaühtlaselt levinud haudelind, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud looduskaitseeaduse alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Roo-loorkulli elupaigaks sobivad suuremad roostikud ja roo-sood. Ohutegur on sobivate pesitsusalade (roostikud ja roo-sood) kadumine. Saagilennul kohtab teda ka soiste niitude ja avavee kohal.

Saarmas (*Lutra lutra*) on imetaja, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohuvälises seisus ning on arvatud looduskaitseeaduse alusel vähenevate elupaikade ja väheneva arvukusega liigina III kategooria kaitsealuste liikide hulka. Eestis elab saarmas kõikjal mandril ning Saaremaal ja Hiiumaal ja Vormsi vetes. Arvukust hinnatakse ligikaudu 2000 isendile. Saarmad on

üksikeluviisiga loomad, kes tegutsevad peamiselt videvikus. Saarmas eelistab elada järsukaldaliste jõgede kallastel. Kaldasse uuristab ta uru, mille suue avaneb vee alla. Jõe asemel võib ta elada ka järve kaldal. Saarma arvukus väheneb kogu maailmas. Peamiseks arvukuse vähenemise põhjuseks on elupaikade kadumine ja reostumine, mistõttu on see liik ja tema elupaigad arvatud kaitsealuseks liigiks. Ohutegurite jätkumisel võib muutuda liik ohustatuks. Saarmas on kantud EL loodusdirektiivi II ja IV lisasse, samuti Berni konventsiooni II lisasse, CITES-i lisasse ja EL CITES-i määruse lisasse. Saarmas on Otepää loodusala kaitseesmärgiks.

Must-toonekurg (*Ciconia nigra*) on väheneva arvukusega linnuliik, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohualdis ning arvatud looduskaitseeaduse alusel haruldase ja hävimisohus liigina I kaitsekategooria liikide hulka, kuna tema arvukus on langenud 1980. aastate alguse 250 pesitsevalt paarilt praeguse 100-115 paarini (J. Elts *et al.* 2013). Must-toonekure elupaikadeks on eelkõige vanad, minimaalse häirimise ja soodsate toitumispaikadega looduslikult mitmekesised metsamassiivid. Lisaks must-toonekurele elab talle pesitsuspaigaks sobivates vanades metsades veel kuni 400 ohustatud liiki (Must-toonekure kaitse tegevuskava 2009–2013). Seega toimib must-toonekurg teiste ohustatud liikide suhtes katusliigina. Otepää looduspargist ei ole must-toonekure pesa küll leitud, kuid teda on pesitsusperioodil seal regulaarselt vaadeldud, mistõttu võib eeldada, et Otepää looduspark on must-toonekurele oluline toitumisala.

Roherähn (*Picus viridis*) on tugevalt väheneva arvukusega linnuliik, kes on Eesti punase nimestiku järgi ohustatud ning arvatud looduskaitseeaduse alusel haruldase ja hävimisohus liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Eestis on liigi levikuala põhjapiir ja teda leidub siin hajusalt.

Harivesilik (*Triturus cristatus*) on veega väga tihedalt seotud kahepaikne. Ta eelistab väikesi järvi, metsakraave, küla- ja saunatiike, kopra üleujutusalasid ning karjääriveekogusid. Eesti on harivesiliku levila põhjaosas. Mõned leiukohad on teada Pandivere kõrgustikult. Enamik leide aga Lõuna- ja Kagu-Eestis. 2006. aasta seisuga oli teada vaid 150 sigimisveekogu, neist ca 100 Haanja looduspargis. See arv on põhjaliku seire ja veekogude taastamise tõttu veidi kasvanud, kuid harivesilik on siiski veel ohustatud liik. Eesti punase nimestiku järgi kuulub harivesilik ohualtide liikide kategooriasse ning on arvatud looduskaitseeaduse alusel III kategooria kaitsealuste liikide hulka.

Hink (*Cobitis taenia*) on Eestis III kaitsekategooria liik, mis on kantud Eestis punasesse nimekirja määratlemata liigina. Hinki ohustavad jõgede süvendamine, kraavitamine, veetaseme kõikumised paisutatud jõgedes ja järvede veetaseme muutmine. Kuigi hink elab mitmes jões ja järves ning lisaks ka rannikumeres, on teadmised tema levikust puudulikud.

Vingerjas (*Misgurnus fossilis*) on Eestis III kaitsekategooria liik, mis on kantud Eestis punasesse nimekirja määratlemata liigina. Vingerjat ohustab elupaikade hävitamine maaparandus- ja kuivendustööde käigus ning veetaseme muutmine järvedes.

Karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*) on Eestis III kaitsekategooria taimeliik, mis on kantud Eestis punasesse nimekirja ohuvälise liigina. Taime ohustab võsastumine.

Paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) on Eestis II kategooria kaitsealune liik ning on nimetatud loodusdirektiivi II ja IV lisa. Paksukojaline jõekarp on peamiselt Euroopa liik, kes XX sajandi esimesel poolel oli sagedaim jõekarbiliik. Paksu jõekarbi arvukus on oluliselt

vähenenud Saksamaal, Austrias ja Poolas. Väga haruldane on ta Belgias, Šveitsis ja Tšehhis, välja surnud Hollandis ja Briti saartel. Eestis on teadaolevalt elusate isenditega leiukohti kokku 88. (Liigi tegevuskava eelnõu, H. Timm 2011.) Viimastel aastakümnetel on liigi arvukus ja leviala oluliselt ahenenud. Olemasolevates asurkondades täheldatakse kõrget suremust, seda esmajoonel põuastel aastatel. Surnud eksemplaride osakaal võrreldes elavate isenditega ulatub kohati 30–60%-ni. See viitab liigi asurkondade üldise seisundi kehvale olukorrale (Rahvusvahelise tähtsusega looma- ja taimeliigid Eestis, K. Vilbaste 2004).

Limatünnik (*Sarcosoma globosum*) on Eesti punase nimestiku järgi ohualdis suureneva arvukusega seen, mis on arvatud looduskaitsealuse alusel I kaitsekategooria kaitsealuste liikide hulka. Algselt kogu Euroopas levinud liik on 21. sajandi jooksul mitmes riigis hävinud. Liigi elupaigaks on peamiselt vanad arumetsad, mida ohustavad raied. Keskkonnaregistri andmetel on Eestis 113 liigi leiukohta, millest 54 asuvad kaitstavatel aladel.

Nõtke näkirohi (*Najas flexilis*) on I kaitsekategooria taimeliik, mida ohustavad eelkõige veekogude eutrofeerumine ja hapestumine (esimene tõstab, teine langetab vee pH ebasobivale tasemele). Eesti punase nimestiku kohaselt on tegemist äärmiselt ohustatud liigiga. Keskkonnaregistri andmetel on Eestis kuus nõtke näkirohi leiukohta.

Kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus liik ning kuulub looduskaitsealuse alusel ohustatud liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Kauni kuldkinga elupaikadeks sobivad salu-, loo- ja laanemetsad või neist pikaajalise inimtegevuse tulemusena kujundatud puisniidud, harvem soo- ja kõdusoometsad. Keerulise sigimisbioloogia ja aastatepikkuse algarengu tõttu on liik paljunemisikka jõudmisel jäänud püsima eelkõige inimtegevusest vähemhäiritud vanemates metsades. Kuldking ei talu täisvarju ega täisvalgust ning muutuvaid niiskustingimusi, mille tõttu on ta tundlik metsamajanduslike võtete suhtes. 2007. aastal tehtud üleriigilise inventuuri käigus ei leitud liigi isendeid ligikaudu veerandis varem registreeritud leiukohtades (Kauni kuldkinga kaitse tegevuskava eelnõu). 2013. aasta aprillikuu seisuga oli keskkonnaregistris 1086 leiukoha kirjet (EELIS).

Soohilakas (*Liparis loeselii*) on väheneva arvukusega taimeliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohualdis ning arvatud looduskaitsealuse alusel haruldase ja hävimisohus liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Liiki ohustab soode kuivendamine.

Kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*) on lubjalembene nõrga konkurentsivõimega liik, mille kasvuks optimaalsed tingimused valitsevad allikasoodes. Eestis on levinud eelkõige põhja- ja kaguosas (Kull 2010–2011). Kuulub Eestis II kaitsekategooriasse ning EL loodusdirektiivi II ja IV lisasse. Tegemist on Eesti ohustatud liikide punase nimestiku liigiga. Liigi arvukus Eestis väheneb. Peamised ohutegurid on avamaade võsastumine niitmise või karjatamise katkemisel, soode kuivendamine ja turba võtmine (e-Elurikkus, 2012). Liigi arvukust ongi kõige olulisemalt mõjutanud 20. sajandil toimunud massiline kuivendamine liigi elupaikades ning kraavitusega rikutud veerežiim. Kuivenduse mõjul muutub hulk toitaineid kättesaadavaks ja võimust võtavad suuremakasvulised taimed (Kull 2010–2011).

Roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*) on taimeliik, mis on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedases seisus ning arvatud looduskaitsealuse alusel haruldase ja hävimisohus liigina II kaitsekategooria liikide hulka. Liik kuulub Berni konventsiooni I lisa ning loodusdirektiivi II lisa liikide nimekirja. Uuringute kohaselt eelistab ta kasvada peamiselt tammede vanadel elusatel või mahalangenud ja vähekõdunenud tüvedel või murdunud horisontaalsetel jämedatel

oksaharudel, harvem teiste lehtpuude elustüvedel või tüügastel (Mihkli looduskaitseala KKK, 2012). Liiki ohustab vanade metsade ja puude kadumine.

Läikiv kurdsirbik (*Hamatocaulis vernicosus*) on loodusdirektiivi II lisa liik, Eestis III kaitsekategooria liik ja kuulub ka Eesti ohustatud liikide punase nimestiku ohulähedaste liikide kategooriasse. Läikiv kurdsirbik on valgusnõudlik samblaliik, ta ei talu pikaajalist läbikuivamist ja eelistab kasvada madalama temperatuuriga, peamiselt allikalistes soodes, mis on mineraalainete- ja toitaineterikkad. Eestis on liik vähearvukas. Liiki ohustab enim kasvukohtade kuivendamine või veerežiimi muutmine. Ohuks on ka kuivendamisega kaasnev kasvukohtade kinnikasvamine, mis halvendab valgustingimusi. Kasvukohti toitvate veekogude eutrofeerumine võib samuti viia populatsiooni kadumiseni (Tusti 2011).

- **Tüüpiline ning ajaloolis-kultuuriline ja esteetiline väärtus – maastik**

Maastik on inimese poolt tajutav, looduslike ja/või inimtekkeliste tegurite toimetel ning vastasmõjul kujunenud iseloomulik ala. See definitsioon peegeldab mõtet, et maastik areneb ajas vastavalt looduses ja inimühiskonnas toimuvatele protsessidele. Maastik on tervik, mille looduslike ja kultuurilisi osi tuleb vaadelda koos. Pärandmaastikuks peetakse mingi piirkonna jaoks iseloomulikku maastikku, mis on tekkinud inimese ja looduse kaua kestnud ühistegevusel. Pärandkultuurimaastik on keskkond, mille on ühiselt kujundanud elutu ja elusloodus, hõlmates pärandkooslusi, kultuuripärandit ning pärimuskultuuri.

Otepää looduspargi maastik on Lõuna-Eestile iseloomulikult mosaiikne, kus lagealad (sh järved) vahelduvad metsamassiividega. Looduspargi alal leiab Lõuna-Eestile iseloomulikke vaateid kõrgematelt küngastelt. Piirkonniti on küllaltki hästi säilinud külade traditsiooniline asustusstruktuur ehk külad, kus on alles põlised talukohad ja kus uusehitised on püstitatud endistele talukohtadele või on muul viisil harmooniliselt sobitatud olemasolevaga. Otepää looduspargile iseloomulikud maastikumustrid on tekkinud aastasadade jooksul ja need on väärtuslikud nii looduslikust, kultuurilis-ajaloolisest, rekreatiivsest kui ka esteetilisest aspektist. Asustusstruktuur on inimese rajatud ning koosneb hoonetest, teedest ja maakasutusest. Asustusstruktuuri kujunemist mõjutavad kohapealsed looduslikud tingimused. Asustusstruktuuri säilimine on hoonete ja teede ning avatud alade paiknemise säilitamine.

Kaitseala ajalugu ulatub juba aastasse 1929, kui Vabariigi Valitsus tunnistas tervishoiu kaitse alla võetaks Pühajärve suvituskoha ühes Pühajärve veekogu ja saartega. 1959. aastal moodustati lisaks Pühajärvele riiklikud keelualad ka Tedremäe ja Väikese Munamäe kaitseks ning 1964. aastal võeti kaitse alla Päidla järvestik ja Nõuni järved. 1979. aastal liideti eelmainitud pisikaitsealad üheks Otepää maastikukaitsealaks. Looduspargi territooriumil leiab jälgi eri ajalooperioodidest, alustades muinasajast. Säilinud on mitmeid taluarhitektuuri näiteid ja pärandkultuurimaastiku elemente (Pühajärve sõjatamm, Ristitammed, Kloostrisaare tammed, Sõsarsaare tammed, Pühajärve mõisapark jt). Pärandkultuuriobjekt on eelmiste põlvkondade tegutsemise jäljed maastikul, mis moodustavad ühe osa meie rahvuslikust pärandist. Üldiselt võib väita, et muinsuskaitseobjektid on ühtlasi pärandkultuuriobjektid (lähtudes pärandkultuuri avaraimast definitsioonist), samas enamik pärandkultuuriobjekte ei kuulu ega hakka ka tulevikus muinsuskaitse alla kuuluma. Muinsuskaitse alla kuulub väärtuslikum osa pärandkultuurist. Pärandkultuuriobjektid on näiteks taluõuekoht, rehielamu, taluaidad, tuuleveskid, kiviaiad, kiiged ja kiigemäed, kõrtsid, postijaamad, hauatähised ja muistsed kalmukohad, kirikud, põlispuud, hiied, metsateed, metsavendade punkrid, vanad savitööstused, linaloaugud jne.

Otepää looduspargi esteetiline väärtus seisneb eelkõige kõrgematelt kohtadelt avanevates vaadetes ümbritsevale maastikule, maastiku omapäras, ilus, terviklikkuses ja hooldatuses. Otepää piirkonna huvitavamad vaated avanevad Kuutse mäelt, Meegaste mäelt, Harimäelt, Meema linnamäelt, Trepimäelt, Tehvandi mäelt, Kellamäelt jt kõrgematelt küngastelt. Maalilisemad kohad paiknevad Pühajärve, Nüpli, Pilkuse, Vana-Otepää, Piiri, Kukemäe ja Pedajamäe ümbruses. Otepää on tuntud spordi- ja rekreatsioonipiirkond.

- **Ajaloolis-kultuuriline väärtus – Pühajärve mõisapark**

Eesti parkidest moodustavad valdava osa mõisapargid. Tähelepanuväärsemad neist on võetud kaitse alla: loodusväärtuste tõttu looduskaitse ning arhitektuuri- ja ajaloomälestisena muinsuskaitse alla. Riikliku kaitse all olevaid parke on Eestis veidi üle 400. Pargid on kohad, kus kohtuvad loodus, kultuur ja ajalugu. Pühajärve park rajati Pühajärve mõisa ümbrusesse ja Pühajärve rannaalale juba 19. sajandil. Vabariigi Valitsuse 1929. aasta otsusest leiab punkti, mille järgi võeti kaitse alla Pühajärve suvituskoht ühes Pühajärve veekogu ja saartega.

- **Loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus**

Loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud elupaigatüüpe ning aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Looduslik mitmekesisus on mingi ökosüsteemi, bioomi või kogu Maa taksonoomiliste üksuste mitmekesisus. Termin tähistab sageli looduslikku ja tervet bioloogilist süsteemi.

Loodusdirektiivi artikli 6 punkti 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks kaitsemeetmed, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele. Loodusdirektiivi II lisa nimetatud kaitstavatest liikidest on Otepää looduspargi kaitse-eesmärgiks saarmas (*Lutra lutra*), harivesilik (*Triturus cristatus*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), tõmmuujur (*Graphoderus bilineatus*), suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*), kaunis kuldking (*Cypridium calceolus*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), nõtkes näkirohi (*Najas flexilis*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*) ja läikiv kurdsirbik (*Hamatocaulis vernicosus*).

- **Linnudirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus**

Linnudirektiivi eesmärk on kaitsta kõiki linde tapmise ja püüdmise eest, piirata lindude küttimist ja nendega (samuti nende kehaosade ning neist valmistatud esemetega) kaubitsemist. Direktiiv teeb kohustuslikuks moodustada üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja rändliikide elupaikade kaitseks spetsiaalsed linnualad. Linnudirektiivi artikli 4 punkti 2 kohaselt on liikmesriikidel kohustus rakendada direktiivi lisades nimetatud regulaarselt leiduvate rändlinnuliikide, eelkõige nende liikide pesitsus-, sulgimis- ja talvitusalade ning rändepeatuspaikade, kaitseks erimeetmeid, mis tagaksid nende liikide säilimise ja paljunemise nende levikualal. Linnudirektiivi I lisa liigid ja rändliigid, kelle rändepeatus- ja pesitsuspaiku kaitstakse, on väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), mustviires (*Chlidonias niger*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), rukkirääk (*Crex crex*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), musträhn (*Dryocopus martius*), roherähn ehk meltsas (*Picus viridis*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), viupart (*Anas penelope*), värbkakk

(*Glaucidium passerinum*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), hallpea-rähn (*Picus canus*) ja händkakk (*Strix uralensis*), kanakull (*Accipiter gentilis*) ja väiketüll (*Charadrius dubius*).

Lisaks eespool nimetatud loodusväärtustele on Otepää looduspargi kaitse all hoidmine oluline teistegi haruldaste ja ohustatud taime- ja loomaliikide kaitseks. Samas pole nende kõikide eraldi kaitse-eesmärgina nimetamine vajalik, kuna eesmärgiks seatavate katusliikide ning nende elupaikade ja koosluste kaitseks kehtestatav kaitsekord tagab kaudselt ka nende kaitse. See tähendab, et kaitsekorra väljatöötamisel on lähtunud kaitse-eesmärgina loetletud liikide ja koosluste ökoloogilistest nõudlustest. Seeläbi tagatakse kaitse kõikidele liikidele, kelle elupaigaks on kaitse-eesmärgiks olev kooslus, ja ka neile liikidele, kelle elupaigalised eelistused sarnanevad eesmärgina loetletud katusliikide omadega. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on seatud need kooslused ja kaitsealused liigid, kelle kaitse jaoks on tegemist esindusliku ja soodsa seisundi säilitamiseks olulise esinemisalaga. Kaitse-eesmärgiks on seatud ka need liigid, kelle kaitse sellel alal on loodus- või linnudirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus või kelle soodsa seisundi säilimiseks pikaajaliselt (säilimiseks pikas perspektiivis) ei piisa ainult isendikaitsest. Teisi kaitsealuseid liike ei ole kaitsekorra määramisel aluseks võetud, kuid nende puhul on arvestatud, et eesmärgiks seatavate katusliikide ja koosluste alusel kehtestatav kaitsekord tagab ka nende kaitse. Kaitse-eeskirjas sätestatud kaalutusõiguse teostamisel tagatakse nende liikide kaitse-eesmärgi saavutamine (LKS § 14 lõige 2) LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse kaudu. Teiste sõnadega tuleb nende liikide puhul kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevusteks ja kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud tegevusteks nõusolekut andes arvestada, et kavandatud tegevus ei oleks vastuolus LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse põhimõtetega. Isendikaitse väldib konkreetsete isendite surmamist, kahjustamist ja hävitamist, kuid ei taga nende liikide elupaikade säilimist sellises mahus, et oleks tagatud nende liikide püsiv pikaajaline säilimine nende levikualal.

Teadaolevatest kaitsealustest liikidest, mida ei ole seatud kaitseala kaitse-eesmärgiks, leidub kaitsealal keskkonnaregistri andmetel veel 35 kaitsealuse liigi elupaiku. Otepää looduspargis asuvad veel I kaitsekategooria liigi kummeli-võtmeheina (*Botrychium multifidum*), II kaitsekategooria liikide virgiinia võtmeheina (*Botrychium virginianum*), sileda tondipea (*Dracocephalum ruyschiana*), põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilssonii*), tõmmulendlase (*Myotis brandtii*), veelendlase (*Myotis daubentonii*), pargi-nahkhiire (*Pipistrellus nathusii*) ning III kaitsekategooria liikide hariliku kärnkonna (*Bufo bufo*), hiireviu (*Buteo buteo*), valgetoonekure (*Ciconia ciconia*), vööthuul-sõrmkäpa (*Dactylorhiza fuchsii*), kahkjaspunase sõrmkäpa (*Dactylorhiza incarnata*), mets-vareskolla (*Diphasiastrum complanatum*), laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*), roomava öövilke (*Goodyera repens*), sookure (*Grus grus*), hariliku käoraamatu (*Gymnadenia conopsea*), läikiva kuldsirbiku (*Hamatocaulis vernicosus*), hariliku ungurkolla (*Huperzia selago*), haava-tardsambliku (*Leptogium saturninum*), suure käopõllu (*Listera ovata*), sõõrsilmiku (*Lopinga achine*), karukolla (*Lycopodium clavatum*), pruunika pesajuure (*Neottia nidus-avis*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), halli käpa (*Orchis militaris*), kahelehise käokeele (*Platanthera bifolia*), roheka käokeele (*Platanthera chlorantha*), rabakonna (*Rana arvalis*), tiigikonna (*Rana lessonae*), rohukonna (*Rana temporaria*), ahtalehise ängelheina (*Thalictrum lucidum*), tähnikesiliku (*Triturus vulgaris*), künnapuu (*Ulmus laevis*) ja lodukannikese (*Viola uliginosa*) leiukohad.

2.2. Loodusobjekti kaitse jätkamise otstarbekus

Otepää kõrgustik on Eesti üks kõrgeim kuhjeline saarkõrgustik. Aastasadade jooksul on Otepää kõrgustiku liigendatud reljeefiga maastikul looduse ja inimtegevuse koosmõjus kujunenud

unikaalne mosaiikne pärandmaastik. Otepää looduspargi moodustatud 1997. aastal, kuid ala on võetud maastikukaitsealana kaitse alla juba aastal 1979. Lisaks jääb Otepää looduspargi territooriumile Pühajärve mõisa park, mis on üks esimesi looduskaitse alla võetud alasid Eestis (aastast 1929).

Pühajärve mõisapark asub 19. sajandi keskelt pärinevate plaanide kohaselt peahoone ja Pühajärve vahelisel alal, kus oli korrapärane teedevõrk, aga selle osas oli ka kaldaäärne parkmets, mida maalilisuse suurendamise eesmärgil teadlikult kujundati. 20. sajandi II poolel on parki mitu korda täiendatud. Säilinud pärandi väärtustamine on vajalik meie ajaloo paremaks mõistmiseks ning selle teadmise edasiandmiseks tulevastele põlvetele.

Otepää looduspargis pesitseb 12–14 paari väike-konnakotkaid (*Aquila pomarina*). Sellise arvukusega võib Otepää loodusparki pidada selle liigi Eesti parimaks pesitsusalaks. Musttoonekurge on alal regulaarselt pesitsusperioodil vaadeldud, mis lubab oletada ala kasutamist vähemalt toitumisalana. Samuti on Otepää looduspargist lähiminekis leitud nõtket näkirohtu, mis on väga haruldane I kaitsekategooria taimeliik. Nõtket-näkirohtu on Eestis leitud 4 kohas (keskkonnaregistri andmed, 29.08.2013). Otepää looduspargis on EELIS-e andmetel kanakullil 11, karvasel marjalepal 22, helleri-ebatähtlehikul 1, mustviiresel 4, roo-loorkullil 3, hingil 5, vareskaera-aasasilmikul 1, kõdu-koralljuurel 5, kaubil kuldkingal 2, balti sõrmkäpal 61, kuradi sõrmkäpal 21, russowi sõrmkäpal 42, valgeselg-kirjurähnil 2, rohelist kahksikhambal 5, sooneiuvaibal 168, purpur-maakeelel 2, lai-tõmmuujuril 1, sookäpal 1, valgelaup-rabakiilil 11, hännak-rabakiilil 3, suur-rabakiilil 18, soohilakal 9, väiksel käopõllul 27, suur-kuldtiival 2, ainulehisel soovalgul 38, sulgjal õhikul 38, kärbesõiel 4, mustlaik-apolloil 7, kuninga-kuuskjalal 8, harilikul mudakonnal 27, laanerähnil 15, limatünnikul 5, kollasel kivirikul 2, süstjal skapaanial 1, wulfi turbasamblal 1, laanepüül 1, harivesilikul 82 ja paksukojalisel jõekarbil 3 leiukohta.

Otepää looduspargis asuvate Euroopas väärtustatud ja loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaikade osakaal on EELIS-e andmetel (02.09.2013) ligikaudu 15,7% (mageveekogud 2,9%, niidud 1,76%, sood 0,8% ja metsad 10,3%). Elupaigatüüpide esinduslikkused on EELIS-e andmetel elupaigatüüpidel liiva-alade vähetoitelised järved (3110) C, vähe- kuni kesktöitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130), vähe- kuni kesktöitelised kalgiveelised järved (3140) C, looduslikult rohketoitelised järved (3150) B, jõed ja ojad (3260) B, liigirikkad aruniidud lubjavesel mullal (*6270) C, niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450) C, aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) C, siirde- ja õõtsiksood (7140) B, allikad ja allikasood (7160) C, liigirikkad madalsood (7230) C, vanad looduspargi metsad (*9010) B, vanad laialehised salumetsad (*9020) B, rohunditerikkad kuusikud (9050) B, okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel (9060) C, soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) B ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) B.

Otepää looduspargi territooriumil on mitme I ja II kaitsekategooria liigi leiukohad. Tegemist on liikidega, millele Otepää looduspargi territoorium on sobilik elupaik ja teistes Eesti piirkondades leidub neid liike vähem. Looduskaitseaduse järgi on kohustus kaitsta kõiki I kategooria liikide leiukohti ja vähemalt 50% II kaitsekategooria liikide leiukohtadest.

Kaitse-eeskirjaga taotletakse Otepää looduspargi kohaliku omanäolise elurikkuse säilitamist liikide tasemel sõltumata liigi kaitsekategooriast. Vajadus liigikaitsemeetmete rakendamiseks võib tuleneda ka liigi haruldusest või selle ohustatusest. Eesmärk on kaitsta haruldusi ja parandada ohustatud liikide kohaliku asurkonna seisundit. Kaitse-eeskirjas loetletud kaitsealused liigid ei ole ammendav loetelu looduspargis leiduvatest kaitstavatest

liikidest. Välja on toodud üksnes liigid, kelle puhul on nende kohalik asurkond ka Eesti mõistes küllaltki esinduslik. Loetelust välja jäänud liigid moodustavad kindlasti olulise osa kohaliku looduse mitmekesisusest, sh paljud III kategooria soontaimed, linnud ja selgrootud.

Eelnevale tuginedes võib öelda, et Otepää looduspargi edasine kaitse on põhjendatud, kuna mitut kaitse-eesmärgiks olevat kaitseväärtust (Eesti üks kõrgeim kuhjeline saarkõrgustik, Otepää kõrgustikul väljakujunenud pärandmaastik, kaitsealused liigid) ei ole võimalik mujal kaitsta. Tegemist on pikkade traditsioonidega kaitsealaga, mille väärtust tõstavad paljud kaitsealuste liikide leiukohad. Tegemist ei ole uue kaitseala loomisega, vaid olemasoleva kaitsekorra uuendamisega, mille eesmärk on täiendavalt tagada Natura 2000 võrgustikku kuuluva Otepää loodus- ja linnuala väärtuste kaitse. Otepää linnu- ja loodusala moodustamisega on võetud rahvusvaheline kohustus kaitsta sellel ala üleeuroopaliselt ohustatud liike ja kooslusi, mida on otstarbekas ja ainuvõimalik täita Otepää looduspargis ehk sellel alal, kus need asuvad.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Otepää looduspargi kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada, taastada, uurida ja tutvustada Otepää kõrgustikule iseloomulikke loodus- ja pärandmaastikke, looduse mitmekesisust ja looduse üksikobjekte, aidata kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ning tasakaalustatud keskkonnakasutusele. Säästev majandus on säästva arengu üks osa, mis on sihipäraselt suunatud areng, et tagada inimeste elukvaliteedi paranemine kooskõlas loodusvarade olemi ja ökosüsteemide taluvusvõimega. Säästva puhkemajanduse all peetakse silmas säästvat turismi (turismisektori vastavus säästva arengu põhimõtetele).

Eelkõige on eesmärk kaitsta Otepää kõrgustikul kujunenud pärandmaastikke ning selle järel ka looduslikke elupaiku ja liike. Lisaks on Otepää looduspark tuntud spordi- ja rekreatsioonipiirkond: alal asuvad spordi- ja matkarajad ning puhkerajatised. Samuti on Otepää looduspargi territoorium tihedalt asustatud. Arvestades eeltoodut on kaitstava ala tüübiks valitud maastikukaitseala (suuremate inimõjuliste alade puhul on kasutusel sünonüüm „looduspark”), kuna see tüüp on mõeldud peaaesjalikult maastiku kaitseks.

Hoiualade kaitse-eesmärk on liikide ja koosluste kaitse, kuid see tüüp ei võimalda piisavat kaitset kõigile Otepää looduspargi väärtustele (nt maastikulised väärtused). Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi ja seetõttu pole ka see kaitstava ala tüüp sobilik.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piir

2.4.1. Kaitseala piiritlemine ja laiendus

Kaitseala piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel eelistatult kasutatud selgepiirilisi ning ajas vähe muutuvaid objekte (teed, kraavid, jõed, ojad, metsasihid, heas seisundis kiviaiad, mõõdistatud maaüksused jne). Nende puudumisel on kasutatud looduses kindlatest punktides lähtuvaid mõttelisi sirgeid. Kaitseala piiritlemise aluseks on Eesti põhikaart (mõõt 1 : 10 000) ja maakatastri andmed.

Uue tsoneeringuga muudetakse kaitseala välispiiri. Muudatuse eesmärk on teha kaitseala piiritlemine selgemaks ja arusaadavamaks, arvestades loodus- ja maastikuväärtuste paiknemist.

Kaitsealaga on kaitsekorra selguse huvides liidetud Hinnomäe väike-konnakotka püsielupaik Põlvamaal, mis külgneb Otepää looduspargiga.

Otepää looduspargi planeeritav pindala on 22 214 ha, sellest on riigimaad 4515 ha, eramaad 17 328 ha, munitsipaalmaad 101 ha ja jätkuvalt riigi omandis olevat maad 270 ha. Sihtkaitsevööndisse jääb Otepää looduspargis 2382 ha. Kaitseala üldpindala väheneb võrreldes varasemaga 331 ha ning sihtkaitsevööndite pindala suureneb 570 ha. Piiride korrigeerimisel arvati kaitsealalt välja 324 ha eramaad. Sihtkaitsevööndis väheneb eramaa osakaal 16 ha võrra ja riigimaa osakaal suureneb 575 ha võrra.

Otepää looduspargi välispiir on määratud nii, et kaitseala hõlmaks Otepää kõrgustikule kõige iseloomulikumat ala. Looduspargi koosseisust on suuremas osas välja arvatud Otepää linn, kuna seal ei ole kaitset vajavaid väärtusi. Välispiiriga on hõlmatud Otepää looduspargi kõige esinduslikumad loodus- ja maastikuväärtused. Välispiiri määramisel kasutati peamiselt teede ja kraavide kaitseala poolset serva (teed ja kraavid jäeti kaitsealalt välja, et vältida põhjendamatu halduskoormust) ning vähesel määral ka katastriüksuste piire. Välispiiri määramisel tehti mitmeid muudatusi, mille eesmärk on muuta kaitseala välispiir selgemaks ja arusaadavamaks, arvestades loodus- ja maastikuväärtuste paiknemist. Üksnes kolmes kohas kasutati välispiiri piiritlemiseks kindlate punktide vahelisi mõttelisi sirgeid. Mõttelisi sirgeid kasutati Hinnomäe sihtkaitsevööndi (praeguse Hinnomäe väike-konnakotka) osas, kus piiritlemisel on lähtutud konnakotka pesitsuspaigaks sobiva vana metsa levikust teadaoleva pesapaiga ümbruses. Kaitseala koosseisu arvati kõik vahetult pesapaiga ümbruses asuvad pesitsemiseks sobivad puistud. Mõttelist sirget kasutati Aakre metskond 322 (60801:001:0162) katastriüksusel koordinaatidega X: 635 520,242; Y: 6 435 968,204 ja X: 635 527,544; Y: 6 435 980,872. Kaks mõttelist sirget läbivad ka Rebase (63601:003:2150), Metsa-Konno (63601:003:1740) ja Aakre metskond 252 (63601:002:2770) katastriüksust koordinaatidel X: 646 194,808; Y: 6 432 134,590 ja X: 646 251,260; Y: 6 432 073,143 ning 646 251,240; X: 646 251,260; Y: 6 432 073,143 ja X: 646 806,170; Y: 6 432 136,114.

Piiritlemisel on eelkõige lähtutud praegusest Otepää looduspargi välispiirist, mida allpool nimetatud kohtades muudeti. Välispiiri muudatuste juures arvestati sellega, et muudatused oleksid pindalaliselt nii väikesed kui võimalik, kuid samas oleksid piirid looduses tuvastatavad. Seetõttu oli kohati mõistlikum ka ala suurendada. Ala suurendati kohtades, kus nende alade kaitseta jäämisel kaasnevad piiriülesed ohud kaitse-eesmärkidele ja piiride selgus kaalus üle kaitsealasse arvamiseega kaasnevad piirangud.

Eelnõu kohaselt Otepää looduspargiga liidetavad alad

- Kaitsealaga on kaitsekorra selguse huvides liidetud Hinnomäe väike-konnakotka püsielupaik Põlvamaal, mis külgneb Otepää looduspargiga. Tegemist on osaga Otepää loodus- ja linnualast, mis on püsielupaigana kaitse ala olnud aastast 2010. Ala on osa terviklikust Otepää piirkonna loodusväärtuste kompleksist, mida mõjutab oluliselt ka Otepää looduspargis toimuvad arengud. Seetõttu pole otstarbekas seda ala kaitsta eraldi alana.

- Palupera vallas Miti külas Koolimetsa (katastritunnusega 58201:002:2150) katastriüksusele jääv ala arvatakse tervenisti Otepää looduspargi koosseisu. Senine välispiir jättis osa nimetatud katastriüksusest kaitsealalt välja ning selles kohas ei olnud ühtegi looduses selgelt tuvastatavat ja üheselt mõistetavat objekti. Uus piir kulgeb mööda katastriüksuse piiri.

- Otepää vallas Pilkuse külas Kolga (katastritunnusega 63602:002:1290) katastriüksusel kulgeb välispiir mööda looduses tuvastamatuid jooni läbi katastriüksuse. Piiri korrigeeritakse nii, et see kulgeks mööda katastriüksust läbivat kraavi.

Eelnõu kohaselt Otepää looduspargist väljaarvatavad alad

- Palupera vallas Neeruti külas läbis välispiir seni Tallimõisa (katastritunnus 58202:003:1460) taluõue ja poolitas katastriüksuse. Samuti arvatakse looduspargist välja Metsakurro (katastritunnus 58202:003:0950) katastriüksus. Tegemist on valdavalt põllumaade ja niidualadega. Kaitseala välispiir kulgeb nendel katastriüksustel mööda katastriüksuse läänepiiri.
- Puka vallas Meegaste külas on looduspargist tervenisti välja arvatud Väikse-Järve (katastritunnus 60802:003:0080) ja osaliselt Ütti-Jaani (katastritunnus 60802:003:0132 ja 60802:003:0131) katastriüksus. Valdavalt on katastriüksustel tegemist kultuurmaastikuga ning olemasolev välispiir kulges osaliselt mööda katastriüksuse piiri. Samas on seal olemas pinnastee, mis on piiritlemiseks oluliselt parem, kuna see on looduses selgelt tuvastatav ja üheselt mõistetav. Kuna selle vähendamisega ei jää kaitse alt välja ühtegi loodusväärtust ning see ei mõjuta oluliselt Otepää maastiku kaitset, siis valiti antud juhul piiritlemiseks selgem kaardiobjekt.
- Otepää vallas arvatakse kaitsealalt välja Savikoja (katastritunnus 63601:001:0231) katastriüksus, kuna tegemist on looduskaitsealalt väheväärtusliku alaga Otepää linna vahetus läheduses. Alal ei leidu Natura loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaiku ning pole registreeritud kaitsealuseid liike.
- Otepää linnast lääne poole jääval alal arvatakse looduspargist välja Kivistiku (63601:001:0210), Laane (63601:001:0780), Hundisoosaare (63601:001:1970), Noortalu (63601:001:1060), Kasesalu (63601:001:1070), Platsi (63601:001:0013) ja Toome (63601:001:0012) katastriüksus. Tegemist on Otepää tööstusparki jääva alaga, kust leiab motoringraja, vanu turbaauke, kõdusoopuistuid, linlikke elamukrunte jms. Uus piir kulgeb mööda nimetatud katastriüksuste läänepiiri ning loodeosas mööda Pedajamäe–Pühajärve teed. See ala ei esinda iseloomulikku Otepää maastiku ning seal ei leidu looduskaitsealuseid väärtusi, mistõttu jäeti see kaitsealast välja.
- Avalikustamise käigus arvatati projekteeritavast Otepää looduspargi tzoneeringust välja Otepää linnast ida poole jäävad katastriüksused Linnamäe org (55601:004:1870), Linnamäe tee 1 (55601:004:1340), Linnamäe nõlv (55601:004:0003) ja Vabadussõja (55601:004:0002). See ala on planeeritud Otepää valla üldplaneeringuga kasutusele võtta aktiivse puhke- ja pargialana. Alale ei jää kaitsealuste liikide leiukohti ega elupaigatüüpe.
- Põhja pool Rõngu–Otepää maanteed arvatakse looduspargist välja Mäe (63601:001:1002), Pedjamäe (63601:001:1000), Pedja (63601:001:1003), Järve (63601:001:1212), Metsääre (63601:001:2332), Tuulemäe (63601:001:2331), Pedajakalda (63601:001:2333) ja Pedajaserva (63601:001:0055) katastriüksus. Alal ei leidu Natura loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaiku ning pole registreeritud kaitsealuseid liike. Tegemist on pisikruntidega, kuhu tõenäoliselt soovitakse rajada tihedat elamurajooni, ning sellise ala looduspargis hoidmine ei ole otstarbekas.
- Otepää vallas arvatakse looduspargi koosseisust välja Otepää reoveepuhasti (katastritunnus 63602:001:0022) ja Otepää veevärgi (katastritunnus 63602:001:0026) katastriüksus. Uus piir kulgeb ala läbivatest elektriliinidest põhja pool, millega lõigatakse osaliselt looduspargist välja Tamme (katastritunnus 63602:001:0810) ja Ees-Tamme (katastritunnus 63602:001:0980) katastriüksus. See ala ei esinda iseloomulikku Otepää maastiku ning seal ei leidu looduskaitsealuseid väärtusi, mistõttu jäeti need katastriüksused kaitsealast välja.
- Otepää vallas arvatakse looduspargist välja Rõngu–Otepää–Kanepi teest põhja ja loode poole jääv ala (kokku umbes 111 ha). Tegemist on alaga, kus paiknevad alajaam, biotiigid, kirikumõis, talukohad, korruselamute rajoon, uuselamud, tankla,

tööstusobjektid jms. Alal ei leidu Natura loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaiku ning seal ei ole registreeritud kaitsealuseid liike.

- Looduspargi koosseisust arvatakse välja Otepää linnast kagusse jääv Tehvandi suusastaadion koos piirneva hoonestusalaga (kokku ligikaudu 111 ha). Alale jäävad suusavõistlusrajad, teenindusteed suusatrampliini laskumisnõlv, mitmesugused abirajatised, murunõlvad jms. Alal toimub aasta läbi väga aktiivne inimtegevus ning seetõttu ei ole seal suure esinduslikkusega elupaigatüüpe ega haruldasi ja ohustatud liike. Pole ette näha, et inimõju sellel alal väheneks, mistõttu ei ole otstarbekas ala kaitse all hoida.

Muu hulgas korrigeeritakse Otepää looduspargi välispiiri nendes lõikudes, kus Otepää looduspark külgneb Otepää hoiualaga. Eesmärk on korrigeerida kahe piirneva kaitstava objekti omavahelist piiri, mis viiakse vastavusse värskema Eesti põhikaardiga.

Ülejäänud kaardimaterjali korrigeerimised on peamiselt kosmeetilised ja nende eesmärk on kaardimaterjali korrastamine lähtudes uuenenud kaardimaterjalist.

Kaitse-eeskirjale ja tzoneeringule on koostanud ekspertiisi Eerik Leibak ja Uudo Timm 2011. aastal. Ekspertiisis tehti mitu ettepanekut kaitseala piiritlemise kohta. Kõikide ettepanekutega Keskkonnaamet ei arvestanud. Eelkõige lähtuti praegusest Otepää looduspargi piirist.

- Linnamäe–Mõrtsuka lõik. Piiritlemise juures ei arvestata eksperdi ettepanekuga jätta pool Linnamäe katastriüksusest looduspargi koosseisust välja järgmistel, kuna:

1) katastriüksuse piir on selgem kui mõtteline sirge läbi katastriüksuse. Viimane tekitab eelkõige maaomanikule segadust, kuna looduses on raske tuvastada, missugune osa katastriüksusest asub kaitsealal ja missugune mitte;

2) alal on maastikuline väärtus, kuna tegemist on alaga, kus avatud alad (sh veekogud) vahelduvad metsadega.

- Mõrtsuka–Vastsemõisa lõik. Kolga maatüksuse lõunaosas on piiriks tee. Piiritlemise juures ei arvestata eksperdi ettepanekuga jätta looduspargi piiridest välja Tallimõisa katastriüksus tervikuna ning Metsakurro maaüksuse põhjaosa Elva jõe paremkaldal, määrates välispiiri mööda katastripiire ning Elva jõge (Elva jõgi sisse arvatud) kuni Maaritsa–Otepää teeni. Praegu kaitseala piiriks olev tee on looduses selgemini eristatav ja kõigile üheselt mõistetav piir. Kaitsealast arvatakse välja Tallimõisa katastriüksuse õueala.

- Linnamäe–Restu lõik. Piiritlemisel ei nõustuta eksperdi ettepanekuga arvata Otepää looduspargist välja ligi 460 ha suurune ala, kuna:

1) alale laieneb kahe konnakotka paari (Pringi ja Piiri) toitumisala;

2) asustusstruktuur on alal säilinud ja lisaks on ala käsitletav Otepää kõrgustikule iseloomuliku maastikuna, mis on üks Otepää looduspargi kaitse-eesmärke;

3) võrreldes katastriüksuse piiri(de)ga on maantee kaitseala välispiirina tunduvalt parem, kuna see on looduses jälgitav ja kõigile üheselt arusaadav.

- Restu–Vastsemõisa lõik. Piiritlemisel ei nõustuta eksperdi ettepanekuga „liita kaitsealaga Väike-Poslovitsa katastriüksuse põhjaserv ja Suur-Poslovitsa katastriüksuse loodenuurk. Parema puudumisel kasutasime mõttelist sirgjoont, mille defineeritud murdepunkt on kraavi käänukohas”. Tegemist on sooladega, millele Eesti seadused tagavad piisava kaitse (naabrusmõju Natura alale). Eerik Leibaku ja Jaanus Paali 2013.

aastal koostatud raamatu „Eesti soode seisund ja kaitstus” andmetel on Suur-Poslovitsa katastriüksusel asuv siirdesoo olulise väärtusega (C). Raamatu andmetel on 83% rohu-siirdesoo kogupindalast kaitse all ning on ka ülikõrge või kõrge väärtusega siirdesoid, mis ei ole veel kaitse alla võetud. Sellest võib järeldada, et uute siirdesoo kaitse alla võtmine pole otseselt vajalik ja ennekõike tuleks kaitse alla võtta kõrge väärtusega sood. Kuna selle soo väärtus on vaid oluline, siis otsustati, et ala ei liideta Otepää looduspargiga. Selles kohas eelistatakse välispiirina katastripiiri, kuna see on selgemini arusaadav (käänukohad on looduses tähistatud) kui mõtteline sirge. Otepäele omase maastiku tõttu ei arvestata selles lõigus soovitusel jätta looduspargist välja järgmised katastriüksused: Arukase talu, Uuetoa, Laane, Üla-Tülsu ja Ribametsa. Samuti Suitsu katastriüksuse teest itta jääv kaguserv, kuna välispiiriks sobib tee paremini kui riigimetsamaa piir. Tee on looduses paremini jälgitav ja üheselt mõistetav.

- Otepää eksklaav. Otepää linnast põhja poole jääval alal ei nõustuta nii suure ala väljaarvamise ja looduspargi koosseisust, kuna tegemist on vaateliselt väga olulise ja maastikuliselt eksponeeritud alaga, mis kujundab suuresti looduspargi nägu. Samuti jääb kaitseala välispiiriks Anso 9 katastriüksus, kuna välispiiri määramisel ei ole otstarbekas kasutada mõttelisi sirgeid ja ajas muutuvat kõlvikupiiri.

2.4.2. Vööndite piiritlemine

Eelnõu järgi on kaitseala tzoneeritud 25 sihtkaitsevööndiks (13 hooldatavat ja 12 looduslikku sihtkaitsevööndit) ja 11 piiranguvööndiks. Sihtkaitsevööndi režiim on eelkõige vajalik metsa- ja sookoosluste loodusliku arengu tagamiseks ning seeläbi elustiku mitmekesisuse ja kaitsealuste liikide elupaikade säilitamiseks. Praegune kaitsekord ei taga kõikide väärtuslike metsaalade kaitset.

Otepää looduspargi sihtkaitsevööndite tzoneeringu eesmärk on piiritleda alad, kus kaitse-eesmärkide saavutamiseks on vajalik rangemate piirangute seadmine. Range kaitse alla on arvatud need kooslused, mis piiranguvööndi režiimis ei säiliks. Peamiselt on tegemist metsakooslustega, millede peamine ohutegur on metsade majandamine. Sihtkaitsevööndi metsad moodustavad enamasti suuremaid massiive, kus on säilinud kasvukohale omane looduslik struktuur ja liigiline koosseis nii puistus kui ka maastikul.

Sihtkaitsevööndite piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et alasse on arvatud kõik vastavat režiimi vajavad elupaigad tervikuna, kuid samas on välditud põhjendamatult rangete piirangute rakendamist seal, kui see vajalik pole (hoonestusalad, olulise inimõjuga alad, majandusmetsad jne).

Uus tzoneering muudab kõikide seniste sihtkaitsevööndite piire ning lisaks on moodustatud 11 uut sihtkaitsevööndit. Uued sihtkaitsevööndid on Harimäe, Tõikamäe, Vana-Otepää, Niiluse, Tuisu, Ristee, Pringi, Välkjärve, Päästjärve, Hinnomäe ja Tsorro. Uued sihtkaitsevööndid on moodustatud peamiselt metsaelupaigatüüpide kaitseks. Suuremate massiivide olemasolu selgitati välja 2008. ja 2009. aastal toimunud metsaelupaigatüüpide inventuuride käigus. Suurem osa moodustavatest sihtkaitsevöönditest paikneb riigimaal (eramaal 20%, riigimaal 80%).

Sihtkaitsevööndi režiim kaotatakse Lüüsjärve, Alevijärve, Trepimäe ja Murru alalt, kuna seal inventeeritud kooslused (valdavalt veekogud ja sood) ei vaja tingimata sihtkaitsevööndi režiimi

(tabel 1). Edaspidi kehtib nendel aladel piiranguvööndi režiim. Lepassaare sihtkaitsevöönd (Pühajärvel asuvad Innussaar ja Lepasaar) liidetakse Pühajärve sihtkaitsevööndiga ja Kortina sihtkaitsevöönd liidetakse moodustatava Vana-Otepää sihtkaitsevööndiga.

Tabel 1. Kaotatavad sihtkaitsevööndid

nr	sihtkaitsevöönd	moodustamise põhjus	kaotamise põhjus
1	Lüüsjärve (18,4 ha)	Järv – linnustikuline väärtus, metsad – loodusliku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine	Linnustiku kaitse ei ole Lüüsjärvel enam nii aktuaalne, kuna võrreldes varasema ajaga on linnustik selles piirkonnas märksa vaesunum. Kuigi ka hiljem on kaldaroostikus registreeritud looduskaitseks tähtsate linnuliikide kindel või tõenäoline pesitsus, ei eelda nende elupaikade säilitamine järvel sihtkaitsevööndi režiimi. Peamised ohutegurid järvele on eutrofeerumine ja reostus, kuid neid saab vältida ka piiranguvööndi režiimis. Järvel pesitsevad linnuliigid on aktiivsema inimtegevusega (kalapüük, ujumine, paadiga sõitmine jne) kohanenud ega vaja rangemat kaitset (sihtkaitsevööndi režiimi).
2	Alevijärve (37 ha)	Järv ja seda ümbritsev soostunud ala – linnustikuline väärtus, metsad – loodusliku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine	Linnustiku kaitse ei ole selles piirkonnas enam nii aktuaalne ja registreeritud looduskaitseks väärtuslike liikide elupaigad säilivad ka piiranguvööndis. Registreeritud liigid on aktiivsema inimtegevusega kohanenud ega vaja rangemat kaitset (sihtkaitsevööndi režiimi).
3	Trepimäe (18,8 ha)	Märgala, mille moodustavad Trepimäe järv ja seda ümbritsev soostunud ala; Pilkuse tammed	Alal kirjeldatud elupaigatüüpide 3150 ja 7230 soodsa seisundi tagamine on võimalik ka piiranguvööndis. Trepimäe järv on oma olemuselt sarnane teiste piiranguvööndisse jäävate väikejärvedega ega vaja eraldi rangemat kaitset. Üksikobjektide kaitse ei eelda sihtkaitsevööndi režiimi.
4	Murru (11,6 ha)	Ida-Eestis haruldane raudtarna madal soo, kus kasvab rikkalikult käpalisi, elupaik *7210	Ala on oma algse väärtuse soo kinnikasvamise tõttu minetanud. Samuti puuduvad kirjalikud tõendid inventuuride ja seirete kohta, mis tõestaksid, et elupaik on üldse kunagi alal asunud. Värskema Natura inventuuri järgi on alal kirjeldatud elupaigatüüp 7230 (liigirikkad madal sood). 2005.–2006. a on metsaregistri andmete alusel alal kirjeldatud sinihelmika domineerimisega puistu, mille liituvus on 0,4, mis viitab sellele, et juba siis ei saanud olla tegemist liigirikka madal sooga. Kaitsealustest liikidest on alal soo-neiuvaip ja mitmed käpalised. Need ei vaja eraldi sihtkaitsevööndi režiimi.

Uute sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärgid on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Uute sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärgid

Nr	sihtkaitsevöönd	kaitse-eesmärk
1	Risttee	Loodusdirektiivi elupaigatüübid niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), allikad ja allikasood (7160), vanad loodusmetsad (9010), vanad laialehised salumetsad (9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), laialehised lammimetsad kaldavallidel (91F0) ja liikidest väike-konnakotkas.

2	Tuisu	Loodusdirektiivi elupaigad vanad loodusmetsad (9010) ja rohunditerikkad kuusikud (9050).
3	Niiluse	Loodusdirektiivi elupaigad vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080).
4	Tsorro	Loodusdirektiivi elupaigatüübid siirde- ja õõtsiksood (7140), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning liikidest Russowi sõrmkäpp.
5	Välkjärve	Loodusdirektiivi elupaigatüübid siirde- ja õõtsiksood (7140), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).
6	Pringi	Loodusdirektiivi elupaigad vanad loodusmetsad (*9010) ja liikidest väike-konnakotkas.
7	Vana-Otepää	Loodusdirektiivi elupaigad vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning liikidest väike-konnakotkas.
8	Hinnomäe	Väike-konnakotkas.
9	Päästjärve	Potentsiaalsed loodusdirektiivi elupaigad rohunditerikkad kuusikud (9050) ja liikidest väike-konnakotkas.
10	Harimäe	Loodusdirektiivi metsaelupaigad vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0)
11	Tõikamäe	Loodusdirektiivi metsaelupaigad vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020) ja rohunditerikkad kuusikud (9050).

Kaitse-eesmärkide järgi on kõik sihtkaitsevööndid jagatud kaheks grupiks. Jaotus tuleneb sihtkaitsevööndi määratlusest kas looduslikuks või hooldavaks sihtkaitsevööndiks. Loodusliku sihtkaitsevööndi eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine ainult loodusliku protsessina. Tegemist on aladega, kus tuleb hoiduda inimese sekkumisest looduslikku arengusse. Hooldatavas sihtkaitsevööndis on eesmärk elupaigatüübi säilitamine ja taastamine, mis vajaduse korral eeldab koosluse kujundamistöid. Need on alad, kus kaitse-eesmärgi täitmiseks on vajaduse korral lubatud mõningased sekkumised ala looduslikku arengusse.

Looduslikeks sihtkaitsevöönditeks on määratud Arula, Hinnomäe, Hobusaare, Kolmjärve, Mäda järve, Niiluse, Pringi, Päidla, Päästjärve, Tsorro, Voki ja Välkjärve sihtkaitsevöönd. Hooldatavateks sihtkaitsevöönditeks on määratud Pülme, Tuisu, Harimäe, Kiriku, Kukemäe, Kääriku, Kösti, Palu, Pilkuse, Pühajärve, Risttee, Tõikamäe ja Vana-Otepää sihtkaitsevöönd.

Kõigi sihtkaitsevööndite piiritlemisel arvestati nende aladel olevate metsaelupaigatüüpide levikuga, mis piiritleti tervikuna vööndisse. Teed jäeti sihtkaitsevöönditest välja, sest nende sihtkaitsevööndis hoidmine aita kaitse-eesmärkide saavutamisele kaasa.

Arula sihtkaitsevööndis on kaitstavad elupaigatüübid liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080). Loodusväärtuste paiknemisest lähtuvalt on olemasolevat Arula sihtkaitsevööndit vähendatud nendes kohtades, kus puuduvad majandustegevuse välistamist vajavad kooslused (niidud, lagealad, majandusmetsad). Eksperdiarvamuses kahtluse alla seatud madalsoo elupaigatüübi olemasolu on kindlaks tehtud 2008. aastal Taavi Tattari ja Toomas Hirse tehtud inventuuriga. Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud viite kahe punkti vahelist sirget,

kõlviku ja katastriüksuse piire, kraavi ning teid. Sihtkaitsevööndi välispiiriks olevad teed ja kraavi ei ole arvatud sihtkaitsevööndisse.

Kahe punkti vahelised sirged asuvad järgmistel koordinaatidel (X: 639 397,218; Y: 6 435 779,088 ja X: 639 215,224; Y: 6 435 825,971, X: 638 752,414; Y: 6 435 689,455 ja X: 638 578,550; Y: 6 435 851,350, X: 638 578,550; Y: 6 435 851,350 ja X: 638 613,160; Y: 6 435 957,271, X: 639 149,560; Y: 6 436 517,420 ja X: 639 224,873; Y: 6 436 491,748, X: 639 454,713; Y: 6 436 337,127 ja X: 639 585,187; Y: 6 436 222,007).

Hinnomäe sihtkaitsevööndis kaitstakse väike-konnakotka pesitsuspaika. Tegemist on Hinnomäe väike-konnakotka püsielupaigaga, mis liidetakse looduspargiga. Vööndi piirid kattuvad väike-konnakotka püsielupaiga piiridega. Vööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste piire.

Hobusaare (endise nimega Restu) sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010) ning soostuvaid ja soo-lehtmetsi (*9080). Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud katastripiire, teede, kraavide ja Väikese-Emajõe vööndipoolset serva ning ühes kohas ka mõttelist sirget (koordinaatidel X: 641 158,355; Y: 6 425 236,286 ja X: 641 121,032; Y: 6 425 256,359). Sihtkaitsevööndi pindala on vähendatud ja alast on välja arvatud eraomandis olevad katastriüksused, kus ei ole registreeritud selliseid kooslusi, mis vajaksid tingimata sihtkaitsevööndi režiimi.

Kolmjärve sihtkaitsevööndis kaitstakse siirde- ja õõtsiksoid (7140), allikaid ja allikasoid (7160), liigirikkaid madalsoid (7230), vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050), soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsi (*91D0). Ekspertiarvamuses kahtluse alla seatud madal soo elupaigatüübi olemasolu on kindlaks tehtud 2008. aastal Taavi Tattari ja Toomas Hirse tehtud inventuuriga. Ekspertiarvamuses välja toodud 6430 elupaigatüüpi inventuuri andmetel Kolmjärve sihtkaitsevööndis ei leidu. Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud Elva jõe vööndivälist ja Kaarna oja vööndivälist serva, kraavide vööndivälist serva, katastri- ja kõlvikupiire ning seitset mõttelist sirget (koordinaatidel X: 645 176,153; Y: 6 441 660,728 ja X: 645 442,430; Y: 6 441 599,160, X: 645 442,430; Y: 6 441 599,160 ja X: 645 345,412; Y: 6 441 158,941, X: 645 900,818; Y: 6 440 805,107 ja X: 645 831,695; Y: 6 440 653,974, X: 645 831,695; Y: 6 440 653,974 ja X: 645 809,683; Y: 6 440 642,885, X: 645 809,683; Y: 6 440 642,885 ja X: 645 757,790; Y: 6 440 632,950, X: 645 757,790; Y: 6 440 632,950 ja X: 645 739,500; Y: 6 440 636,110, X: 645 204,402; Y: 6 440 902,761 ja X: 644 948,533; Y: 6 440 882,828). Sihtkaitsevööndit on laiendatud ala lõunaosas, kus piiritlemisel on kasutatud kõlvikupiire, teede vööndivälist serva, kraavide vööndivälist serva ja 4 mõttelist sirget (koordinaatide X: 645 670,283; Y: 6 440 353,648 ja X: 645 646,930; Y: 6 440 234,410, X: 645 506,180; Y: 6 440 105,830 ja X: 645 250,785; Y: 6 440 109,126, X: 645 327,100; Y: 6 440 365,670 ja X: 645 340,803; Y: 6 440 484,924, X: 645 340,803; Y: 6 440 484,924 ja X: 645 483,640; Y: 6 440 439,470). Ala lõunaosas olevad kraavid on osaliselt arvatud sihtkaitsevööndisse, kuna mõjutavad vööndi eesmärgiks olevaid sookooslusi. Ala põhjaosa piiritlemisel on kasutatud Elva jõge (jõgi jääb piiranguvööndisse).

Mädajärve sihtkaitsevööndis kaitstakse siirde- ja õõtsiksoid (7140), vanu loodusmetsi (*9010) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Sihtkaitsevööndi piiri on võrreldes kehtiva tsoneeringuga vähendatud. Vööndi piiritlemisel on kasutatud kõlviku- ja katastripiire, teerada ning kuute mõttelist sirget (koordinaatidel X: 638 718,772; Y: 6 438 909,641 ja X: 638 824,685; Y: 6 438 918,619, X: 638 918,089; Y: 6 438 787,269 ja X: 639 313,383; Y: 6 438 278,469, X: 639 313,383; Y: 6 438 278,469 ja X: 639 265,390; Y: 6 438 236,020,

X: 639 247,488; Y: 6 438 191,516 ja X: 639 186,510; Y: 6 438 068,730, X: 639 151,750; Y: 6 438 027,150 ja X: 639 127,970; Y: 6 437 979,260, X: 639 063,360; Y: 6 437 842,960 ja X: 639 050,930; Y: 6 437 827,620).

Niiluse sihtkaitsevööndis kaitstakse ja taastatakse vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Sihtkaitsevööndi idapiir ühtib looduspargi välispiiriga. Mujal on vööndi piiridena kasutatud katastripiire ning teede ja sihtide vööndipoolset serva.

Pringi sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010) ja väike-konnakotka pesitsuspaika. Vööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuse piire ja kahes kohas mõttelisi sirgeid Räägu katastriüksusel (72401:001:1240) koordinaatidel X: 635 143,123; Y: 6 432 395,474 ja X: 634 998,432; Y: 6 432 453,374 ning X: 634 998,432; Y: 6 432 453,374 ja X: 634 999,747; Y: 6 432 711,236).

Päidla sihtkaitsevööndi puhul on tegemist sisuliselt uue sihtkaitsevööndiga. Sihtkaitsevööndis kaitstakse siirde- ja õõtsiksoid (7140), vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Kui varem oli sihtkaitsevööndisse määratud Suurjärv ja Ahvenjärv, siis uue tsoneeringuga on sihtkaitsevööndisse arvatud väärtuslikud metsaalad Nõuni järvest läänes. Sihtkaitsevööndisse järvi arvatud ei ole. Vööndi piiritlemisel on kasutatud kõlvikupiire, teede ja kraavide vööndipoolset serva, katastripiire, nelja mõttelist sirget (koordinaatidel X: 646 984,640; Y: 6 444 788,850 ja X: 646 890,026; Y: 6 444 757,905, X: 646 430,777; Y: 6 445 538,247 ja X: 646 551,310; Y: 6 445 615,890, X: 646 626,411; Y: 6 445 696,378 ja X: 646 857,045; Y: 6 445 737,062 ning X: 646 857,045; Y: 6 445 737,062 ja X: 647 240,790; Y: 6 445 778,730) ning Silla katastriüksuse (58202:002:0031) osas ka soo ja mineraalmaa vahelist piiri.

Päästjärve sihtkaitsevööndis taastatakse rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ja väike-konnakotka pesitsuspaika. Vööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuse piire.

Pülme sihtkaitsevööndis kaitstakse rohunditerikkaid kuusikuid (9050). Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud katastri- ja kõlvikupiire, Pülme järve kallast, metsarada ning mõttelist sirget (koordinaatidel X: 639 680,240; Y: 6 430 218,610 ja X: 639 480,115; Y: 6 430 374,878). Sihtkaitsevööndi piiri on oluliselt vähendatud ja vööndist on välja arvatud Pülme järvest lääne, põhja ja ida poole jäävad alad. Sihtkaitsevööndisse on jäetud vaid kõige esinduslikumad alad järvest lõuna poole jääval alal, kus asub loodusdirektiivi lisas nimetatud metsaelupaigatüüp.

Tsorro sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010), vanu laialehiseid metsi (*9020), rohunditerikkaid kuusikuid (9050), okasmetsi moreenikõrgendikel (9060) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Vöönd koosneb kahest lahustükist. Põhjapoolse lahustüki piiritlemisel on kasutatud katastriüksuse piire ja mõttelist sirget (koordinaatidel X: 638 610,131; Y: 6 441 186,304 ja X: 638 260,506; Y: 6 441 398,440). Lõunapoolse lahustüki piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire ning teede, kraavide ja oja vööndipoolset serva. Neljas kohas on kasutatud ka mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 638 213,794; Y: 6 440 747,197 ja X: 638 819,506; Y: 6 440 458,547, X: 638 816,324; Y: 6 439 994,816 ja X: 638 819,953; Y: 6 439 801,297, X: 638 819,953; Y: 6 439 801,297 ja 638 708,545; 6 439 727,633, X: 638 370,600; Y: 6 439 834,650 ja X: 638 061,514; Y: 6 439 815,558).

Tuisu sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010). Vööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuse piire ja kahte mõttelist sirget (koordinaatidel X: 648 940,810; Y: 6 434 625,435

ja X: 648 934,622; Y: 6 434 546,384 ning X: 648 876,381; Y: 6 435 116,817 ja X: 649 027,785; Y: 6 435 039,262).

Voki sihtkaitsevööndis kaitstakse siirde- ja õõtsiksoid (7140), niiskuslembeseid kõrgrohostuid (6430), vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Tegemist on endise Voki sihtkaitsevööndiga, mida on oluliselt vähendatud. Sihtkaitsevööndisse on jäetud üksnes majandustegevuse vältimist vajavad vanad metsad. Vööndist jäeti välja endised lagealad, mis on praeguseks kasvanud küll metsaks, kuid mille looduskaitsealine väärtus pole esinduslik. Vööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire ning teede ja Voki oja vööndipoolset serva.

Välkjärve sihtkaitsevööndis kaitstakse siirde- ja õõtsiksoid (7140), vanu loodusmetsi (*9010), vanu laialehiseid salumetsi (*9020), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Vöönd koosneb kahest lahustükist. Põhjapoolne lahustükk on piiritletud katastripiiride alusel. Sihtkaitsevööndi lõunapoolse lahustükki piiritleti samuti valdavalt katastripiiride alusel, kaguservas on kasutatud piiridena kraavi vööndipoolset serva ja kõlvikupiire, ühes kohas ka mõttelist sirget (koordinaatidel X: 640 385,574; Y: 6 433 542,754 ja X: 640 456,630; Y: 6 433 557,740). Kraav jäeti vööndist välja, kuna see ei mõjuta vööndi eesmärgiks olevat siirdesood.

Harimäe sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010), vanu laialehiseid salumetsi (*9020), rohunditerikkaid kuusikuid (9050), soostuvaid- ja soolehtmetsi (*9080) ning siirdesoo ja rabametsi (*91D0). Vöönd on piiritletud katastripiiride alusel. Kaguservas on piiriks pinnastee vööndipoolne serv.

Kiriku sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Vöönd piirneb idast Kolmjärve sihtkaitsevööndiga. Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud katastripiire, metsasihtide ja teede vööndipoolset serva, kõlvikupiire, Elva jõe ja kraavide vööndipoolset serva ning mõttelist sirget (koordinaatidel X: 644 447,927; Y: 6 440 979,102 ja X: 644 420,161; Y: 6 440 866,061). Sihtkaitsevööndit on laiendatud lääne poole, kuid samas on ala vähendatud idaosas asuvatel riigimaadel, kus ei ole inventeeritud väärtuslikke kooslusi.

Kukemäe sihtkaitsevööndis kaitstakse looduslikult rohketoitelised järvi (3150) ning siirde- ja õõtsiksoid (7140). Sihtkaitsevööndi piiri on vähendatud ja uue tsoneeringuga on hõlmatud vaid Kukemäe järv ja seda ümbritsev õõtsiksoola. Vööndi piiritlemisel on kasutatud kõlvikupiire, kraave, katastripiire ja elektriliine (kraavid ja elektriliinid on välja tsoneeritud). Seitsmes kohas on kasutatud mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 644 418,319; Y: 6 437 548,304 ja X: 644 441,720; Y: 6 437 557,540, X: 644 791,560; Y: 6 437 584,360 ja X: 644 834,140; Y: 6 437 575,990, X: 645 068,210; Y: 6 437 541,820 ja X: 645 178,880; Y: 6 437 567,520, X: 645 178,880; Y: 6 437 567,52 ja X: 645 212,379; Y: 6 437 394,207, X: 645 076,083; Y: 6 437 110,534 ja X: 645 093,530; Y: 6 437 110,110, X: 644 458,893; Y: 6 437 161,194 ja X: 644 819,837; Y: 6 437 144,791 ning X: 645 136,009; Y: 6 437 168,649 ja X: 645 155,446; Y: 6 437 162,171).

Kääriku sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010) ja rohunditerikkaid kuusikuid (9050). Vööndi piiritlemisel kasutati teede ja kraavide vööndipoolset serva, katastriüksuste ja kõlvikute piire, Kääriku järve kaldajoont ning edelaosa kahes kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 642 070,050; Y: 6 431 351,440 ja 641 979,819; 6 431 357,618, 641 873,183; 6 431 310,987 ja X: 641 853,402; Y: 6 431 366,692). Sihtkaitsevööndi piiri on

vähendatud ja võõndist on välja arvatud Kääriku järv ja järvest lõuna poole jäävad alad staadioni ümbruses, kus ei ole loodusväärtusi, mille kaitseks oleks vajalik vältida majandustegevust ja loodusvarade kasutamist.

Kösti sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning siirdesoo ja rabametsi (*91D0). Tegemist on endisaegse Pursa ja Kösti sihtkaitsevööndiga, mis liidetakse ja muudetakse võõndi piire vastavalt metsaelupaigatüüpide levikule piirkonnas. Võõnd koosneb kahest lahustükist. Võõndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, teede ja kraavide võõndipoolset serva, Kõlli järve ja Kärnjärvejärve ning Voki oja võõndipoolset kallast (oja ja järved jäävad piiranguvööndisse) ja kuues kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 641 696,880; Y: 6 436 354,470 ja X: 641 803,571; Y: 6 436 319,491, X: 643 104,837; Y: 6 436 265,062 ja X: 643 080,620; Y: 6 436 266,980, X: 642 988,280; Y: 6 436 246,510 ja X: 642 964,280; Y: 6 436 235,460, X: 641 990,214; Y: 6 435 326,803 ja X: 641 911,454; Y: 6 435 154,366, 642 031,430; 6 434 766,535 ja X: 641 886,742; Y: 6 434 689,541, X: 641 759,139; Y: 6 434 628,967 ja X: 641 704,522; Y: 6 434 609,437).

Palu sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050) ning soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080). Võõnd koosneb kolmest lahustükist. Kahe põhjapoolsema lahustüki loodepiir ühtib looduspargi välispiiriga. Palu järves loodesse jääv lahustükk on piiritletud, kasutades kõlviku piiri (elektriliini sihi lageala piir), kraavi võõndipoolset serva ja teede võõndipoolset serva. Otepää–Palupera maanteest edela poole jääva lahustüki piiritlemiseks kasutati kõlviku, katastri ja teede ning metsasihi võõndipoolset serva. Lõunapoolsem lahustükk on piiritletud, kasutades katastripiire, metsa kvartalite sihtide võõndipoolset serva, Pätsiku oja ja Palu jõe võõndipoolset serva, kraavi võõndipoolset serva ja seitsmes kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 642 255,647; Y: 6 441 041,822 ja X: 642 295,041; Y: 6 441 088,091, 642 786,940; 6 441 439,214 ja X: 642 759,474; Y: 6 441 477,866, X: 642 592,112; Y: 6 441 725,604 ja X: 642 265,012; Y: 6 442 194,285, X: 642 265,012; Y: 6 442 194,285 ja X: 641 871,847; Y: 6 441 907,998, X: 641 871,847; Y: 6 441 907,998 ja X: 641 722,562; Y: 6 441 855,864, X: 641 722,562; Y: 6 441 855,864 ja X: 641 511,045; Y: 6 442 032,872 ning X: 641 027,717; Y: 6 442 429,403 ja X: 641 207,933; Y: 6 442 568,643). Kusjuures võõndiga piirneval Otepää–Palupera maantee piiritleti võõndist välja kohati kõlvikupiiride alusel, tee servas asuvad lagealad jäeti võõndist välja. Võrreldes varasemaga on sihtkaitsevööndit oluliselt laiendatud lõuna poole, kuid samas on sihtkaitsevööndist välja piiritletud riigimaal (tunnusega 58201:002:0001) asuv ala, kus ei ole registreeritud väärtuslikke kooslusi ja mida läbivad rekreatsioonirajad.

Pilkuse sihtkaitsevööndis on kaitstavad elupaigatüübid vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soolehtmetsad (*9080). Tegemist on olemasoleva sihtkaitsevööndiga, mille piire on osaliselt muudetud. Võõnd koosneb kahest lahustükist. Võõndit laiendati osaliselt Ritsu (63602:002:1541) katastriüksuse osas ja vähendati Aakre metskond 51 (63602:002:1930) katastriüksuse osas. Muudatuste eesmärk oli viia piirid vastavusse metsaelupaigatüüpide levikuga selles piirkonnas. Võõndist jäeti välja alad, kus metsaelupaigad puudusid, ja lisati alad, kus need olid olemas. Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud kõlvikute, katastriüksuste piire ning kraavide ja teede võõndipoolset serva. Võõndi lääneserv ühtib kaitseala välispiiriga. Kuna alale jäävatele metsakooslustele ei avalda kuivendamine olulist mõju, siis jäeti piirile jäävad kuivenduskraavid võõndist välja. Sihtkaitsevööndi põhjapoolse lahustüki piiritlemiseks kasutati põhja- ja lõunapiiril kolmes kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 648 435,375; Y: 6 437 859,447 ja X: 648 561,014; Y: 6 437 821,157, X: 648 734,043; Y: 6 437 737,296 ja

X: 648 769,213; Y: 6 437 724,609 ning X: 648 976,549; Y: 6 437 038,944 ja X: 648 897,291; Y: 6 437 042,177) ja lääneservas kraavi vööndipoolset serva ning lõunas pinnastee vööndipoolset serva. Vööndi lõunapoolse lahustüki ida- ja lõunaservas kasutati piiridena teede vööndipoolset serva. Põhjaosas ka kraavi vööndipoolset serva ning Aakre metskond 51 katastriüksuse osas kõlviku piire.

Pühajärve sihtkaitsevööndis kaitstakse siirde- ja õõtsikoid (7140), liigirikkaid madalsoid (7230), vanu loodusmetsi (*9010), vanu laialehiseid metsi (*9020), rohunditerikkaid kuusikuid (9050), soostuvaid ja soolehtmetsi (*9080), siirdesoo- ja rabametsi (*91D0) ning lammi- ja lodumetsi (91E0). Sihtkaitsevöönd koosneb kolmest eraldiseisvast piirkonnast Pühajärve ümber ning Pühajärve saartest. Üks piirkondadest asub Pühajärve läänekaldal (edaspidi Murrumetsa piirkond), üks idakaldal (edaspidi Kolga lahe piirkond) ja üks lõunakaldal (edaspidi Hobusemäe piirkond).

Sihtkaitsevööndi pindala on vähendatud ja kõige olulisema muudatusena on sihtkaitsevööndist välja tsoneeritud Pühajärv (veeala). Samuti on sihtkaitsevööndist välja jäetud kõik suuremad teed ja rajad, kuna nende sihipärane kasutamine ei ohusta vööndi kaitse-eesmärki. Murrumetsa piirkonna piiritlemisel kasutati teede, metsasihi ja kraavide vööndipoolset serva, kõlviku ning katastriüksuste piire. Kõik Pühajärve saared kogu maismaa ulatuses jäävad ka sihtkaitsevööndisse, nende piiriks on maismaa ja veeala vaheline kõlviku piir. Kolga lahe piirkonna piiritlemisel kasutati teede, metsasihi ja kraavide vööndipoolset serva, Pühajärve kaldajoont ning katastriüksuste piire ning kolmes kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 645 923,021; Y: 6 434 700,744 ja X: 646 076,383; Y: 6 434 702,948, X: 645 992,896; Y: 6 435 193,501 ja X: 646 041,468; Y: 6 435 214,985 ning X: 644 983,247; Y: 6 435 736,438 ja X: 645 053,496; Y: 6 435 852,703). Hobusemäe piirkonna piiritlemisel kasutati teede, metsasihtide ja kraavide vööndipoolset serva, kõlviku ning katastriüksuste piire ning neljas kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 645 252,765; Y: 6 433 772,934 ja X: 645 241,674; Y: 6 433 458,357, X: 645 241,674; Y: 6 433 458,357 ja X: 645 485,067; Y: 6 433 462,975, X: 645 066,020; Y: 6 433 455,200 ja X: 645 081,120; Y: 6 433 462,560, X: 646 308,115; Y: 6 433 258,034 ja X: 646 735,148; Y: 6 433 220,714 ning Murrumetsa piirkonnas X: 645 042,107; Y: 6 436 075,739 ja X: 645 031,124; Y: 6 436 039,903, X: 644 588,189; Y: 6 434 779,466 ja X: 644 605,246; Y: 6 434 804,202).

Risttee sihtkaitsevööndis kaitstakse niiskuslembeseid kõrgrohustuid (6430), allikaid ja allikasoid (7160), vanu loodusmetsi (*9010), vanu laialehiseid salumetsi (*9020), rohunditerikkaid kuusikuid (9050), soostuvaid ja soo-lehtmetsi (*9080) ning väike-konnakotka pesitsuspaika. Vöönd koosneb kahest lahustükist. Põhjapoolse lahustüki piiritlemisel on kasutatud katastriüksuse piire, teede, kraavide ja Väikese Emajõe vööndipoolset serva ning kahes kohas ka mõttelist sirget (koordinaatidel X: 641 643,368; Y: 6 427 938,100 ja X: 642 126,620; Y: 6 427 558,083 ning X: 641 962,711; Y: 6 428 140,306 ja X: 642 035,472; Y: 6 428 184,410). Lõunapoolse lahustüki piiritlemisel on kasutatud katastriüksuse ja kõlvikute piire ning teede ja Väikese Emajõe vööndipoolset serva.

Tõikamäe sihtkaitsevööndis kaitstakse ja taastatakse vanu loodusmetsi (*9010), vanu laialehiseid metsi ja rohunditerikkaid kuusikuid (9050). Vöönd koosneb kahest lahustükist. Sihtkaitsevööndi piiritlemisel on kasutatud katastripiire, teede ja kraavide vööndipoolset serva ning kõlvikupiire. Vöönd ühtib idaosas Hinnomäe sihtkaitsevööndi ja looduspargi välispiiriga. Sihtkaitsevööndi keskosas piiritleti välja riigikaitse arendussala mööda planeeritava tee servi ja planeeritava riigikaitsemaa katastri piiri.

Vana-Otepää sihtkaitsevööndis kaitstakse vanu loodusmetsi (*9010), rohunditerikkaid kuusikuid (9050), soostuvaid ja soo-lehtmetsi (*9080) ning väike-konnakotka pesitsusala. Sihtkaitsevööndi piiritlemiseks kasutati Elva jõe ning kraavide vööndipoolset serva, katastri- ja kõlvikute piire ning kolmes kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 650 204,456; Y: 6 441 788,818 ja X: 650 082,599; Y: 6 441 670,777, X: 649 000,031; Y: 6 440 995,002 ja X: 648 857,440; Y: 6 440 671,186, X: 648 857,440; Y: 6 440 671,186 ja X: 648 768,740; Y: 6 440 713,270).

Lisaks tehti ekspertiisis mitu ettepanekut ka sihtkaitsevööndite piiritlemise kohta. Kõikide ettepanekutega Keskkonnaamet ei arvestanud.

Kolmjärve sihtkaitsevööndis ei arvestatud eksperdi piiritlemise ettepanekuga Taga-Saviku katastriüksusel. Keskkonnaameti esitatud piir on määratud maaomaniku ettepanekuid arvestades. Kuna alal ei ole inventeeritud elupaikasid ega liike, mis vajavad kaitseks ala puutumatus tagamist, siis pole rangete piirangute seadmine põhjendatud.

Pilkuse sihtkaitsevööndis ei arvestatud eksperdi ettepanekuga jätta sihtkaitsevööndisse metsaalad vööndi nn kaelakohas. Kõnealune metsariba on umbes 100 m laiune, kus on tugev inimõju (valgustus, aktiivselt kasutatavad spordirajad jne). Sellise mõjuga alal ei teki tõenäoliselt kunagi kõrge esinduslikkusega vana loodusmetsa ilmelist kooslust, kuna servaeefekti ja inimtegevuse mõju on liialt tugev. Radade ääres on oluline eelkõige inimeste ohutus ja seega on seal jätkuvad hooldusraied paratamatud. Tuginedes Taavi Tattari ja Toomas Hirse 2008. aastal tehtud inventuurile, ei asu sellel alal metsaelupaiku, mida ekspert väidab, mistõttu range kaitse jätkamine pole seal otstarbekas.

Tuisu sihtkaitsevööndis ei arvestatud eksperdi ettepanekuga laiendada Tuisu sihtkaitsevööndit kõrval asuvatele katastriüksustele Vahe-Kellamäe, Suur-Kellamäe ja Kellamäe, kuna seal on tugevad metsamajanduse jäljed ja elupaiku nendel aladel teada ei ole.

Pühajärve sihtkaitsevööndis ei arvestatud eksperdi ettepanekuga arvata sihtkaitsevööndist välja Paluotsa katastriüksuse lõunaosas olev rohumaa ja määrata sihtkaitsevöönd selles lõigus mööda kõlvikupiiri. Kõlvikupiir on ajas muutuv. Rohumaa hooldamine (niitmine) ei ole sihtkaitsevööndis keelatud. Samuti ei arvestatud eksperdi ettepanekuga arvata sihtkaitsevööndisse Murrumetsa matkaraja ja Pühajärve vaheline ala. Matkaraja eesmärk on Pühajärve ning seda ümbritseva maastiku tutvustamine ning ala on matkajate ohutuse huvides korrastatud ja seda tehakse ka edaspidi. Hooldamise tõttu ei ole kõnealusel alal väärtuslikke elupaiku, mis vajaksid sihtkaitsevööndi režiimi.

Hobusaare sihtkaitsevööndis ei arvestatud ettepanekuga määrata vööndipiir Restu paisjärve ääres mööda riigimetsamaa läänepiiri. Tegemist oleks mõttelise sirgega, mida on looduses keeruline jälgida (sirgel puuduvad looduses tuvastatavad otspunktid).

Välkjärve sihtkaitsevööndis ei arvestatud eksperdi ettepanekutega liita kaks lahustükki üheks. Ala piiritlemine lahustükkidena on kompromisslahendus kõrvalasuvate maaomanikega. Lahustükkide liitmise eesmärk oli ala kompaktsus, kuid kuna kahe lahustüki vahele jääval alal metsaelupaikasid inventeeritud ei ole ning kahe lahustüki vahele jääv piiranguvöönd täidab samuti puhvertsooni rolli, siis arvestati maaomaniku ettepanekuga tema katastriüksus sihtkaitsevööndist välja arvata. Väärtuslikele kooslustele kaitse tagamine on võimalik ka lahustükkidel.

Pülme sihtkaitsevööndit vähendatakse oluliselt ala põhja-, lääne- ja idaosas, kuna seal ei ole inventeeritud selliseid väärtuseid, mis vajaksid tingimata sihtkaitsevööndi režiimi. Järvest loodesse jäävat kuusikut läbib Pülme–Mesila tee, mille äärde on juba 1970. aastatel rajatud suvilad. Järve idakalda mets on kohalikest teedest ja radadest hakitud rohkemgi kui loodekaldal. Samuti on järve idakaldale rajatud suvilad 1970. aastate keskpaigas ning üks suvila ka 1990. aastate esimesel poolel. Kokkuvõttes on alal järjest suurenenud inimõju: järve suundub ohtralt ujumis- ja/või paadisildu, järvest põhja pool paikneb vana kruusauk, metsad on killustunud jne. Sihtkaitsevööndi moodustamine 18.03.1997. a oli tingitud peamiselt Pülme järve kaitsest, kuid praegu on järvede kaitse võimalik ka teiste õigusaktide alusel. Sihtkaitsevööndi režiim säilitatakse ala lõunaosas, kus on inventeeritud elupaigatüübi rohunditerikkad kuusikud (9050) olemasolu (esinduslikkus B) umbes 4 ha-l.

Vööndite tsonerimisel ei arvestatud eksperdi ettepanekuga moodustada Tedremäe sihtkaitsevöönd Otepää vallas asuva Tedremäe kaitseks. Ekspertiisi hinnangul oleks Tedremäe sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärgiks Natura elupaigatüüpide 9050 ja 9060 kaitse. Ekspertiisi järgi on mets seisnud tükk aega puutumatult, leidub rohkesti lamapuitu ning laialehiste puude järelkasvu. Tegemist on 5,9 ha suuruse alaga Nüpli järve kirdekaldal. Ekspertiisi ettepaneku ajendiks oli traditsioonilise maastikupildi säilitamine, kuna eelkõige ohustab ala ehitussurve. Keskkonnaametil puuduvad inventuurid, mis kinnitaksid elupaigatüüpide 9050 ja 9060 leidumist Tedremäe piirkonnas. Samuti pole künka kui pinnavormi kaitseks sihtkaitsevööndi moodustamine otstarbekas, kuna selle kaitse (ebasobiva maakasutuse vältimine) on võimalik ka teiste õigusaktide alusel: planeerimisseaduse ja kaitse-eeskirja ehitust reguleeriva regulatsiooni abil.

Piiranguvöönd on jagatud 11 väiksemaks alaks: Alevi, Annimatsi, Mõrtsuka, Mägestiku, Neitsijärve, Neeruti–Käpa, Otepää, Pargi, Pilkuse, Pühajärve ja Vanamõisa–Restu. Tulenevalt kaitsekorra erisusest on piiranguvööndid jagatud sisuliselt kolmeks grupiks. Need on moodustatud, arvestades alale jäävaid väärtusi (peamiselt maastikulised väärtused). Kaitsekorra erinevused piiranguvööndite vahel seisnevad eelkõige piirangutes ehitustegevusele.

Esimese grupi moodustavad Alevi ja Pühajärve piiranguvöönd, mida võiks lugeda maastikulisest aspektist lähtuvalt Otepää esindusaladeks. Alevi ja Pühajärve piiranguvööndi piiritlemise aluseks on kõrge miljööväärtusega avatud alade paiknemine kaitsealal (Pühajärve, Alevijärve, Väike-Juusa järve, Pilkuse järve ja Trepimäe ümbrus). Tegemist on enim tuntud ja jäädvustatud piirkondadega, kus on eesmärk säilitada senist maastikuilmet ka tulevikus. Maastikuilme on visuaalselt säilinud kindla maa-ala paigutus looduses koos inimese poolt rajatuga. Maastikuilme on paigaspetsiifiline ja visuaalselt tajutav ning selle omapära sõltub reljeefist, avatud ja suletud alade vaheldumisest, teedestruktuurist, asustuse paiknemisest, hoone paigutusest talukompleksides ning hoonete arhitektuursest ilmast. Maastikuilmet mõjutab enim maastiku kõlvikulise jaotuse muutus: lagedate alade võsastumine ja ehitustegevus. Seetõttu on lubatud nendes piiranguvööndites uute ehitiste püstitamine ainult katastriüksuse õuealal, hoonestusalal või algsetel taluõuekohtadel.

Teise grupi moodustavad Neitsijärve, Annimatsi, Neeruti–Käpa, Mõrtsuka, Mägestiku, Pilkuse, Vanamõisa–Restu ja Otepää piiranguvöönd, kus on väga hästi või suhteliselt hästi säilinud piirkonna hoonete arhitektuur, külastruktuuriga ja avatud külamaastik, mis on nende piirkondade maastikuliseks väärtuseks ning mida soovitakse säilitada. Selle piiranguvööndite grupi (v.a Neitsijärve ja Otepää piiranguvöönd) aluseks on 2009. aastal Nele Nutti koostatud töö „Otepää looduspargi maastikuline tsonering”. Võrreldes eelmise grupiga on tegemist aladega, mille maastik pole laiemale avalikkusele sedavõrd tuntud, kui Pühajärve ja Alevijärve

ümbrus. Sellest tulenevalt erineb ka kaitse-eesmärk ning kaitsekorra järgi on välistatud ainult metsamaal ja poollooduslikel kooslustel uute eluasemekohtade teke. Mujal võondis on ehitustegevus võimalik, kui selle käigus ei rikuta võondi maastikulist väärtust. Neitsijärve piiranguvöönd on liidetud piiranguvööndite teise grupiga, kuna see ei ole nii esinduslik ja tuntud ala kui Pühajärve ja Alevi piiranguvööndi maastik. Otepää piiranguvööndisse jääb kogu ülejäänud osa kaitsealast, mille piirid ühtivad eespool kirjeldatud võondite piiridega

Kolmandasse gruppi kuulub Pargi piiranguvöönd, mis on moodustatud ajaloolise Pühajärve mõisapargi kaitseks. Park on aianduslik kunstiteos, mille säilitamiseks tuleks järgida pargikunsti reegleid. Sellest tulenevalt on antud võondil eraldi kaitse-eesmärk, millega tuleb arvestada nii pargis ehitamisel kui ka puuvõrade ja põõsaste kujundamisel ning puittaimede istutamisel ja raiel.

Alljärgnevalt on esitatud piiranguvööndite eri alade piiritlemise alused.

Pargi piiranguvöönd piiritleti põhjas Otepää–Arula maantee serva mööda (maantee jäi võondist välja, kuna tegemist pole pargi kujunduselemendiga). Idas on kasutatud Sõjatamme ja Pühajärve rannapargi katastriüksuste vahelist piiri, nii et Neitsijärve ja Pühajärve ühendava kraavi äärne puuderivi (pühajärve pargi algne osa) jääks võondisse. Lõunas on võondi piiriks Pühajärve veepeegli serv (järv ei jää võondisse). Läänepiiriks on kasutatud pinnasteede ja Pühajärve hotelli parkimisala serva ning Otepää–Arula maantee ja parkimisala nurgapunkti ja pinnastee ja parkimisala nurgapunkti vahelisi mõttelisi sirgeid. Pinnastee ja parkimisala on võondist jäetud välja, kuna tegemist pole ajaloolise pargi osaga. Pargi piiranguvööndi asub Pühajärve külas (Pühajärve park).

Alevi piiranguvööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, teede võõndipoolset ja kraavi võõndivälisest serva. Otepää linna ümbritseva Alevi piiranguvööndi osas on piiritlemisel kasutatud katastriüksuste piire ning metsatee võõndipoolset serva. Alevi piiranguvöönd asub Pilkuse ja Otepää külas.

Neitsijärve piiranguvööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, elektriliini ja teede võõndipoolset serva ning kahes kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 643 994,137; Y: 6 437 102,207 ja X: 643 857,079; Y: 6 437 198,761 ning X: 643 983,195; Y: 6 437 838,562 ja X: 644 019,454; Y: 6 437 838,148). Pühajärve ja Neitsijärve võondi piiril on Otepää–Kääriku–Kurevere tee arvatud Neitsijärve piiranguvööndi koosseisu. Otepää linna ümbritseva Neitsijärve piiranguvööndi osas on piiritlemisel kasutatud katastriüksuste piire ning kraavide võõndipoolset serva. Mõttelist sirget on kasutatud kahes kohas (63601:001:1445, 63601:001:0211 katastriüksustel).

Neitsijärve piiranguvöönd asub Pühajärve külas.

Pühajärve piiranguvööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, valdavalt teede võõndipoolset serva, kraavide ja metsasihtide võõndipoolset serva ning võondi edelaosas kõlvikupiiri ja mõttelisi sirgeid. Kohtades, kus piiranguvöönd piirneb Pühajärve sihtkaitsevööndiga ja Annimatsi piiranguvööndiga, on kasutatud ala piiritlemiseks ka teede võõndivälisest serva. Arvestades kaitse-eesmärki oleks tee arvamine sihtkaitsevööndisse põhjendamatult range kitsendus. Võttes aluseks Otepää–Kääriku–Kurevere maantee mõju piirkonna maastikuilmele, on kaitse-eesmärgist lähtuvalt sobivam liita Annimatsi piiranguvööndiga piirnev lõik kõnealuse võõndiga. Pühajärve sihtkaitsevööndit läbivad enim kasutatavad asfaltkattega teed on arvatud piiranguvööndisse, kasutades põhikaardile kantud teede serva. Otepää linna ümbritseva Pühajärve piiranguvööndi osas on piiritlemisel kasutatud

katastriüksuste piire, tee ja metsaraja võõndipoolset serva, mõttelist sirget (katastriüksusel 63601:002:3520). Pühajärve piiranguvöönd asub Pühajärve, Sihva ja Nüpli külas.

Annimatsi piiranguvööndi piiritlemisel on kasutatud katastriüksuste piire, kõlvikupiiri, teede võõndipoolset serva, Kärnjärve kallast (järv jääb piiranguvööndisse) ja Kõsti sihtkaitsevööndiga piirnevas osas ka mõttelist sirget, mille täpsem asukoht on esitatud sihtkaitsevööndi piiride juures. Annimatsi piiranguvöönd asub Sihva, Mäha ja Pühajärve külas.

Mõrtsuka piiranguvöönd ühtib põhjaosas kaitseala välispiiriga ja lõunaosas Päidla sihtkaitsevööndiga. Mujal on piiranguvööndi piiritlemisel kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, Nõuni järve kallast (järv jääb Otepää piiranguvööndisse) ning teede võõndipoolset serva. Piiritlemisel on kasutatud ka mõttelisi sirgeid, millest kaks kattuvad Päidla sihtkaitsevööndi mõtteliste sirgetega (koordinaatidel, X: 646 430,777; Y: 6 445 538,247 ja X: 646 551,310; Y: 6 445 615,890, X: 646 626,411; Y: 6 445 696,378 ja X: 647 240,790; Y: 6 445 778,730), lisaks on kasutatud veel kahte mõttelist sirget (koordinaatidel X: 646 854,120; Y: 6 444 745,311 ja X: 646 910,285; Y: 6 444 677,045 ning X: 646 910,285; Y: 6 444 677,045 ja X: 646 863,931; Y: 6 444 574,239). Silla katastriüksuse (58202:002:0031) osas on kasutatud piiritlemisel ka soo ja mineraalmaa vahelist piiri. Mõrtsuka piiranguvöönd asub Päidla ja Nõuni külas.

Mägestiku piiranguvöönd ühtib lääneosas kaitseala välispiiriga. Lisaks piirneb see Tsorro, Mäda järve, Arula, Palu, Kiriku ja Kolmjärve sihtkaitsevööndiga, mille piirid on kirjeldatud eespool. Mujal on piiranguvööndi piiritlemisel kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire ning teede võõndipoolset serva. Mägestiku piiranguvöönd asub Pedajamäe, Mägestiku, Miti, Mäha, Arula, Astuverre ja Meegaste külas.

Neeruti-Käpa piiranguvöönd ühtib idaosas kaitseala välispiiriga ning vööndi keskele jääb Vana-Otepää sihtkaitsevöönd. Mujal on piiranguvööndi piiritlemisel kasutatud katastriüksuste ja teede ja kraavide võõndipoolset serva ning Müüri oja võõndipoolset serva ja seisuveekogu kallast. Otepää linna ümbritseva Neeruti-Käpa piiranguvööndi osas on piiritlemisel kasutatud katastriüksuste piire. Vööndi lõunaosas on üks kraav Neeruti-Käpa piiranguvööndisse tsoneeritud. Neeruti-Käpa piiranguvöönd asub Neeruti, Vana-Otepää, Kastolatsi ja Otepää külas.

Pilkuse piiranguvöönd ühtib idaosas kaitseala välispiiri ning Tõikamäe, Niiluse ja Hinnomäe sihtkaitsevööndi piiridega. Lääneosas piirneb vöönd Pilkuse ja Tuisu sihtkaitsevööndiga ning Alevi piiranguvööndiga. Põhjaosas ühtib vöönd Neeruti-Käpa piiranguvööndiga. Mujal on piiranguvööndi piiritlemisel kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, teede ja kraavide võõndipoolset serva ning neljas kohas mõttelisi sirgeid (koordinaatidel 648 672,229; 6 435 709,070 ja 648 652,788; 6 435 709,613, X: 648 940,810; Y: 6 434 625,435 ja X: 648 934,622; Y: 6 434 546,384, X: 648 956,890; Y: 6 434 472,900 ja X: 649 020,208; Y: 6 434 453,576 ning X: 648 876,381; Y: 6 435 116,817 ja X: 649 027,785; Y: 6 435 039,262). Pilkuse piiranguvöönd asub Nüpli, Pilkuse, Otepää ja Pikajärve külas.

Vanamõisa-Restu piiranguvöönd ühtib ida- ja lõunaosas kaitseala välispiiri ning Hobussaare sihtkaitsevööndiga. Vööndi kirdepiirile jääb Kääriku sihtkaitsevöönd. Ala keskel asuvad Pülme, Risttee ja Harimäe sihtkaitsevöönd. Sealjuures kuulub Harimäe sihtkaitsevööndi keskele jääv ala Otepää piiranguvööndisse. Voki oja ning Väike Emajõgi on tsoneeritud Vanamõisa-Restu piiranguvööndisse. Mujal on piiranguvööndi piiritlemisel kasutatud katastriüksuste ja kõlvikute piire, teede ja kraavide võõndipoolset serva ning kolmes kohas ka mõttelisi sirgeid (koordinaatidel X: 643 249,048; Y: 6 431 895,983 ja X: 643 298,763; Y: 6 431 880,586, X: 637 776,274; Y:

6 429 539,069 ja X: 637 694,510; Y: 6 429 608,755 ning X: 637 483,611; Y: 6 434 467,644 ja X: 637 568,750; Y: 6 434 462,499). Vanamõisa–Restu piiranguvöönd asub Arula, Kääriku, Mäeküla, Pringi, Märdi, Sihva, Restu, Risttee külas.

Otepää piiranguvööndisse jääb kogu ülejäänud osa kaitsealast, mille piirid ühtivad eespool kirjeldatud vööndite piiridega. Otepää linna ümbritseva Otepää piiranguvööndi osas on piiritlemisel kasutatud teede ja kraavide vööndipoolset serva, katastriüksuse piire, elektriliine, kõlvikupiire ning kaheksas kohas mõttelisi sirgeid (63602:001:1361, 63602:001:1231, 63602:001:0880, 63602:001:1570, 63602:001:1362, 63602:002:1532, 63602:002:1531, 63602:002:1535 katastriüksustel). Otepää piiranguvöönd asub Nõuni, Päidla, Räbi, Miti, Hellenurme, Neeruti, Kastolatsi, Otepää, Vana-Otepää, Pedajamäe, Mäha, Meegaste, Arula, Pühajärve, Sihva, Nüpli, Raudsepa, Kibena, Ädu, Pringi, Mäeküla, Kääriku ja Restu külas.

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal asuvate loodusväärtustega (ekspertid Toomas Hirse, Taavi Tattar ja Priit Voolaid) ning kaitseala tsoneeringu ja kaitse-eeskirja kohta koostatud eksperdiarvamusega (Eerik Leibak, Uudo Timm Eestimaa Looduse Fondist). Kaitse-eeskirjaga sätestatud piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal olevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi ning on proportsionaalne saavutatavale efektile.

Kaitseala kaitse-eeskiri seab kitsendused omandiõigusele (PS § 32). Keskkonda mõjutava tegevuse õigusliku regulatsiooni aluseks on PS §-st 5 tulenev loodusvarade ja loodusressursside kui rahvusliku rikkuse säästva kasutamise põhimõte. Elu- ja looduskeskkonna säästmise ja sellele tekitatud kahju hüvitamise kohustus tuleneb PS §-st 53. Tulenevalt PS §-dest 5, 32 ja 53 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja looduskaitse seaduse alusel võib omandiõigust piirata. Omandiõiguse põhiollemuse säilimiseks peavad seadusest tulenevad piirangud olema proportsionaalsed ehk piirangu eesmärgi saavutamiseks sobivad, vajalikud ja mõõdukad. Kaitse-eeskirjaga piirangute seadmise eesmärk on alal leiduvate loodusväärtuste säilimine. Ühtlasi täidetakse direktiivist 92/43/EMÜ riigile tulenev kohustus tagada loodusväärtuste kaitse Natura 2000 võrgustiku alal. Neid eesmarke saab lugeda õiguspäraseks, kuna abinõud, mis soodustavad eesmärgi saavutamist, on õiguslikult sobivad: kaitseala moodustamine ja loodusväärtusi kahjustavatele tegevustele piirangute seadmine aitab kaasa kaitseala eesmärkide täitmisele. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne. Kaitse-eeskirja regulatsiooni eesmärgi (loodusväärtuste säilimine) täitmiseks ei ole muid vähemalt sama efektiivseid, kuid isikuid vähem koormavaid meetmeid. Abinõu mõõdukuse üle otsustamiseks tuleb kaaluda ühelt poolt isikutele antud õigusesse sekkumise ulatust ja intensiivsust, teiselt poolt aga eesmärgi tähtsust. Eesti ja Euroopa loodusväärtuste säilimine on oluline eesmärk. Alale kaitse tagamisega ja tegevustele piirangute seadmisega ala loodusväärtused säilivad, loodusväärtusi kahjustavate tegevuste elluviimisel need hävivad.

Metsamajanduse-, turismi- või kinnisvaraarendusega tegeleva ettevõtluse korral on teada risk, et tegevust ei saa võimaldada juhul, kui see kahjustab loodust või elukeskkonda. Ettevõtlusvabadus ei anna isikule õigust nõuda rahvusliku rikkuse ega riigi vara kasutamist oma ettevõtluse huvides. Omandiõigus ja ettevõtlusvabadus ei ole piiramatud õigused. Kaitse-eeskirjaga alale seatud eesmärk kaalub üles omandiõiguse ja ettevõtlusvabaduse riive.

Järgnevates kaitsekorra peatükkides on esitatud kitsenduste kaupa põhjendused, miks vastavad piirangud on vajalikud.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala jagatud 25 sihtkaitsevööndiks ja 11 piiranguvööndiks. Kaitseala senise piiri muutmiseks ja kaitsekorra uuendamiseks tunnistatakse määrusega kehtetuks Vabariigi Valitsuse 18. märtsi 1997. a määrus nr 63 „Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine”, et vältida topeltkaitset. Vabariigi Valitsuse 15. detsembri 2005. a määruses nr 311 „Hoiualade kaitse alla võtmine Valga maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

- 1) määruse kolmas normitehniline märkus muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Hoiualade välispiirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja Maakatastri andmeid. Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee)”;
- 2) lisas olevad kaardid „Otepää hoiuala” ja „Otepää hoiuala 2” asendatakse määruse lisas olevate kaartidega „Otepää hoiuala 1” ja „Otepää hoiuala 2”.

Hoiuala piire muudetakse, et vältida kattuvust Otepää looduspargiga, ning ühtlasi viiakse hoiuala piirid vastavusse värskema aluskaardiga.

Kaitse-eeskirjaga ei reguleerita adru varumist, kuna looduspargis ei ole adru. Samuti ei reguleerita roo varumist külmumata pinnasel, kuna kaitsealal leidub roogu väga väikestel aladel ning selle varumise reguleerimine ei ole vajalik. Kaitse-eeskirjaga ei reguleerita seadusega lubatud tegevusi.

2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted

Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal. Kaitsealal ei pesitse teadaolevalt liike, kelle soodsa seisundi tagamiseks on oluline kehtestada pesitsusperioodiks liikumiskiiranguid. Otepää looduspark on väga populaarne ja suure rekreatsiooniväärtusega piirkond. Inimeste viibimine ja metsa kõrvalsaaduste korjamine ei kahjusta koosluste ja liikide soodsat seisundit. Metsa kõrvalsaaduste all peetakse silmas metsasaadusi (v.a seened ja marjad), nagu käbid, taimed, seemned jms, mille kogumine on lubatud. Üldjuhul puudub huvi nende massiliseks korjamiseks ja on vähetõenäoline, et see tekiks. Seega oht kaitse-eesmärkidele puudub.

Liikumiskiirangut pole rakendatud ka väike-konnakotka pesametsades. Väike-konnakotka tegevuskava (2008–2013) hindab inimeste konnakotka pesa lähedusse juhuslikust sattumisest põhjustatud häirimist väikseks. Olulisem on metsa- ja põllumajandustööde põhjustatud häirimine. Nende tegurite avaldumine on sihtkaitsevööndites vähetõenäoline, kui mitte välistatud. Otepää looduspark on ajalooliselt olnud tihedalt asustatud piirkond ning kui kõnealused liigid on seni seal edukalt tegutsenud, siis võib eeldada, et nad on sellises mahus häirimisega harjunud.

Kaitsealal on lubatud jahipidamine ja kalapüük. Kaitsealal asuvad Pühajärve, Sangaste, Puka, Hellenurme ja Vana-Otepää jahipiirkond. Jahipidamine jahiseaduse ja jahieeskirja alusel ei sea ohtu kaitseväärtuste soodsa seisundi säilimist. Ka kalapüügile ei ole lisaks kehtivatele õigusnormidele lisatud eripiiranguid, sest mõju kaitseväärtuste säilimisele puudub või on talutavates piirides.

Kaitsealal on lubatud sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine teedel ning jalgrattaga sõitmine radadel. Sõiduki- või maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevustel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, metsa- ja põllumajandustöödel. Sõiduki- või maastikusõidukiga on lubatud sõita oma kinnisasja piires kinnisasja omanikul või valdajal väljaspool teid, kui sellega ei kahjustata kaitseala kaitse-eesmärke, ning muul juhul kaitseala valitseja ja kinnisasja omaniku või valdaja nõusolekul.

Sõidukitega ja maastikusõidukitega sõitmine teedel ega jalgratastega sõitmine radadel ei ohusta kaitseala kaitse-eesmärke. Ehitusseadustiku mõistes on kõik teed rajatised ning nendel liiklemisel tuleb lisaks arvestada liikluseaduses sätestatud erisustega. Kaitse-eeskirjaga ei ole vaja ega võimalik reguleerida maastikusõidukiga sõitmist teedel. Seda mis tingimustel on lubatud maastikusõidukiga teel liigelda, reguleerib liikluseadus (LS § 154).

Sõidukiga võib väljaspool teid ja maastikusõidukiga võib sõita kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel (sh parkide, supelranna ja tiheasustusosalal paiknevate haljasalade hooldustöödel, õuemaal, suusaradade sissesõitmisel ja hooldamisel, jahisaaduste väljaveol) ning maatulundusmaal põllu- ja metsamajandustöödel. Kaitseala maastik on tallamis- ja erosioonitundlik, ennekõike küngastevaheliste nõgude märgadel niitudel, veekogude kallastel ning mäe- ja oruveerudel, mida võib kahjustada sõidukitega ja maastikusõidukitega sõitmine väljaspool teid. Erisus on seatud järelevalve- ja päästetöödele, kaitseala valitseja poolt kooskõlastatud ja korraldatavatele töödele, kaitseala valitsejaga kooskõlastatud liinirajatiste hooldamiseks vajalikele töödele ning metsa- ja põllumajandustööde tegemiseks. Need erisused tulenevad osaliselt looduskaitseaduse § 30 lõikest 3. Liinirajatiste hooldamiseks vajalikele töödele ning metsa- ja põllumajandustööde tegemiseks tehakse erisus, kuna need tegevused ei ohusta kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, vaid pigem aitavad kaasa kaitse-eesmärgi saavutamisele (maastikuilme säilitamine). Oma kinnisasja piires on lubatud väljaspool teid sõidukiga või maastikusõidukiga sõita kinnisasja omanikul või valdajal. Kuid seda tehes peab olema maaomanik veendunud, et tema tegevus ei kahjusta kaitsealuseid liike või kaitse-eesmärgiks olevaid liike ja elupaiku. Kinnistuomanik saab tutvuda oma maale jäävate kaitsealuste liikidega Maa-ameti looduskaitse kaardirakenduse kaudu. I kaitsekategooria liikide korral saadetakse maaomanikule kaitsekohustusteatis, infot saab kaitsekorralduskavadest jne. Selle leevenduse korral eeldatakse, et maaomanikud või -valdajad järgivad enne maatikule sõitma minekut keskkonnakaitse põhikohustusi (KeÜS § 14 ja 15) ehk omandavad mõistlikus ulatuses teadmisi, kuidas keskkonnoahtu vältida, ning väldivad või vähendavad oma tegevusega põhjustatuid keskkonnahäiringuid niivõrd, kui võrd on seda mõistlik eeldada. Eeldades, et maaomanikud- ja valdajad on üldjuhul paremini informeeritud looduskaitsealustest kitsendustest ja nad jälgivad keskkonnakaitse põhikohustusi, jääb maastikusõidukiga sõitmise mõju talutavatesse piiridesse, mistõttu määrusega see leevendus tehakse. Väljaspool oma kinnisasja peab kaitseala valitseja nõusolekul sõiduki või maastikusõidukiga sõitjal lisaks olema ka kinnisasja omaniku nõusolek.

Kaitseala veekogudel on lubatud sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine. Sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel, kaitseala valitsemisega seotud tööde tegemisel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Muul juhul on sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

Otepää looduspargis asuvad veekogud on enamasti väikse pindalaga ja paljud neist kuuluvad kaitstavate Natura elupaigatüüpide hulka. Selleks et vähendada mõju veealade elustikule, on nendel keelatud sisepõlemismootoriga sõidukitega sõitmine. Need sõidukid tekitavad suurel kiirusel lainetust, mis mõjutab veekogu kallast ning madalamates järvedes suurendab eutrofeerumist. Samuti on häiritud veelindude pesitsemine. Sisepõlemismootoriga veesõidukitega sõitmine on lubatud päästetöödel (sh treeningute ja võistluste turvamine, päästeõppuste korraldamine), kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel (sh kalapüük, rahvaüritused, jmt), kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Muul juhul saab kaitseala valitseja lubada sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõitmist kaalutusotsusega, juhul kui see ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärke. Sisepõlemismootoriga sõitmisel peab arvestama ka veeseadusest ning keskkonnaministri määrusest „Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded“ tulenevate piirangutega, mille kohaselt alla 100 ha suurustel järvedel ei tohi sisepõlemismootoriga ujuvvahendiga sõita. See tähendab seda, et kaitse-eeskiri koosmõjus viidatud keskkonnaministri määrusega võimaldab sisepõlemismootoriga ujuvvahendit kasutada Pühajärvel loetletud juhtudel.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevused, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud vastavalt looduskaitseaduse § 14 lõikele 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada paadisilda, seada projekteerimistingimusi ja väljastada ehitusluba ning rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja vee erikasutusluba, ehitusluba või ehitusteatist, ning lisaõõta jahiulukeid.

Looduskaitseaduse § 14 alusel on kõikidel kaitstavatel loodusobjektidel keelatud kaitseala valitseja nõusolekuta jahiulukite lisaõõtmine. Jahiulukite lisaõõtmise piirang on seotud selleks, et vältida sellega seonduvat kahjulikku mõju eelkõige maas pesitsevatele lindudele ja kaitsealustele taimedele. Jahiulukite lisaõõtmiseks võib pidada näiteks taimse sööda viimist (teravili ja teraviljatooted, kartul, tammetõrud, hein, lehisvihad, põllumajanduse ja toiduainetööstuse jäätmed jne) kindlasse kohta või loomse sööda viimist kindlasse kohta (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21.10.2009. a määrus (EÜ) nr 1069/2009 ning veterinaar- ja toiduameti 02.01.2012. a KK nr 1). Samuti ka soolakute rajamist, eelkooritud haabade langetamist sügisel ning söödapõldude rajamist.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võtte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

2.5.4. Sihtkaitsevöönd

Sihtkaitsevööndi kaitsereežiim on vajalik kaitseala eesmärkide saavutamiseks ja loodusväärtuste säilimiseks. Sihtkaitsevööndi režiim võimaldab tagada metsakoosluse arengu selliselt, et kaitse-eesmärgiks olevad metsaelupaigatüübid säiliks.

2.5.4.1. Sihtkaitsevööndi eesmärgid

Kaitse-eesmärkide järgi on sihtkaitsevööndid jagatud kaheks grupiks. Esimese grupi moodustavad Arula, Hinnomäe, Hobusaare, Kolmjärve, Mäda järve, Niiluse, Pringi, Päidla, Päästjärve, Tsorro, Voki ja Välkjärve sihtkaitsevöönd (looduslikud sihtkaitsevööndid), kus kaitse-eesmärkideks on ökosüsteemide arengu tagamine loodusliku protsessina ning kaitstavate liikide ja nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigad on niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), siirde- ja õõtsiksood (7140), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning jõed ja ojad (3260). Kaitsealustest liikidest kaitstakse kanakulli ja väikekonnakotka elupaikasid ja kaitsealuseid taimeliike.

Teise grupi moodustavad Pülme, Tuisu, Harimäe, Kiriku, Kukemäe, Kääriku, Kösti, Palu, Pilkuse, Pühajärve, Risttee, Tõikamäe ja Vana-Otepää sihtkaitsevöönd (hooldatavad sihtkaitsevööndid), kus kaitse-eesmärkideks on väljakujunenud elupaigatüüpide taastamine, säilitamine ja tutvustamine, looduse mitmekesisuse säilitamine, kaitsealuste liikide kasvukohtade ja elupaikade kaitse ning kaitsealuste looduse üksikobjektide kaitse. Kaitstavad elupaigad on looduslikult rohketoitelised järved (3150), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), siirde- ja õõtsiksood (7140), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised salumetsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning jõed ja ojad (3260).

2.5.4.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis

Lõkke tegemine ja telkimine on lubatud kinnisasja omaniku ja kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud kohas. Sihtkaitsevööndis on telkimine ja lõkke tegemine lubatud üksnes kaitseala valitseja ja kinnistu omaniku nõusolekul ette valmistatud ja tähistatud kohas. Piirangu eesmärk on vähendada koordineerimata turismi ja looduses viibimise mõju (tallamiskoormus, prügistamine jms) ala esteetilisusele ja loodusväärtustele.

Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 60 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks kaitseala valitseja nõusolekul ette valmistatud ja tähistatud kohas. Rohkem kui 60 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistatud kohas ning rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ja tähistamata kohas on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Rahvaüritus on kaitse-eeskirja mõistes avalikus kohas toimuv üritus (sh võistlus, etendus, kaubandusüritus, sõjaväeline õppus või muu selle sarnane, mille osalejad ei ole ette teada). See tähendab, et üritus toimub piiritletud territooriumil ja kindlaksmääratud ajal. Selliste ürituste hulka ei loeta sünnipäevi, pulmi, matuseid ja teisi selliseid rahvakogunemisi ning vastavad üritused toimuvad selleks ette valmistatud kohtades (elamud, turismitalud jmt). Ettevalmistatud koht on ala, kus on korraldatud parkimine, prügikogumine, olemas on käimla kasutamise võimalus ning kus selle ala piiridesse mahuvad eeldatavalt üritusel osalejad ära.

60 osaleja piir on olemasolevate piirangute analüüsil saadud määr, mille mõju ei ületa veel oluliselt looduse koormustaluvuse piiri. Üle 60 osalejaga rahvaüritusteks või rahvaüritusteks, mis toimuvad selleks ette valmistamata ja tähistamata kohtades, seal hulgas ka neile üritustele, kus osalejate arv jääb küll alla 60 osaleja aga tulenevat ettevalmistatud koha piiratud mahutavusest (nt mahutab ainult 30 inimest) on vajalik ajutiselt ette valmistada ürituseks sobivad kohad, on vajalik kaitseala valitseja nõusolek. Kaitseala valitseja kaalutusotsus on vajalik, et hinnata üle 60 osalejaga rahvaürituste mõju loodusväärtuste säilimisele konkreetses kohas, ning suunata üritust selliselt, et see ei ohustaks kaitse-eesmärgiks seatud väärtusi. Lisaks saab kaitseala valitseja ürituse korraldajale vajaduse korral seada tingimusi parkimise korraldamise, käimlate, prügimajanduse jms kohta ning lisaks seatakse tingimused, kes ja mis ajaks hiljem ala koristab.

Kaitsealal on lubatud uute tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks. Kuna Otepää looduspargi üheks kaitse-eesmärgiks on ka kaitseala tutvustamine, siis antakse kaitse-eeskirjaga võimalus uute tootmisotstarbeta ehitiste püstitamiseks kaitseala tarbeks. Selle eesmärk on eelkõige õppe- ja matkaradade tarbeks ehitiste (seal hulgas ka teede) püstitamine.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kõikides sihtkaitsevööndites lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd ning Kolmjärve, Päidla, Vana-Otepää, Risttee, Kiriku ja Kukemäe sihtkaitsevööndis olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd. Loodusliku veerežiimi taastamine ja koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud kõikides sihtkaitsevööndites. Piirangute eesmärk on anda kaalutusotsuse tegemise võimalus olemasolevate ehitiste, sealhulgas sihtkaitsevööndis asuvate vesiehitiste, rekreatsioonirajatiste (matkarajad, spordirajad jms) ja maaparandussüsteemide hoiutöödele. Maaparandussüsteem on maaparandusseaduse tähenduses maatulundusmaa kuivendamiseks ja niisutamiseks ning keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kantud käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud registrisse. Hooldustööde all peetakse silmas töid, mis ei ole ehitamine (nt hoonete värvimine, pehkinud laudade vahetamine). Olemasolevate ehitiste hooldamine ei ohusta kaitse-eesmärke. Veerežiimi taastamise all on mõeldud näiteks veekogude kunstlikult muudetud veetaseme ja maaparandussüsteemide kuivenduskraavide ennistamist. Loodusliku veerežiimi taastamise ja koosluste kujundamise kaalumise võimalus on jäetud, et võimaldada vajaduse korral taastada kuivendusest rikutud soid ja metsaelupaigatüüpe. Eelkõige võib nimetatud tegevusi ette tulla hooldatavates sihtkaitsevööndites, kuid need tegevused võivad osutada vajalikuks ka looduslikes sihtkaitsevööndites väga kaalukatel põhjustel, näiteks kui looduslikku arengusse sekkumata jätmisel kaasneks põhjendamatu kahju väljapoole vööndit jäävatele maaomanikele või satuks ohtu inimeste vara või tervis (ohutuse tagamine vööndit läbivatel teedel). Kõik need tegevused on jäetud kaalutusotsuseks, kuna nende mõju kaitse-eesmärkidele sõltub paljudest asjaoludest (kasutatav tehnoloogia, asukoht, maht jne), mida kõike ei ole võimalik määruse koostamisel ette näha. Metsakoosluste kujundamise all on mõeldud vajadust lubada metsade looduslikkuse suurendamiseks tehtavaid töid kultuurpuistutes, mis piiride selguse ja massiivide kompaktsuse huvides on arvatud sihtkaitsevööndisse. Samuti võivad kohati olla vajalikud tööd elupaigatüüpide 9050 või *9020 säilitamiseks.

Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud tehnovõrgu rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnisasja või kaitseala tarbeks. Tehnovõrk on ehitise piires ehitise toimimiseks ja ohutuse tagamiseks vajalike seadmete või kommunikatsioonide kogum koos nende toimimiseks vajalike konstruktsioonelementidega. Tehnovõrgu rajatise hulka ei kuulu teede rajamine. Regulatsiooni eesmärk on anda võimalus kaaluda tehnovõrgu võimalikku püstitamist sihtkaitsevööndisse, kui see on hädavajalik: puuduvad alternatiivsed

võimalused või kui seda on võimalik tehnoloogiliselt rajada kaitse-eesmärke ohustamata. Lisaks lubatakse kaitseala valitseja nõusolekul sihtkaitsevöönditesse püstitada uusi ehitisi õppe- ja matkaradade tarbeks, kusjuures tuleb kaaluda nende mõju kaitse-eesmärkidele ning eesmärgiks oleva loodusväärtuse tutvustamise vajadust. Samuti on lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd.

Harimäe, Kiriku, Kukemäe, Kääriku, Kösti, Palu ja Pilkuse, Pühajärve, Risttee, Tõikamäe ja Vana-Otepää sihtkaitsevööndis poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus. Praegu teadaolevatest kaitsealustest liikidest võivad nimetatud sihtkaitsevööndites elutingimuste säilitamiseks vajalikke tegevusi vajada käpalised, kanakull ja väike-konnakotkas. Tegevused peavad tuginema kas liigi tegevuskavale või kaitsekorralduskavale. Nimetatud sihtkaitsevööndite puhul on tegemist hooldatavate sihtkaitsevöönditega. Kääriku ja Pilkuse sihtkaitsevööndit läbivad rekreatsioonirajad, mida on regulaarselt vaja hooldada.

2.5.4.3. Vajalikud tegevused sihtkaitsevööndis

Kiriku sihtkaitsevööndi poollooduslike koosluste esinemisaladel on vajalik nende ilme ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu niitmine, loomade karjatamine või puu- ja põõsarinde harvendamine. Poollooduslike koosluste niitmine on lubatud alates 25. juunist, kui kaitsekorralduskavas või liigi tegevuskavas ei ole sätestatud teisti. Poollooduslikud kooslused on kooslused, mida on kestvalt niidetud või karjatatud. Nende ilme ja väärtused on kujunenud ning säilinud tänu pikaajalisele säästvale, loodusega arvestavale majandamisele. Poollooduslikud kooslused säilivad üksnes pideva inimtegevuse (niitmine, karjatamine) tulemusena. Selle tõttu on nende hooldamine vajalik.

Pärandkoosluste toetuskeemides on niitmise algustähtpäevaks 10. juuli ning seda on võimalik muuta kaitse-eeskirjale või kaitsekorralduskavale tuginedes. Otepää looduspargis asuvad poollooduslikud kooslused hajusalt ja väiksele pinnal, mistõttu pole nende tähtsus liigikaitseliselt nii oluline kui näiteks suurtel niidualadel luhtadel või rannikul. Nimetatud kooslused ei moodusta suuri massiive. Lindude pesitsusaegset häirimist vältiv niitmise alguskuupäev (10. juuli) on seetõttu toodud 25. juunile. Lisaks on selleks ajaks õitsenud enamik niidutaimi. Kõnealune piirang ei laiene muude lagealade hooldamisele (muru niitmine jne).

Kiriku sihtkaitsevööndisse jääb poollooduslikke kooslusi umbes 0,7 ha. Tegemist on Otepää looduspargis vähearvuka, kuid kaitse-eesmärgiks oleva lamminiidu (6450) elupaigaga ning hoolduse puudumine on viinud elupaiga vähenemiseni.

Arula, Kiriku, Vana-Otepää, Kukemäe, Kääriku ja Pilkuse sihtkaitsevööndis looduslike soo- ja metsakoosluste taastamiseks vajalik kraavide sulgemine, häilude rajamine ja maapinna mineraliseerimine. Nendesse sihtkaitsevöönditesse on arvatud mitu kultuurpuistut, mida on vaja edaspidi kujundada nii, et suureneks nende looduslikkus või säiliks väljakujunenud seisund, mis omakorda loob eeldused metsaelupaikade taastamiseks. Samuti jääb nendesse vöönditesse kuivenduskraave, mis kahjustab sooelupaikade säilimist, ning seetõttu oleks vajalik osa nendest kraavidest täielikult või osaliselt sulgeda.

2.5.4.4. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine, arvestades määruses sätestatud erisustega. Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal

väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis on kooskõlas kaitse-eeskirjaga sätestatud erisustega keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine ja olemasolevate ehitiste hooldustööd. Looduskaitse arengukava kohaselt tagatakse looduslike koosluste kaitse nende puutumatusena.

Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusele on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Seega kõik kaitse-eeskirja kaitsekorra üldpõhimõtete peatükis või sihtkaitsevööndite peatükis reguleeritud tegevused, mis on määrusega lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja mida tehakse tulu saamise eesmärgiga, ning tegevused, mis on lubatud või lubatud kaitseala valitseja nõusolekul ja millega kaasneb teatamis- või loakohustus, on kaitseala sihtkaitsevööndis lubatud majandustegevus. Kaitse-eeskirjaga lubatakse sihtkaitsevööndis majandustegevust, mis ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärki või seisundit.

Loodusvarade kasutamise all on mõeldud kõikide omastatavate loodussaaduste kasutamist. Loodusvarad on kaevandamisväärsed kivimid, mineraalid, vedelikud, gaasid ja orgaanilised ained. Loodusvara on ka vesi (eriti põhjavesi), samuti looduslik mets, kalad, ulukid, marjad, seemned, teisisõnu kõik see, mida ei ole loonud või teinud inimene, kuid mida kasutatakse majandustegevuses. Seetõttu on kaitse-eeskirjaga üldsätetes eraldi reguleeritud marjade ja seente ning muude metsa kõrvalsaaduste korjamine, samuti jaht ja kalapüük.

2.5.5. Piiranguvöönd

Piiranguvöönd on kogu kaitseala osa, kus asuvad väärtused, mis ei vaja looduskaitse seaduse kohast sihtkaitsevööndi režiimi.

2.5.5.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Piiranguvööndi kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatüübid on liiva-alade vähetoitelised järved (3110), vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), looduslikult rohketoitelised järved (3150), liigirikkad aruniidud lubjavesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), siirde- ja õõtsiksood (7140), liigirikkad madalsood (7230) ning jõed ja ojad (3260).

Piiranguvööndi metsa täiendav kaitse-eesmärk on maastikuilme ning metsakoosluse liigilise, struktuurilise ja vanuselise mitmekesisuse säilitamine.

Pühajärve ja Alevi piiranguvööndi kaitse-eesmärk on kõrge miljöö- ja kultuurilise väärtusega maastiku kaitse, maastiku vaatelisuse säilitamine, looduse mitmekesisuse ja kaitsealuste üksikobjektide kaitse. Neitsijärve, Annimatsi, Neeruti–Käpa, Mõrtsuka, Mägestiku, Pilkuse, Vanamõisa-Restu ja Otepää piiranguvööndi kaitse-eesmärk on hästi säilinud pärandkultuurimaastiku elementide – alale iseloomuliku maakasutuse, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme – säilitamine, looduse mitmekesisuse, kaitsealuste liikide ja elupaikade kaitse ning kaitsealuste üksikobjektide kaitse. Alale iseloomuliku maakasutuse all peetakse silmas, et Otepää looduspargis säiliks üldine maa kõlvikuline jaotus (lagealad hoitakse lagedana jne).

Arhitektuuripäränd võib olla mälestised (kõik silmapaistva ajaloolise, arheoloogilise, kunstilise, teadusliku, ühiskondliku ning tehnilise väärtusega ehitised ja rajatised, kaasa arvatud nende siseosad), ehitiste rühmad (homogeensed linna- ja maaehitiste rühmad, mis paistavad silma ajaloolise, arheoloogilise, kunstilise, teadusliku, ühiskondliku või tehnilise väärtuse poolest ning on piisavalt ühtsed, et moodustada topograafiliselt terviklikke kogumeid) või paigad (inimese ja looduse ühislooming, osaliselt täis ehitatud, ning nende topograafiliseks määramiseks piisava omapära ja terviklikkusega alad), mille on silmapaistev ajalooline, arheoloogiline, kunstiline, teaduslik, ühiskondlik või tehniline väärtus.

Pargi piiranguvööndi kaitse-eesmärk on Pühajärve mõisapargi kaitse.

2.5.5.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus, arvestades määruses sätestatud erisustega.

Piiranguvöönd on kogu kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse ja kus majandustegevus on lubatud mõningate erisustega. Otepää looduspark on tihedalt asustatud piirkond ning majandustegevuse lausaline piiramine ei ole põhjendatud. Oluline on tagada kaitseväärtuste säilimine ja soodne seisund. Kaitseala valitseja osaleb tegevuste kavandamisel ja planeerimisel kaalutusotsuste kaudu.

Piiranguvööndis on lubatud kuni 100 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata ning kaitseala valitseja nõusolekul rohkem kui 100 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata kohas. Üldjuhul toimuvad rahvaüritused (vt mõiste definitsiooni peatükist 2.5.4.2) selleks ettevalmistatud kohas. Aladel, mis on rahvaüritusteks ettevalmistatud, ei ole rahvaürituste piiramine otstarbekas ega põhjendatud. Eestis kehtivat õiguskorda ja head tava järgivad kuni 100 osalejaga rahvaüritused ei ületa veel olulisel määral piiranguvööndi kaitseväärtuste koormustaluvuse piiri. Rohkem kui 100 osalejaga ürituste korral on vajalik kaitseala valitseja nõusolek, et oleks võimalik analüüsida ning vajaduse korral seada tingimusi rahvahulga mõju (tallamiskoormus, prügistamine jms) vähendamiseks piiranguvööndi loodusväärtustele. Lisaks saab kaitseala valitseja ürituse korraldajale seada tingimusi parkimise korraldamise, käimlate, prügimajanduse jms kohta ning seatakse tingimused ala hilisemale korrastamisele.

Kaitseala piiranguvööndis on lubatud biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud metsamaal, poollooduslikul rohumaal, veekogus ja veekaitsevööndis. Herbitsiidi kasutamine invasiivse võõrliigi tõrjeks metsamaal on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Otepää looduspark on tihedalt asustatud piirkond, kus inimesed tegelevad nii põllumajanduse kui ka iluaianusega. Biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine põllumajanduses ja aianduses ettenähtud normides ei ohusta kaitseala kaitseväärtusi. Samas on nende kasutamine põllumajandusega tegelevatele ettevõtetele vajalik, et püsida konkurentsivõimelisena. Sellega tagatakse, et Otepää avamaastikud püsivad avatuna ega võsastu. Kaitseala valitseja soovib võimaluse korral eelistada Otepää looduspargis mahepõllumajandust. See soovitus laekus avalikustamise käigus Otepää looduspargi kohalikele elanikele.

Kuna metsamaa, poollooduslik kooslus, veekogu ja veekaitsevöönd on tundlikud igasuguste mittelooduslike mõjutuste osas, siis on nendes kohtades biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine keelatud. Samas on jäetud kaitseala valitseja võimalus lubada herbitsiidide kasutamist võõrliikide tõrjeks metsamaal, kui muud tõrjemeetodid oleksid ebamõistlikult kulukad või ebaefektiivsed. Eelkõige on siin silmas peetud karuputke tõrjet, kuna Otepää loodusparki jääb teadaolevalt ca 15 kolooniat.

Kaitsealal on lubatud telkimine ja lõkke tegemine kinnisasja omaniku loal. Piiranguvööndis asuva kinnisasja omaniku loal toimuva telkimise ja lõkke tegemise seaduspärasuse ja ohutuse eest vastutab loa andja. Lõkke tegemine ja telkimine piiranguvööndi ettevalmistatud ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistatud kohas on lubatud.

Piiranguvööndis on lubatud maavara kaevandamine Kastolatsi karjääris kuni selle ammendumiseni. Maavara on looduslik kivim, setend, vedelik või gaas, mille omadused või mille lasundi lasumistingimused vastavad maapõueseaduse § 9 lõike 1 alusel kehtestatud nõuetele või uuringu tellija esitatud nõuetele ja mille lasund või selle osa on keskkonnaregistris arvele võetud. Otepää looduspargis ei võeta uusi maavarasid arvele, sest maardla rajamine tooks kaasa maastikuilme ja elurikkuse kahjustumise, mistõttu on maavara kaevandamine keelatud. Maavara kaevandamine ei ole maapõue kasutamine, mida kinnisasja omanik või kinnisasja kasutusõigust omav isik võib teha üldgeoloogilise uurimistöo loata, uuringuloata või kaevandamisloata, kui seda tingib kinnisasja kasutamise vajadus. Seega on füüsilisest isikust kinnisasja omanikul õigus võtta talle kuuluva kinnisasja piires kaevandamisloata oma majapidamise tarbeks maavaru või looduslikku kivimit, setendit, vedelikku või gaasi, mis ei ole maavarana arvele võetud. Maapõue kasutamist kaitse-eeskiri ei reguleeri. Kastolatsi karjäär on praegu aktiivselt kasutuses olev karjäär, mis jääb Otepää looduspargi territooriumile. Sellel alal on lubatud maavara kaevandamine kuni selle ammendumiseni. Karjääri kaitsealast väljaarvamine ei oleks põhjendatud, kuna Kastolatsi karjääri maa-ala on osa Otepää maastikust ja moodustab ümbritseva alaga ühe kompleksi. Maastike kaitse on üks Otepää looduspargi kaitse-eesmärke. Pärast kaevandamise lõpetamist on maa omanikul vastavalt maapõueseadusele kohustus ala taastada ning muu hulgas tagada, et korrastatud ala sobiks ümbritsevasse maastikku. Ühtlasi aitaks see täita ühte Otepää loodusala kaitse-eesmärki ehk kaitsta Otepää kõrgustikule iseloomulikke loodus- ja pärandmaastikke. Igasugune muu tulevane kaevandamistegevus on kaitsealal keelatud.

Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud uue maaparandussüsteemi ja veekogu rajamine, veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine. Olemasolevate maaparandussüsteemide hooldamine on piiranguvööndis lubatud. Kuivenduskraavide maaparandussüsteemide registrisse kandmiseks vajalikud toimingud on selgitatud maaparandusseaduses.

Tingituna maastiku iseärasusest võib maaparandussüsteemi rajamise mõju ala kaitse-eesmärkidele olla erinev ja sõltuda mitmest asjaolust (asukoht, läheduses asuvate loodusväärtuste eripära jne). Kuna tegevuse mõju ei ole võimalik üheselt määruse tasemel määrata, on jäetud kaitseala valitsejale kaalutusõigus. Otepää maastikupilti on ajalooliselt kuulunud tiigid ning kuna kaitseala üks kaitse-eesmärk on maastikupildi säilitamine, siis ei ole väikeveekogude rajamise lausuline keelamine põhjendatud ja vajalik. Igal konkreetsel juhul vaadatakse üle tiigi asukoht ning kaalutakse selle rajamise otstarbekust. Kaitseala valitseja nõusolek on oluline, kuna olenemata sellest, kas tegevusi planeeritakse looduslikus või tehisveekogus, võib kaldajoone suuremahuline muutmine kaasa tuua maastikupildi olulise muutuse. Lisaks võib kaldajoone ja veekogu veetaseme muutmine avaldada mõju väljakujunenud vee-elustikule.

Otepää looduspargis asuvad mitme vee-elustiku liigi (harivesilik, mudakonn) Eesti populatsiooni esinduslikud elupaigad ning vajaduse korral peab olema võimalus rajada neile uusi elupaiku. Seega on oluline seada vee-elustikku säästvaid ning võimaluse ja vajaduse korral nende elutingimusi soodustavaid tingimusi ning neist teavitada.

Pargi piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud puuvõrade või põõsaste kujundamine ning puittaimede istutamine ja raie. Pargi piiranguvööndi eesmärk on ajaloolise Pühajärve mõisapargi kaitse. Eesmärk on säilitada pargi ajalooliselt kujunenud planeeringut ning dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtuslikku puistut. Sätte eesmärk on tagada kaitstavas pargis läbimõeldud ja loodusväärtusi mittekahjustav hooldus.

Piiranguvööndis on lubatud uuendusraie hall-lepikutes (hall-lepaenamusega puistutes) . Otepää looduspargi piiranguvööndis, välja arvatud Pargi piiranguvööndis, toimub uuendusraie hall-lepikutes metsaseaduse alusel. Hall-lepikud on metsa suktsessiooni ja loodusliku mitmekesisuse jaoks olulised puistud, kuid arvestades eelkõige hall-lepikute ulatuslikku levikut ja madalat survet nende majandamiseks, siis ei ole mõistlik lisapiiranguid seada. Hall-lepikute raie on vajalik maastike avatuse hoidmiseks, kuna need on metsa suktsessiooni esimene etapp põllumaade metsastumisel.

Kaitseala valitseja nõusolekul, välja arvatud hall-lepikutes, kõvalehtpuupuistutes, pärnaenamusega puistutes ja Pargi piiranguvööndis, on lubatud lageraie kuni 1,2 ha suuruse langina. Lageraie on lubatud ainult juhul, kui puistu kaalutud keskmine vanus männienamusega puistutes on suurem kui 100 aastat, kuuseenamusega puistutes suurem kui 90 aastat, kaseenamusega puistutes suurem kui 70 aastat ja haavaenamusega puistutes suurem kui 70 aastat. Arvestamata käesoleva paragrahvis sätestatud vanuselisi tingimusi on lageraie lubatud esimese põlvkonna kuusikutes, kus kuuse koosseisusukordaja on suurem kui 94%. Kaitseala valitseja nõusolekul, välja arvatud hall-lepaenamusega puistutes, kõvalehtpuupuistutes, pärnaenamusega puistutes ja Pargi piiranguvööndis, on lubatud turberaie Pühajärve, Neitsijärve ja Alevi piiranguvööndis kuni 1,2 ha suuruse langina ning Annimatsi, Mõrtsuka, Mägestiku, Neeruti–Käpa, Otepää, Pilkuse ja Vanamõisa–Restu piiranguvööndis kuni 5 ha suuruse langina.

Uuendusraietest on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud lageraie kuni 1,2 ha suuruse langina ja turberaie kuni 5 ha suuruse langina. Piirangud raielangi suurusele on vajalikud, et piiranguvöönd kui puhvervöönd täidaks oma eesmärgi ja selleks, et säilitada piiranguvööndi metsade vanuseline mitmekesisus. Lageraie on metsamajanduslikult kõige efektiivsem majandusvõte, kuid sellega kaasneb enamasti negatiivne mõju loodusväärtustele, eelkõige vana loodusmetsaga seotud liikidele (rähniliigid, kanakull, väike-konnakotkas jne). Lageraie lubamise eesmärk on ennekõike anda võimalus metsa majandamiseks kuusikutes, kus metsamajanduslikult ja metsa kaitse-eesmärgil pole turberaie kasutamine otstarbekas. Lageraiet on mõistlik lubada ka teistes levinud metsakooslustes, kuna lageraiega luuakse paremad tingimused metsa uuendamiseks. Otepää looduspargi metsi iseloomustab looduslikest oludest ja ajaloolisest majandusvõtetest tingitud metsaeraldise killustatus, keskmine eraldise suurus on 0,7 ha. Selleks et vältida metsa vanuselise struktuuri olulist nihkumist nooremate metsade poole, on lageraielangi suuruseks määratud 1,2 ha. Selline piirang on vajalik maastikukaitsealal uuendusraiate mõju leevendamiseks metsamaastiku killustumisele ja maastikuilmele. Lageraie peamine mõju piirkonnas on järsult muutuvad keskkonnatingimused, elupaigaks sobivate metsade vähenemine ja taimkatte hävimine. Kuna turberaie puhul on maastikulised ja ökoloogilised häiringud väiksemad, sest raie toimub reeglina järkude kaupa, kus eelduseks on see et turberaie järkude lõpuks kasvab langil uuenenud mets, siis on lubatud langi suuruseks seatud kuni 5 ha ning vanuselisi tingimusi ei ole sätestatud. Väga madala täiusega (täiusega alal 44 %) puistute korral võib ette tulla ka ühejärgulist turberaiet, mis sisuliselt on võrreldav lageraiega, kuid kuna selliseid puistud esineb praktikas väga harva või väikesel pindalal

(reeglina on selleks põhjuseks puidu kehv sanitaarne seis), siis ühejärguliste turberaiete mõju ei kahjusta kaitse-eesmärke oluliselt, mistõttu pole eeskirjaga tehtud erisusi ka ühejärguliste turberaietele.

Keskkonnaamet on teinud metsaregistri andmetel põhinevaid raievanuste ja langi suuruse mõju analüüsi ning on jõudnud järeldusele, et lageraie langi suurus peaks olema optimaalselt 1,2 ha. Kaitse-eesmärkide täitmiseks (vanuselise mitmekesisuse säilitamiseks) on oluline, et ka Otepää looduspargi piiranguvööndis säiliks eri vanuserühmades metsi. Kaitse-eesmärgiks olevate metsaliikide kaitseks peaks vanametsa pindala olema Otepää looduspargis vähemalt 3000–3500 ha, sihtkaitsevööndis on sellest ligikaudu 1900 ha. Kogu vana metsa pindala piiranguvööndis on ligikaudu 2000 ha. Analüüsi tulemuste põhjal võib väita, et ka juba 2 ha lageraiet vähendavad just vanema metsa pindala piiranguvööndis märgatavalt: esmase lageraiega oleks piiranguvööndis võimalik raiuda 800–900 ha vanu metsi ja maksimaalse raiemahu korral säiliks piiranguvööndis vanu metsi ainult 200–300 ha. Ühe hektari suuruste lankide korral oleks piiranguvööndis tagatud 400–800 ha vanade metsade säilimine ajutiselt ning esmase lageraiega oleks piiranguvööndis võimalik raiuda 400–420 ha vanu metsi. Selleks, et piiranguvööndis säiliks looduslik mitmekesisus, mille üheks osaks on ka küpsed puistud ja need liigid, kelle elupaigaks on küpsed puistud, peaks piiranguvööndis säilima ligikaudu 400–800 ha küpseid metsi, mis loob eeldused, et põliste (küpsetele) metsadele omased liigid, kelle kaitseks on moodustatud ka sihtkaitsevööndid saaksid liikuda ja levida erinevate sihtkaitsevööndite vahel, mis tagab elujõuliste populatsioonide säilimise, et täita LKS § 3 lg 2 sätestatud liigi soodsa seisundi säilimise eesmärki. Lähtuvalt Otepää looduspargi kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest on käesolevas kaitse-eeskirjas vana metsana käsitletud üle 50-aastast lehtmetsa ja üle 80-aastast sega- ja okasmetsa. Lageraiele ja turberaiele lankide suurusele seatud piirangute eesmärk on ühtlasi säilitada ka Otepää maastike visuaalset pilti, kuna ulatuslikud muutused nende alade maastikuilmes mõjutaksid oluliselt ala esteetilist väärtust. Keskkonnaameti hinnangul kahjustaks üle 1,2 ha suuruste lankide raiumine neis piiranguvööndites vana metsa osakaalu ja maastiku atraktiivsust (maastiku vaatelisuse ja rekreatiivsusega seotud väärtusi). Väikesemahuline uuendusraie on ajalooliselt kuulunud talumetsade majandamise juurde ning see ei ohusta kaitse-eesmärkide saavutamist piiranguvööndis. Samas on jäetud kaitseala valitsejale õigus teha kaalutusotsus, kuna teatud juhtudel (näiteks kui raie toimub mõne kaitseala liigi elupaiga läheduses) võib olla vajalik kaitseala valitsejapoolsete tingimuste seadmine (näiteks tuginedes looduskaitse seaduses esitatud isendikaitse põhimõtetele). Kõiki selliseid juhtusid ei ole määrusega võimalik ette näha.

Lageraiele on lisatud lisaks langi suuruse piirangule ka vanuseline piirang. Puistu kaalutud keskmine vanus männienamusega puistutes peab olema suurem kui 100 aastat, kuuseenamusega puistutes suurem kui 90 aastat, kaseenamusega puistutes suurem kui 70 aastat ja haavaenamusega puistutes suurem kui 70 aastat, et mis koosmõjus langi suuruste piiramisega aitab säilitada eelmises lõigus kirjeldatud vanusega vanade metsade osakaalu piiranguvööndis. Eelkõige on see piirang vajalik puhtpuistute korral ja juhtudel, kus metsaseadusega sätestatud raievanuste ja looduskaitseoluliste vanade metsade vahe on suur. Kuna langi piirangu mõju kestab ainult niikaua, kuni raielank on uuenenud (mis praktikas reeglina on 2-5 aastat), pole võimalik tagada piiranguvööndis üle 50-aastaste lehtmetsade ja üle 80- aastaste sega- ja okasmetsade säilimist viljakatel kasvukohtadel, sest see eeldaks 10-20 aastast viivitust raies, mis on oluliselt pikem aeg, mis kulub metsa uuenemisele (langi suuruse piirangud viivitavad uuendusraie aega langi uuenemise nõude kaudu). Metsaseaduse kohaselt on võimalik kõrge boniteediga haavikuid raiuda alates 30 aastasest, kaasikuid alates 60 aastasest, männikuid alates 90 aastasest ja kuusikuid alates 80 aastasest. Seega saavutamaks näiteks olukorda, kus piiranguvööndis esineks ka üle viiekümne aastaseid I boniteedi puhthaavikuid (raievanuseks 30 aastat) oleks vaja oodata raiega 20 aastat.

Kuna raielangi piirang viivitab raiet ainult 2-5 aastat, siis looduskaitse eesmärgiks jääks saavutamata. Raievanuse tõstmise mõju analüüsil selgus, et koosseisu põhjal kaalutud raievanuse sissetoomine mõjutaks Otepää looduspargis pindalaliselt ligikaudu 18 protsenti piiranguvööndi metsadest (sellest üle 5% metsa pindalast raievanus tõuseks ja 13% langeks). Keskmiselt langetaks koosseisu põhjal kaalutud raievanuse sissetoomine lageraieid keskmiselt vaid 1,2 aastat. Kuna Otepääl on valdavad segapuistud, siis koosseisu põhjal kaalutud raievanuse kasutamine ei tooks kaasa õiguspraktikas olulist sisulist muutust raievanuse määramisel, sest praktiliselt ei esine seal selliseid äärmuslike juhte, nagu toodud haavikute näide. Seega soodustab raievanuste tõstmise koosmõjus langi suuruste piiramisega ka segametsade kasvatamist, sest siis on piirangute mõjud metsa kasvatusel kõige väiksemad, mis ühtlasi aitab tagada ka elustiku mitmekesisuse eesmärgi, kuid samas välistab olukorra, kus piiranguvööndis enam ei esineks bioloogiliselt olulisi vanu puistuid.

Haavikute, kuusikute, männikute ja kaasikute raiumise kõrgem kaalutud keskmine vanuse määr tugineb tõdemusel, et looduskaitse seisukohalt olulised tunnused ja mõjud eesmärkidele puuliigiti (õõnsused, tuuleluuad, suured oksad) arenevad välja puu kõrgemas eas, mis on reeglina suurem kui tema raievanus. Näiteks kaitse-eesmärgiks olev händkakk pesitseb reeglina segametsades, vanade haabade õõnsustes või murdunud kaskede ja haabade tüügastel. Valgeselg- kirjurähn eelistab toituda vanades lehtmetsades, kus esineb rohkelt surnud puid. Kotkad, laanepüü, laanerähn kasutavad elupaigana eelkõige vanu okaspuu ja segametsi. Erinevate liikide elupaiga nõudlusi arvesse võttes saab üldistavalt väita, et kaitsealusel liigid eelistavad varasemalt üldistavalt nimetatud vanade metsadena enim üle 50- aastaseid haabasid ja haavikuid, üle 70-aastaseid kaski ja kaasikuid, üle 80-aastaseid kuuski ja kuusikuid ning üle 90-aastaseid mände ja männikuid, millest lähtuvalt on ka eeskirjas seatud raievanuste piirmäärad.

Kaalutud keskmine vanus on Otepää looduspargi kaitse-eeskirja tähenduses vanus, mida arvutatakse metsa majandamise eeskirja § 3 järgi ning mis koosneb puistuelemendi koosseisukordajast protsentides ja puistuelemendi vanusest. Kaalutud keskmine vanuse kasutamine tuleneb metsaseaduse § 29 lõike 4 punkti 1 muudatusest, mille järgi peab puistu lageraie lubamisel arvestama puistu koosseisu esimese rinde kaalutud keskmist vanust senise enamuspüüliigi küpsusvanuse asemel. Kaalutud keskmine vanus võimaldab optimeerida segapuistutes raieaega. Põllumaadele rajatud monokultuursete kuusikute lageraie puhul sätestatud vanuseline tingimus ei kehti, kuna nende looduskaitse väärtus on väike. Endistele põllumaadele istutatud esimese põlvkonna kuusikud võivad olla istutatud põllumaadele, mis on Maa-ameti nõukogude liidu topograafilisel kaardil.

Elupaigatüübile okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel vastavaid puistuid on lubatud majandada üksnes püsimeetsana. Piiranguvööndisse jääb ca 11 ha sūrjametsi, mis vastavad loodusdirektiivi I lisas esitatud elupaigatüübile okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel. Eestis arvatakse sellesse tüüpi moreenist kõrgendike – mõhnade, voorte ja ooside – lagedel ja nõlvadel kasvavad okaspuu domineerimisega metsad, mille nõlvadel võib leida erosioonimärke (Anneli Palo „Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend“). Nende puistute kujunemisele võisid kaasa aidata looduslikud põlengud, kuid sagedamini on tegemist ajalooliste lagedate või hõreda puistuga karjatatud või niidetud aladega, mis on hiljem metsastunud. Mets võib olla üsna hõre ja valgusküllane, keskkonnatingimused võivad ulatuslikult varieeruda (näiteks eri nõlvadel), taimkate on mitmekesine ja sisaldab sageli lubjarikaste (puis)niitude liike või nn stepiliike. Eesti tingimustes on tegemist sagedasti inimõjulise elupaigaga, mille säilitamiseks tuleks neid metsi sama moodi edasi majandada: hõredate ja valgusküllastena, samas struktuurilt varieeruva ja mitmekesisena. Metsaseaduse kohaselt sobib selleks enim

püsimetsana majandamine (valikraied), mistõttu on eeskirjaga seatud eraldi nõue nimetatud puistute majandamiseks ainult püsimetsana.

Raiete tegemisel metsamaal, välja arvatud hall-lepikutes, tuleb säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Selleks tuleb jätta raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuud, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

Puistu liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamise nõue on vajalik, et tagada metsa jätkusuutlik ja mitmekesine areng, kus on esindatud võimalikult paljud liigid. Tuginedes Asko Lõhmuse juhitud uurimisrühma uuringute tulemustele, ulatub looduslike metsade surnud puidu osakaal laane- ja salumetsades keskmiselt 150 tm/ha. Liigirikkuse säilitamise seisukohalt on määrav eelkõige säilikpuude, sealhulgas surnud puidu maht. Kusjuures säilikpuude vajak on liigiti üpris erinev. Näiteks on Per Angelstami töörühm Rootsist leidnud valgeselg-kirjurähni elupaiga nõudlust uurides, et metsamaastikul peaks olema vähemalt 20 tm/ha üle 10 cm läbimõõduga seisvat surnud puitu, et tagada sellele liigile sobilik elupaik (Angelstam *et al.* 2003, *Habitat thresholds for focal species at multiple scales and forest biodiversity conservation – dead wood as an example* – *Annales Zoologici Fennici* 40: 473–482). Asko Lõhmuse töögrupi esialgsete tulemuste põhjal võib väita, et torikseente üldise liigirikkuse seisukohast on oluline üle 10 cm diameetriga lamapuidu iga lisanduv tihumeeter, kuni üldmahuni vähemalt 25 tm/ha (K. Kohv, 2009, Eesti metsade elurikkus – tänane olukord ning eesmärgid ja lahendused järgmiseks kümneks aastaks, lk 48–64). Arvestades eelöeldut tuleb elustiku mitmekesisuse tagamiseks ja ühtlasi puistute vanuselise struktuuri säilitamiseks säilitada kasvavaid ja/või surnuid puid tüvepuidu kogumahuga 20 tm/ha.

Uuendusraie on keelatud Pargi piiranguvööndis, kõvalehtpuupuistutes ja pärna enamusega puistutes. Otepää looduspargi piiranguvööndis fragmentidena olevad kõvalehtpuupuistud ja pärnikud on jäänukid soojemast ja niiskemast atlantilisest kliimaperiодist. Kokku on piiranguvööndis 84 ha kõvalehtpuustuid ja pärna enamusega puustuid, neist 73 ha on eramaal. Need paiknevad killukestena laiali ja keskmine eraldise suurus on 0,5 ha (maksimaalne suurus 2,1 ha). Eesti teistest metsakooslustest erineb nende taimkate peamiselt alustaimestikust kasvavate arvukate nemoraalsete (parasvõõtme laialehiste metsadele omaste) liikide poolest. Selleks, et kaitsta neid liike ja Eestis väheesinevaid metsakooslusi, on nendes uuendusraie keelatud. Nende metsakoosluste säilitamine aitab Otepää metsi mitmekesistada, mis tagab bioloogilise mitmekesisuse säilimise ja suurenemise ka piiranguvööndis. Uuendusraie on vastuolus selle eesmärgi saavutamise ja Metsaseadusega ei kohaldu pargi alal. Lageraie pargi piiranguvööndis ei ole sobiv raieviis pargi hooldamiseks ja kujundamiseks, kuna see kahjustaks oluliselt pargi elustikku ja ajaloolist väärtust.

Piiranguvööndites, välja arvatud Pargi piiranguvööndis, on õuealal ja olemasoleval hoonestusalal lubatud ehitise püstitamise, millega ei kaasne ehitusteatise või ehitusloa esitamise kohustust. Nimetatud ehitise püstitamist olemasolevale õuealale ja hoonestusalale kaitse-eeskirjaga ei reguleerita, kuna nende mõju kaitseväärtustele ei ole nii ulatuslik, et see vajaks kaitseala valitseja suunamist. Hoonestusala tähendab krundi osa, kuhu võib rajada krundi ehitusõigusega lubatud hooneid. Krunt on ehitamiseks kavandatud maaüksus, millele kehtib detailplaneeringu koostamise kohustus.

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud Pühajärve ja Alevi piiranguvööndis ehitiste püstitamine katastriüksuse õuealal, hoonestusalal või algsetel taluõuekohtadel, põllumajandusotstarbega abihoonete püstitamine kinnisasja või kaitseala tarbeks rohumaal ning rajatiste püstitamine kinnisasja või kaitseala tarbeks. Ehitustegevuse reguleerimisel on aluseks võetud Nele Nutti koostatud tööga „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering” (Töö nr 22MT09, Tartu 2009). Selle kohaselt on paremini säilinud asustusstruktuuriga hoiu- ja sihtkaitsealad Annimatsi, Mõrtsuka, Mägestiku, Neeruti–Käpa, Otepää, Pilkuse ja Vanamõisa–Restu piiranguvööndis. Pühajärve ja Alevi piiranguvööndi asustusstruktuur on ajalooliste kaartidega võrreldes märgatavalt muutunud ning käsitletud Nele Nuti töös tavaalana, kuigi praegu on need Otepää looduspargi kõige esinduslikumad miljööväärtuslikud maastikud, kust avanevad Otepää kõrgustiku mosaiiksetele maastikele avatud vaated. Seetõttu on seatud rangemad piirangud ehitustegevusele kui kõige enam väärtuste seisundit mõjutavale tegevusele. Neitsijärve piiranguvöönd on liidetud piiranguvööndite teise grupiga, kuna see ei ole nii esinduslik ja tuntud ala kui Pühajärve ja Alevi piiranguvööndi maastik. Nimetatud piiranguvööndites on seatud kitsendus uute hoonestusalade tekkimisele, et säilitada avatud vaateid, looduse mitmekesisust ning hoida väljakujunenud külamiljööd. Rohumaa on peamiselt rohttaimedega kaetud ala. Valdavaiks on rohumaadel mitmeaastased rohttaimed. Rohumaade hulka kuuluvad nii niidud kui karjamaad. Lisaks võib rohumaade hulka arvata põldheinaga kaetud põlde ja murusid.

Õueala on määratud Maa-ameti põhikaardil. Taluõuekohtade määramisel lähtutakse Maa-ameti ajalooliste kaartide veebirakendusest (Maa-ameti ajalooline Eesti topograafiline 1935.–1938. a kaart). Miljööväärtuslik keskkond (ka miljööväärtuslik ala, miljööväärtuslik maastik, miljööväärtuslik eluasemepiirkond ehk miljööväärtuslik hoonestusala) on planeeringuga määratud ala, kus planeerimisele ja ehitamisele on kehtestatud piirangud, mis tulenevad piirkonna ajaloolis-kultuurilisest eripärast ja vajadusest seda säilitada. Miljöö tähendab keskkonda ehk ümbruskonda, aga ka õhkkonda. Miljöö tähendab materiaalselt ja vaimset ümbrust, meeleolu, atmosfääri, ümbritsevat kliimat, loodus- ja kultuurikeskkonda jms. Ala, kus väärtuste kontsentratsioon miljöös on suurem, on miljööväärtuslik.

Põllumajandusotstarbega abihoonete püstitamisele on seatud leevendus, et hoida maad põllumajanduslikus kasutuses, kuna see aitab säilitada avatud vaateid ja pärandmaastikku. Rajatiste püstitamine kinnisasja või kaitseala tarbeks vajab kaitseala valitseja nõusolekut, et suunata vajalike rajatiste maastikku paigutamist kaitse-eesmärkide seisukohast kõige sobival viisil ja kuju.

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud uute ehitiste püstitamine Neitsijärve, Annimatsi, Mõrtsuka, Mägestiku, Neeruti–Käpa, Otepää, Pilkuse ja Vanamõisa–Restu piiranguvööndis, kusjuures põlisel metsamaal ja poollooduslikul kooslusel üksnes algsetel taluõuekohtadel. Põline metsamaa on käesoleva kaitse-eeskirja tähenduses maa, mis on kantud Maa-ameti ajaloolisele Eesti topograafilisele (Maa-ameti ajalooline Eesti topograafiline 1935.–1938. a ja NL topograafiline kaart) kaardile. Muul juhul kaitseala valitseja metsamaal (metsaseaduse mõistes) ehitamist ette ei näe, välja arvatud siis, kui alternatiivide kaalumisel selgub, et kaitse-eesmärgist lähtuvalt on metsamaale ehitamise mõju maastikule ja loodusväärtustele kõige väiksem.

Pargi piiranguvööndis on vajalik igasuguse ehitise püstitamiseks kaitseala valitseja nõusolek. Pargi piiranguvööndis on kaitse-eesmärkideks Pühajärve mõisapargi ajalooliselt kujunenud planeeringu, pargikunsti hinnaliste kujunduselementide ning väärtusliku puistu kaitse ja säilimine. Esimesed andmed Pühajärve pargi looduskaitse alla võtmise kohta leiab juba Vabariigi Valitsuse 23. oktoobri 1929. a otsusest, kus tunnistatakse tervishoiu kaitse alla võetuks

Pühajärve suvituskoht ühes Pühajärve veekogu ja saartega. Nende eesmärkide tagamiseks on oluline kaaluda kõigi kavandatavate ehitiste asukoha sobivust ajalooliselt väljakujunenud pargi miljösse.

2.5.5.3. Vajalikud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndi poollooduslike koosluste esinemisaladel on vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu rohu niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine. Poolloodusliku koosluse niitmine on lubatud alates 25. juunist, kui kaitsekorralduskavas või liigi tegevuskavas ei ole sätestatud teisiti. Poollooduslikud kooslused on kooslused, mida on kestvalt niidetud või karjatatud. Nende ilme ja väärtused on kujunenud ning säilinud tänu pikaajalisele säästvale, loodusega arvestavale majandamisele. Poollooduslikud kooslused säilivad üksnes pideva inimtegevuse (niitmine, karjatamine) tulemusena. Selle tõttu on vajalik nende hooldamine.

Pärandkoosluste toetuskeemides on niitmise algustähtpäevaks 10. juuli ning seda on võimalik muuta kaitse-eeskirjale või kaitsekorralduskavale tuginedes. Otepää looduspargis asuvad poollooduslikud kooslused hajusalt ja väiksele pinnal, mistõttu pole nende tähtsus liigikaitseks nii oluline kui näiteks suurtel niidualadel luhtadel või rannikul. Need kooslused ei moodusta suuri massiive. Lindude pesitsusaegset häirimist vältiv niitmise alguskuupäev (10. juuli) on seetõttu toodud 25. juunile. Lisaks on selleks ajaks õitsenud enamik niidutaimi. Kõnealune piirang ei laiene muude lagealade hooldamisele (muru niitmine jne). Kogu Otepää looduspargi alale jääb umbes 309 ha poollooduslikke kooslusi.

Pargi piiranguvööndis on pargi ilme ja liigikoosseisu säilimise tagamiseks vajalik pargi niitmine ning puu- ja põõsarinde kujundamine. Park on aianduslik kunstiteos. Selleks, et Pühajärve park säiliks, on vaja viia läbi hooldustöid. Puuvõrade ja põõsaste kujundamisel tuleks arvestada pargikunsti reegleid.

2.5.5.4. Keelatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistu rajamine. Puhtpuistu ehk monopuistu on puistu, milles üks puuliik (enamuspuuliik) moodustab vähemalt 90% elusate puude mahust. Metsakoosluste soodne seisund on tagatud, kui puistu vanuseline ja liigiline koosseis on võimalikult mitmekesine. See loob soodsaid elupaigatingimusi eri liikidele. Puht- ja energiapuistute bioloogiline mitmekesisus on väike, sobivad elutingimused on tagatud vaid vähestele liikidele. Nimetatud keeld laieneb üle kogu looduspargi. See tähendab, et ka endiselt põllumaana arvel olevale maatükile kasvanud metsa kujundamine puhtpuistuks ei ole lubatud.

3. Menetluse kirjeldus

Enne menetluse algatamist ja kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamist, 2011. aasta mais ja juunis toimusid koosolekud nende maaomanikega, kellele kehtiv kaitsekord muutuks rangemaks. Maaomanikke teavitati Keskkonnaministeriumile esitatud ettepanekust kirja teel. Koosolekutel räägiti Keskkonnaameti eesmärkidest kaitsekorra rangemaks muutmisel, tutvustati lähemalt piirangute olemust, alal asuvaid väärtusi ja riigi pakutavaid kompensatsioone. Maaomanikud said teha ettepanekuid piiride muutmiseks ja vajaduse korral käidi huvilistega ka looduses kõnealuseid kohti üle vaatamas. Kokku toimus 2011. aastal 11 koosolekut, millest võttis osa 53 inimest. Lisaks korraldati eraldi arutelusid RMK ja kohalike

omavalitsustega, et täpsustada alade piiritlemist. Kaitse-eeskirja eelnõule ja tsoneeringule tellitud ekspertiis võeti vastu 2011. aasta detsembris ning seda tutvustati kohalikele omavalitsustele 2012. aasta veebruaris ja RMK Valgamaa metskonnale sama aasta märtsis. RMK Põlvamaa metskonnale saadeti ekspertiis elektrooniliselt.

Kaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 8. detsembrist 2014 kuni 15. jaanuarini 2015 Keskkonnaameti Otepää kontoris ning Puka, Sangaste, Palupera, Valgjärve ja Otepää Vallavalitsuses. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmus 2. detsembril 2014 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht, 2. detsembril 2014 kohalikus ajalehes Valgamaalane ja 4. detsembril 2014 kohalikus ajalehes Põlva Koit. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 3. detsembril 2014. Esimene avalik arutelu toimus 18. veebruaril 2015. Pärast seda korraldati temaatilisi arutelusid avaliku väljapaneku ja esimese avaliku arutelu käigus üles kerkinud kitsaskohtade arutamiseks. Metsanduse töögrupi arutelud toimusid 8. jaanuaril 2015 ja 9. veebruaril 2015 ning eri huvigruppide (ehitus ja turism, metsandus) arutelud toimusid 21. ja 22. aprillil 2015. Lisaks toimus eraldi arutelusid Otepää vallavalitsuse esindajate ja maaomanikega. Teine avalik arutelu toimus 3. detsembril 2015. Teise arutelu kohta ilmus teadaanne kohalikus ajalehes Valgamaalane 14. novembril 2015 ja Otepää Teatajas 20. novembril 2015. Kõik 2011.–2015. aastal laekunud maaomanike ettepanekud ja arvamused on esitatud tabelis 3.

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti kaitsealal paikneva 2426 kinnisasja 1691 eraomanikule ning RMK-le, Kaitseministeeriumile, Maanteeametile, Maa-ametile, Valga ja Põlva maavalitsusele ning Otepää, Puka, Palupera, Sangaste, Valgjärve Vallavalitsusele teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta. Keskkonnaametile tagastati 239 kirja, mille kohta ilmus teade 23. märtsil 2015 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ning lisaettepanekuid oodati 20. aprillini 2015. Selle aja vältel esitas lisaettepaneku üks maaomanik.

Kirjadele vastas 49 maaomanikku (sh ühispöördumised) ning Kaitseministeerium, RMK, Põllumajandusamet, Otepää ja Palupera vallavalitsus, Arvo Järvet, Raivo Kalda, Mall Värva, Andres Olesk, OÜ Erinmets, AS Taanimets, Mortec OÜ, OÜ Kuusemetsa, Haanja Forests OÜ, OÜ Flaterna, OÜ Reval, Ühinenud Metsaomanikud MTÜ, Otepää valla mootorkelgu komisjon, Eesti Jeti- ja Mootorkelgu Liit, Eesti Mootorrattaspordi Föderatsioon, Eesti Seiklusturismi Assotsiatsioon, Estonian Snowcross Association, Mootorsaanide Safarikeskus, JK Moto Kelgukeskus, Spordiklubi Freetime Racing, Spordiklubi Surf, Sea Doo & Ski Doo Spordiklubi, Eesti Motomatkajate klubi ja Ugandi Meelelahutus OÜ, kellele koostati ja väljastati vastuskirjad 7. juuliks 2015.

Tabel 3. 2011.–2015. aastal laekunud maaomanike ettepanekud ja arvamused

nr	katastriüksus, omanik	arvamus	Tulemus (KeA otsus)
1	Kutsari (72401:001:1310)	Omanik kaalub katastriüksusel asuva vana talukoha taastamise soovi. Selle põhjal kujundab arvamuse sihtkaitsevööndi idapiiri kohta.	Tegemist on Ädu väike-konnakotka püsielupaigaga, kuhu moodustatakse Pringi sihtkaitsevöönd. Kaitse-eeskirjaga ei lubata sihtkaitsevööndisse püstitada uusi ehitisi, välja arvatud kaitseala või õppe- ja matkaradade tarbeks. Maa-ameti 1936. a ajaloolise kaardi kohaselt ei jää vana taluõuekoht nimetatud katastriüksusele. Katastriüksus jääb tervikuna Pringi sihtkaitsevööndisse, et tagada kaitse väike-konnakotkale.

2	Räägu (72401:001:1240)	12.05.2011. Katastriüksus on väike, poolitamine ei ole otstarbekas. Peaks arvama kogu katastriüksuse tervikuna kas sihtkaitsevööndisse või välja. Põhjapoolse nurga sihtkaitsevööndisse jätmine ei ole põhjendatud, kuna siis peaks seda tulevikus eraldi tähistama. Maaomanik nõus ettepanekujärgse piiriga, kui sihtkaitsevööndi piiri tähistamise kohustuse võtab kanda riik. 7.01.2015. Ei ole nõus Räägu katastriüksuse arvamiselega Pringi sihtkaitsevööndisse.	2011. Tervet katastriüksust sihtkaitsevööndisse ei arvata, kuna ülejäänud katastriüksusel ei ole inventeeritud Natura metsaelupaiku või muid ranget kaitset vajavaid väärtuseid. Sihtkaitsevööndite tähised paigutatakse vaid käidavamatesse kohtadesse. Võimalik Erametsaliidu konsulendi abil oma katastriüksus tähistada, kui see on vajalik Natura erametsamaa toetuse taotlemiseks. 6.03.2015. Ettepanekuga arvestatud osaliselt. Piiriettepanek vaadati üle looduses. Pringi sihtkaitsevööndist arvati välja see osa, mis ei ole väike-konnakotkale sobilik elupaik. Ülejäänud katastriüksus jääb sihtkaitsevööndisse eelkõige väike-konnakotka elupaiga tõttu.
3	Päästjärve (60802:003:1840)	Ei ole sihtkaitsevööndisse arvamise vastu.	Arvamus võetud teadmiseks.
4	Kääriku (63601:002:2271)	Katastriüksusel asub hoone, mida maaomanik sooviks mõistlikult kasutada. Ettepanekud: 1. Mõõta maja ümbrus välja ja arvata see ala piiranguvööndisse. 2. Teha sihtkaitsevööndi osas leevendus, et lubatud oleks tootmisotstarbeta hoonete püstitamine katastriüksus tarbeks. 3. Lubada Kääriku radade hooldust (vastav leevendus sihtkaitsevööndis).	1. Ettepanekuga arvestatud. 2011. a mõõdeti hoonealune maa välja ja selle alusel moodustati eraldi katastriüksus, mis arvatakse sihtkaitsevööndist välja. Hoonete arvamine sihtkaitsevööndisse ei ole põhjendatud. Sihtkaitsevööndi piiri on korrigeeritud nii, et metsaelupaigatüüp jääb tervikuna sihtkaitsevööndi koosseisu. 2. Ettepanekuga ei arvestatud. Hoonete rajamine sihtkaitsevööndis kahjustaks või hävitaks sealseid kaitse-eesmärkideks olevaid elupaigatüüpe ning selle ettepanekuga ei saa nõustuda. 3. Ettepanekuga arvestatud. Kaitse-eeskirja on lisatud § 10 lõige 2, mille kohaselt on sihtkaitsevööndis lubatud olemasolevate ehitiste hooldustööd, kuna see aitab kaasa säästva puhkemajanduse ja elukeskkonna arengule ega kahjusta elupaigatüüpe.
5	Pauska (63601:001:2113)	Ei ole nõus sihtkaitsevööndi režiimiga, kui majandustegevus on keelatud. Metsa oleks vaja korrastada.	Ettepanekuga ei arvestatud. Alal on inventeeritud kaitse-eesmärgiks olevad metsaelupaigatüübid soostuvad ja soolehtmetsad ja rohunditerikkad kuusikud ning piiranguvööndis on oht nende kahjustamisele.
6	Kaasiku (63601:001:2072)	Ei ole nõus sihtkaitsevööndiga.	Ettepanekuga arvestatud. Katastriüksust ei arvata sihtkaitsevööndisse, kuna seal ei ole inventeeritud kaitse-eesmärgiks olevaid elupaigatüüpe. Varem oli katastriüksus arvatud Kolmjärve sihtkaitsevööndisse sealse elupaigatüübi vanad loodusemetsad puhveralaks, et vähendada välist negatiivset mõju elupaigatüübile. Kuna piiranguvööndis raietele seatavad piirangud aitavad ka mõningal määral vähendada servaepekti mõju, siis puhverala sihtkaitsevööndisse arvamine pole tingimata vajalik.

7	Pullisaare (58201:002:2251)	Katastriüksusel asub kraav, mille järgi oleks piiritlemine otstarbekam.	Ettepanekuga arvestatud, kuna kõlviku piir muutub ajas kiiresti ning kraav on looduses selgelt eristatav. Kohapeal koos maaomanikuga kontrollitud. Elupaigatüübi piir ühtib kraaviga ning jääb sihtkaitsevööndisse.
8	Palu (58201:002:1241)	Ettepanek piiri korrigeerimiseks katastriüksuse lõunaosas.	Ettepanekuga arvestatud. Koos maaomanikuga piiritlemine looduses üle vaadatud ja korrigeeritud. Katastriüksuse lõunaosa õueala ümbritsev madalama looduskaitseväärusega mets arvati sihtkaitsevööndist välja.
9	Mäeotsa (63601:001:2013)	Ei ole vastu, kuna katastriüksusel nagunii mõistlikku juurdepääsu ei ole ja majandamine on väga keeruline. Ala on juba aastaid sihtkaitsevööndis olnud.	Arvamuse võetud teadmiseks.
10	Marsina (63601:001:0623)	Ettepanek arvata kogu katastriüksus tervikuna sihtkaitsevööndisse või välja. See osa, mis praegu välja jääb, on väga väike ja ümberringi on kõik sihtkaitsevöönd. Seega ei pääse sinna nagunii juurde ja majandamine on raske.	Ettepanekuga arvestatud. Kogu katastriüksus on arvatud sihtkaitsevööndisse. Sihtkaitsevööndisse arvati potentsiaalseid metsa elupaigatüüpe, mis toimivad puhvrina olemasolevatele elupaigatüüpidele.
11	Taga-Saviku (63601:001:0120)	Ettepanek piiri korrigeerimiseks.	Ettepanekuga arvestatud. Koos maaomanikuga käidud piiri üle vaatamas. Kaarna oja äärne Tõuka lamm, allikasoo, allikasoo kaasiku elupaigatüübid on arvatud tervikuna sihtkaitsevööndi koosseisu.
12	Kõrve (58201:002:1600)	Ettepanek piiri korrigeerimiseks vastavalt koosolekul kokkulepitule.	Ettepanekuga arvestatud. Piiri korrigeeritud vastavalt kokkulepitule aladel, kus kaitse-eesmärgiks olevaid elupaigatüüpe ei asu. Pärast piiri korrigeerimist jääb elupaigatüüp vanad loodusmetsad tervikuna sihtkaitsevööndi koosseisu.
13	Mädajärve (63601:001:0057)	Lubada koosluse hooldust (leppade eemaldamine soo servalt, kuna need kasvavad väga kiiresti soo peale edasi).	Ettepanekuga arvestatud. Sihtkaitsevööndi piiri korrigeeriti nii, et soo serv jääb piiranguvööndisse.
14	Koolimetsa (58201:002:2150)	Ei ole nõus, et Koolimetsa katastriüksus läheb sihtkaitsevööndisse. Koosoleku protokoll saata Palupera vallavolikogule. Volikogu kujundab seisukoha. Palupera vallavolikogu otsus 16.09 2011: Palupera vald ei ole Koolimetsa sihtkaitsevööndisse arvamise vastu.	Protokoll vallavolikogule saadetud. Arvestatud vallavolikogu otsusega.
15	Kaarna (63601:002:1760)	Põhimõtteliselt sihtkaitsevööndi vastu ja võimalusi kompromissiks ei näe. Ettepanek Kaarna talu alad sihtkaitsevööndist välja arvata.	Ettepanekuga arvestatud, Kaarna katastriüksus arvati sihtkaitsevööndist välja. Kõnealuse katastriüksuse kaguosas inventeeritud elupaikade esinduslikkus on hinnatud madalamaks (kuivenduse mõju ja varasem küttepuid raie), kui kõrval asuval riigimetsamaal. Lisaks on looduses väga keeruline leida üheselt mõistetavat sihtkaitsevööndi piiri, et katastriüksusele osaliselt jäävat elupaika sihtkaitsevööndisse jätta.
16	Männiku (63601:002:2191)	Tegemist on katastriüksuse ainsa metsaga ja kui see kõik läheb sihtkaitsevööndisse, siis ei ole enam võimalik küttepuidki teha.	Ettepanekuga arvestatud, kuna pärast 2008. a inventeerimist on alal tehtud sanitaarraieid, mis on elupaiga rohunditerikkad kuusikud väärtust

		Ettepanek Männiku talu maad sihtkaitsevööndist välja arvata.	vähendanud. Elupaiga esinduslikkust on mõjutanud ka servaepekt.
17	Sikkamäe (60802:003:1940)	Kindel soov Sikkamäe talu maad Arula sihtkaitsevööndist välja arvata.	Ettepanekuga arvestatud. Sikkamäe katastriüksus arvatakse Arula sihtkaitsevööndist välja. Kehtiva sihtkaitsevööndi piiri järgi jäävad alale põllumaad. Alal ei ole inventeeritud kaitse-eesmärgiks olevaid kooslusi.
18	Lõuna (63601:002:0683)	Katastriüksusel olev tee võiks olla sihtkaitsevööndi piiriks.	Ettepanekuga arvestatud. Katastriüksus sihtkaitsevööndist välja arvatud, kuna seal ei ole inventeeritud elupaigatüüpe. Ala oli arvatud varem sihtkaitsevööndisse elupaigatüübi vanad laialehised salumetsad puhveralana, et vähendada välist negatiivset mõju elupaigatüübile.
19	Arula Meierei (63601:002:3940)	Ei ole sihtkaitsevööndi vastu. Võimalik piiri korrigeerimine, et sauna tagant võsa piirata.	Ettepanekuga arvestatud. Piiri korrigeeritud mõttelise sirgega kraavi nurgast nii, et elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad jääb tervikuna sihtkaitsevööndisse.
20	Rebase (60802:003:0800)	Lubada metsa istutamist (koosluse kujundamine).	Ettepanekuga ei arvestatud, kuna kõnealuse ala metsa kasvutingimuste kohaselt uueneb mets iseseisvalt ega vaja sekkumist.
21	Ritsu (63602:002:1541)	10.06.2011 tehtud ettepanek arvata sihtkaitsevööndisse kogu metsaala. 19.12.2014 tehtud ettepanek katastriüksuse väljaarvamiseks sihtkaitsevööndist. 29.05.2015 Maaomanik ei ole nõus ka leevendava piiriettepanekuga.	Ala kontrollitud 18.10.2011 ja piiri korrigeeritud. Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksus jääb sihtkaitsevööndi koosseisu, kuna alal on inventeeritud kaitse-eesmärgiks olev metsa elupaigatüüp ning ilma sihtkaitsevööndi režiimita on oht eesmärgi kahjustumiseks. Maaomanikuga kohtunud 15.04.2015 ning esitatud uus piiriettepanek. Piiri vähendatud elupaigatüüpi ümbritseva puhvri arvelt. Otsus on, et 15.04.2015 esitatud sihtkaitsevööndi piirid peavad säilima, muidu on oht kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide rohunditerikkad kuusikud ja vanad laialehised salumetsad kahjustumiseks.
22	Kõrgemäe (63602:001:0028)	10.06.2011 tehtud ettepanek arvata katastriüksuse põhjapoolne kolmnurk samuti sihtkaitsevööndisse. 16.12.2014 tehtud ettepanek katastriüksuse väljaarvamiseks sihtkaitsevööndist. 02.04.2015 kinnitus kirja kättesaamisest ning edasisi küsimusi ja ettepanekuid ei ole.	Ettepanekuga ei arvestatud. 2011. Põhjapoolset kolmnurka ei arvata sihtkaitsevööndisse, kuna seal ei ole kaitse-eesmärke ja metsatee on sihtkaitsevööndi piiritlemiseks looduses hästi tuvastatav joon. Ettepanekuga arvata kogu katastriüksus sihtkaitsevööndist välja ei arvestata, kuna alal asub kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud.
23	Tuisu (63602:002:1771)	10.06.2011. Ettepanek täpsustada sihtkaitsevööndi piiri.	Koos maaomanikuga käidud kohapeal 21. oktoobril 2011. Ettepanekuga arvestatud ja kaitse-eeskirjas on sõidukitega väljaspool teid sõitmist reguleerivat sätet muudetud. Sõiduki või maastikusõidukiga on lubatud sõita oma kinnisasja piires kinnisasja omanikul või valdajal väljaspool teid, kui sellega ei

		18.02.2015. Ettepanek Tuisu katastriüksuse sihtkaitsevööndi osa kirdenurga väljaarvamiseks.	<p>kahjustata kaitseala kaitse-eesmärke. Muul juhul on väljaspool teid sõiduki või maastikusõidukiga sõitmine lubatud kaitseala valitseja ja kinnisasja omaniku või valdaja nõusolekul.</p> <p>Ettepanekuga arvestatud, osaliselt välja arvatud sihtkaitsevööndi põhjanurk, kus elupaigatüüpi ei ole. Sihtkaitsevöönd muudetud hooldatavaks, et võimaldada sarapiku eemaldamist (koosluse kujundamist vastavalt kaitse-eesmärgile).</p>
24	Lillemaa (63602:001:1043)	Nõus.	Arvamus võetud teadmiseks.
25	Kortina (63602:001:0640)	Nõus.	Arvamus võetud teadmiseks.
26	Uue-Saare (63601:002:0855) Kaldaääre (63601:002:1392)	Ettepanek, et sihtkaitsevöönd ei ulatuks järveni.	Ettepanekuga arvestatud. Ala vaadatud koos maaomanikuga uuesti üle, piir korrigeeritud nii, et Mülke oja Pühajärve suubumise koht jääb piiranguvööndisse. Piiranguvööndisse arvatud metsaelupaik jääb veekaitsevööndisse, kus veekaitsevööndile kehtestatud sätted aitavad samuti elupaigatüüpi säilitada. Olulisem osa looduskaitse väärtusega metsast jääb sihtkaitsevööndisse.
27	Uue-Saare (63601:002:0854)	Heinamaa võiks sihtkaitsevööndist välja jääda, kuna seal on kogu aeg heina tehtud ja selles eest makstakse PRIA niitmistoetust.	Ettepanekuga arvestatud. Piiranguvööndi režiim ei sea ohtu kaitse-eesmärgiks oleva elupaigatüübi aasrebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) seisundit.
28	Tiido (63602:002:0352) (63602:002:0351)	02.06.2011. Soovib kohapeal piiri üle vaadata. Arusaamatu, mida ja kus kaitstakse. 15.01.2015. Arvestada 2011. aastal tehtud piiriettepanekutega.	Koos maaomanikuga käidud kohapeal 21. oktoobril 2011 ja leitud uus võimalik piir (looduses hästi jälgitav metsatee, mida kasutavad elektriliini hooldajad). 06.03.2015. Ettepanekuga arvestatud. Käidud kohapeal ja arvatud sihtkaitsevööndist välja lageraie lank.
29	Hobusemäe (63601:002:0810)	Nõus, et talukoht sihtkaitsevööndist välja arvatakse, muus osas ei oska hetkel seisukohta võtta.	Ettepanekuga arvestatud. Talukoht on arvatud sihtkaitsevööndist välja. Sihtkaitsevööndisse arvatud alal on inventeeritud kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad, mistõttu nende kaitseks on väljaspool talukohta sihtkaitsevööndi režiim vajalik
30	Kirmi (58202:002:0231)	Ei oska lõplikku seisukohta võtta. Soosalal on nagunii majandamine keeruline.	Sihtkaitsevööndisse on arvatud kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatüübid, mistõttu pole sihtkaitsevööndist väljaarvamine põhjendatud. Maaomaniku arvamus võetud teadmiseks.
31	Kastolatsi kiriku (63602:001:2042)	Piiriettepanekut arutatakse kiriku nõukogus.	Info võeti teadmiseks. Ala piiri korrigeeriti pärast kokkusaamist Eesti Apostliku Õigeusu kiriku esindajatega.

32	Trommi (63601:002:2173)	Ettepanek arvata sihtkaitsevööndisse terve katastriüksus, sest muidu jääb üle nii väike osa, millega ei ole hiljem midagi peale hakata.	Ettepanekuga arvestatud. Ala piiri on korrigeeritud. Sihtkaitsevööndi piiriks on võetud Väike Emajõgi, kuna see on looduses selgelt tuvastatav objekt.
33	Restu Vesiveski (72401:003:0153)	03.06.2011. Ei ole sihtkaitsevööndi vastu. 15.01.2015 1. Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eelnõu tuleks täiendavalt läbi töötada ning rõhutada kultuuripärandi osatähtsust ja sotsiaal-majandusliku mõju. 2. Ettepanek selgitada seletuskirjas mõisteid „pärandmaastik”, „pärandkultuurmaastik”, „pärandkultuuri objekt”, „miljööväärtuslik keskkond”, „säästev majandus”.	18.02.2015 1. Tegemist on kaitseala eeskirja uuendamisega ja olulist mõju sotsiaal-majanduslikule valdkonnale määruse kehtestamisega ei kaasne, sest ala on juba kaitse all. 2. Ettepanekuga arvestatud ja täiendatud seletuskirja.
34	Arula Külaselts	Ettepanek arvata sihtkaitsevööndist välja Kõllimägi (katastriüksus Aakre metskond 39), kuna seal on juba mõisa ajal olnud jalutusteed ja küla kohtumispaik. Soov on ala taastada. 22.04.2015. Nõustuti Keskkonnaameti poolt avalikustamisel esitatud piiridega.	Ettepanekuga arvestatud osaliselt. Kogu katastriüksuse sihtkaitsevööndist väljaarvamiseks ei saa nõustuda, kuna sellel alal asub kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud.
35	Poslovitsa-Ranna (63601:002:0592) Poslovitsa-Soo (63601:002:0591)	1. Ei ole nõus Pühajärve sihtkaitsevööndi laiendamisega Poslovitsa-Ranna katastriüksusele. 2. Ettepanek arvata Poslovitsa-Ranna ja Poslovitsa-Soo katastriüksus Pühajärve piiranguvööndist välja.	1. Ettepanekuga arvestatud ja katastriüksus arvati sihtkaitsevööndist välja, kuna alal asuv kaitse-eesmärgiks olev elupaigatüüp okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel säilib ka piiranguvööndi koosseisus ning sealne elupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud on madala esinduslikkusega. 2. Ettepanekuga ei arvestatud. Poslovitsa-Ranna ja Poslovitsa-Soo katastriüksus peavad säilima Pühajärve piiranguvööndi koosseisus. Katastriüksused jäävad maastikuliselt Otepää ühele peamisele esindusala, Pühajärve, äärde. Pühajärve piiranguvööndi kaitse-eesmärk on suure miljöo- ja kultuurilise väärtusega maastiku kaitse, maastiku vaatelisuse säilitamine, looduse mitmekesisuse ja kaitsealuste üksikobjektide kaitse. Tegemist on Otepää looduspargi ühe enim tuntud ja jäädvustatud piirkonnaga, kus on eesmärk säilitada senist maastikuilmet ka tulevikus. Kaitsekorda rakendamata on oht sealse maastiku ja vaadete hävimiseks eelkõige looduskaitsete eesmärkide mitteametava ehitustegevuse korral.
36	Kullaliiva (63601:001:0115)	Ettepanek arvata Kullaliiva katastriüksus Otepää looduspargist välja. Eesmärk rajada elamuhoonete arendus.	Ettepanekuga ei arvestatud. Kullaliiva katastriüksus säilimine Otepää looduspargi koosseisus on vajalik Otepää looduspargile iseloomulikke loodus- ja pärandmaastike kaitseks, mida kahjustaks eelkõige kaitsekorralduslikult reguleerimata ehitustegevus. Katastriüksus jääb Neitsijärve piiranguvööndisse. Neitsijärve piiranguvööndi kaitse-eesmärk on hästi

			säilinud pärandkultuurmaastiku elementide – alale iseloomuliku maakasutuse, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme – säilitamine, looduse mitmekesisuse, kaitsealuste liikide ja elupaikade kaitse ning kaitsealuste üksikobjektide kaitse.
37	Linnamäe org (55601:004:1870)	Ettepanek mitte arvata katastriüksust Otepää looduspargi koosseisu, kuna Otepää valla ÜP on planeeritud selle ala kasutusele võtta aktiivse puhke- ja pargialana ning piiranguvööndi režiimi rakendamine muudab eesmärkide täitmise keerukaks.	Ettepanekuga arvestatud. Linnamäe vaadeldavust, mis oli ekspertide ettepaneku aluseks see ala kaitsealaga liita, on võimalik tagada ka planeerimisseaduse alusel (planeeringud kooskõlastab Keskkonnaamet). Keskkonnaamet ei näe vastuolu kehtiva detailplaneeringu ja kaitse-eeskirja vahel. Linnamäe oru, Linnamäe nõlva, Vabadussõja, Linnamäe tee 1 katastriüksust ei arvata Otepää looduspargi koosseisu.
38	Koolitare (63601:001:1711)	Ettepanek arvata katastriüksus Otepää looduspargist välja.	Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksuse säilimine Otepää looduspargi koosseisus on vajalik Otepää looduspargile iseloomulike loodus- ja pärandmaastike kaitseks. Katastriüksus jääb Otepää piiranguvööndi koosseisu. Otepää piiranguvööndi kaitse-eesmärk on hästi säilinud pärandkultuurmaastiku elementide – alale iseloomuliku maakasutuse, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme – säilitamine, looduse mitmekesisuse, kaitsealuste liikide ja elupaikade kaitse ning kaitsealuste üksikobjektide kaitse.
39	Tsäaramäe (63602:002:1690) Kõiu (63602:002:0172)	Ettepanek arvata katastriüksused Pühajärve sihtkaitsevööndist välja.	Ettepanekuga arvestatud. Katastriüksused arvatakse sihtkaitsevööndist välja, kuna katastriüksustel ei ole inventeeritud kaitse-eesmärgiks olevaid metsa elupaigatüüpe, mis vajaksid säilimiseks sihtkaitsevööndi režiimi. Katastriüksused olid esmalt Pühajärve sihtkaitsevööndis oleva elupaigatüübi rohunditerikkad kuusikud puhveralaks, et vältida välist negatiivset mõju elupaigatüübile (servaepekt).
40	Silla (58202:002:0031)	Ettepanek arvata katastriüksus osaliselt sihtkaitsevööndist välja.	Ettepanekuga arvestatud. Kohapealse olukorraga tutvutud 31.12.2014 ja 06.03.2015 ning sihtkaitsevööndist välja arvatud madalama looduskaitse väärtusega osa, millel on kraavitamise mõju ja servaepekt.
41	Lõndrelauri (72401:003:0430)	Ettepanek arvata katastriüksus välja Pülme sihtkaitsevööndist. 30.06.2015. Maaomanik ei ole nõus ka Keskkonnaameti uue piiriettepanekuga. Lisamaterjalid on maaomaniku soovil lisatud seletuskirjale.	Ettepanekuga ei arvestatud. 31.12.2014 kohapeal tutvutud ning leitud, et Pülme sihtkaitsevöönd peab säilima sealsete metsaelupaikade tõttu. 19.02.2015 kohtumine maaomanikuga, tutvustatud väärtusi ja arutletud piiriettepanekute üle. Katastriüksus osaliselt Pülme sihtkaitsevööndist välja arvatud raie tõttu ning sihtkaitsevööndi tüüp muudetud hooldatavaks spordiraja hooldamise eesmärgil.
42	Meoski (63602:002:0220)	1. Ettepanek võtta sihtkaitsevööndisse katastriüksuse ligipääsmatus osas 0,5 ha metsa.	Mõlema ettepanekuga arvestatud. 0,5 ha osa arvamine sihtkaitsevööndisse vähendab elupaigatüübi servaepekti mõju ning muudab

		2. Ettepanek piiritleda sihtkaitsevöönd metsaeralduste järgi.	piiritlemise selgemaks. Sihtkaitsevööndi osa vähendati vaid madalama esinduslikkusega elupaigatüübi osas.
43	Lutsu (63601:002:0284)	1. Ettepanek mitte kasutada mõistet „pärandmaastik” ja sõnastada järgmiselt: „Otepää looduspargi põhieesmärk on Otepää kõrgustikule iseloomulike maastike kaitse.” 2. Ettepanek mitte kasutada mõistet „rekreatsioon”. 3. Ettepanek selgitada Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eelnõu seletuskirjas, mis külad millisesse piiranguvööndisse jäävad. 4. Endistele viljakatele põllumaadele istutatud metsas saab rinnasdiameetri mitukümmend aastat varem kätte ja puud on tundlikud haigustele ning raie võiks olla lubatud varem.	1. Ettepanekuga ei arvestatud. Pärandmaastik on Otepää looduspargi osa ja seega üks oluline kaitse-eesmärk. 2. Ettepanekuga ei arvestatud. Seletuskirjas tuuakse Otepää looduspark välja nii spordi- kui ka rekreatsioonipiirkonnana. 3. Ettepanekuga arvestatud. Keskkonnaamet teeb kaitse-eeskirja eelnõu seletuskirja vastavasisulised märked, et seletuskiri oleks arusaadavam. 4. Ettepanekuga arvestatud. Kaitse-eeskirja eelnõu §-i 16 lõikesse 2 on lisatud punkt 3, mis käsitleb endistele põllumaadele istutatud metsa varasema raieõiguse andmist.
44	Tissi (63601:002:0571)	Ei ole nõus kinnistu Ristee sihtkaitsevööndisse arvamisega, v.a Väike-konnakotka püsielupaiga osa.	Ei saa nõustuda Tissi kinnistul sihtkaitsevööndi osa vähendamiseks. Tissi katastriüksus on arvatud planeeritavasse Ristee sihtkaitsevööndisse Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eelnõu kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide rohunditerikkad kuusikud, soostuvad ja soolehtmetsad, niiskuslembesed kõrgrohustud ja lamminiidud ning väike-konnakotka elupaiga tõttu.
45	Sillamäe (58202:001:0330)	1. Ettepanekud maaparandussüsteemide ja kallasradade korrashoiule kohta. 2. Ettepanek, et kopratamid tuleb kõrvaldada, kuna jahindusseltsidel puudub selleks vastav tehnika.	1. Ettepanekuga ei arvestatud. Kallasradade konkreetseid töid kaitse-eeskirjaga ei reguleerita. Piiranguvööndis on olemasoleva maaparandussüsteemi hooldamine lubatud ning uue maaparandussüsteemi rajamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul 2. Ettepanekuga ei arvestatud. Kopratammi lõhkumist jahiseadus enam ei reguleeri. Kopratammi likvideerimisega tegeleb maaomanik või tema kinnisasjal jahipidamise kokkuleppe sõlminud isik.
46	Anso9 (63602:002:0133) Kullamaa (63602:002:0244)	Ettepanek Otepää looduspargist Anso 9 ja Kullamaa katastriüksus välja arvata.	Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksused on Otepää looduspargi koosseisu arvatud eelkõige Otepää looduspargile iseloomuliku maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks. Küsitud ka lisaseisukoht eelnõu ekspertiisi koostajalt Eerik Leibakult, mille kohaselt on Väike Munamägi Otepää looduspargi üks sümboleid ning katastriüksused peavad säilima Otepää looduspargi koosseisus.
47	Peitlemäe (63601:002:2850)	Ettepanek arvata katastriüksus Kõsti sihtkaitsevööndist välja.	Ettepanekuga ei arvestatud. Peitlemäe katastriüksusel asub kaitse-eesmärgiks olev metsaelupaigatüüp vanad loodusmetsad. Piiranguvööndis ohustavad seda raied.

48	<p>Tolkuse (72401:001:1890) Põllusaare (63601:001:0952) Lannusaare (63601:001:0955) Hirnusaare (63601:001:0958) Saaremäe (63601:001:2421) Künka (63601:001:2422)</p>	<p>1. Ettepanek, et paadisilla ja üle viie ruutmeetri tugi tegemiseks ei oleks vaja luba.</p> <p>2. Ettepanek maaomanikel lubada oma metsa hooldada ja põlde kasutada.</p> <p>3. Ettepanek, et kahepaiksete tiigid võiksid olla hooldatud järjepidevalt.</p> <p>4. Ettepanek mitte kasutada sõna „rekreatsioon”.</p> <p>5. Natura 2000 kitsendusi saab seadustada alles pärast käesoleva kaitse-eeskirja kehtestamist ning oleks vaja rohkem tähelepanu juhtida eelnõu seletuskirja leheküljel nr 9 olevale Natura 2000 võrgustiku viitele.</p> <p>6. Kaitse-eeskirjas peaks lubama metsaservadesse ehitamist. Igasugune veekogude rajamine rikastab Otepää looduspargi maastikku, kuna kinnikasvanud veekogused on liiga palju.</p> <p>7. Ettepanek arvata katastriüksusel asuv metsaeraldus nr 7 Kukemäe sihtkaitsevööndisse, kuna see on varem sihtkaitsevööndis olnud ning sealne mets on hävinud kobraste põhjustatud üleujutuste tõttu. 10.07.2015 tehtud ettepanek arvata Lannusaare katastriüksus ikkagi sihtkaitsevööndist välja.</p> <p>8. Ettepanek, et Otepää piiranguvööndi piir peaks tulema Pühajärve–Pukamõisa maanteeni Kannistiku elamutest kuni Sõjatamme ristmikuni.</p> <p>Järjekirjad ja vastulaused edasiste küsimustega esitatud 10. veebruaril, 16. märtsil, 21. aprillil ja 10. juulil 2015.</p>	<p>1. Piirangud tulenevad otse looduskaitse-eeskirjast. 12.02.2015. Maaomanikuga kohtunud ja edasise küsimuse selgitatud. Korduvate ettepanekute ja küsimustega järjekirjadele vastatud 9. märtsil, 15. aprillil, 20. mail, 19. juunil ja 27. juulil 2015.</p> <p>2. Selgitatud, et tegevused, mis ei ole keelatud või piiratud, on lubatud. Põldude kasutamisele piiranguid seatud ei ole.</p> <p>3. Maaomanikule selgitatud loodushoiutöid ja harivesilike tiikide rajamist puudutavat. Kahepaiksete tiike on plaanis hooldada ka tulevikus. Otepää looduspargi maastike olulised vaated on plaanis avada 2016. aastal.</p> <p>4. Ettepanekuga ei arvestatud. Seletuskirjas tuuakse Otepää looduspark välja nii spordi- kui ka rekreatsioonipiirkonnana.</p> <p>5. Natura kohustus on Eestil võetud juba aastal 2004 Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 615. Kaitse-eeskirjaga ei seadustata Natura 2000 kitsendusi, vaid võetakse need üle siseriiklikku õigusesse.</p> <p>6. Ettepanekuga ei arvestatud. Maaomanikule selgitatud ehitamise piiramist metsamaal. Igasugune veekogude rajamine võib rikastada maastikku, kuid võib mõjutada ka väärtuslike soostunud elupaikade seisundit.</p> <p>7. Lannusaare (63601:001:0955) piirid maaomanikuga kaardimaterjalil koos üle vaadatud 12.02.2015, käidud kohapeal 18.06.2015. Piirid on lõplikult jäänud nii nagu avalikustamisel algselt esitati.</p> <p>8. Ettepanekuga ei arvestatud. Arvestatud on 2011. a U. Timmi ja E. Leibaku koostatud tööga „Eksperthinnang Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eelnõule ja tsoneeringule”, milles on eksperdid teinud ettepaneku viia Neitsijärve edelapiir Annimatsi piiranguvööndi servani. Piiranguvööndite piiritlemise aluseks on võetud konkreetse ala väärtus pärandmaastikuna (Nutt, N. 2009 „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering”) ning suure miljööväärtusega avatud alade paiknemine kaitsealal.</p>
----	--	--	---

49	Kalda (63601:002:3251) (63601:002:3252) (63601:002:3530)	<p>1. Kaitse-eeskirja eelnõu sisaldab rohkem keelatud kui lubatud tegevusi ning ettepanek vähendada keelavaid tegevusi.</p> <p>2. Ettepanek, et Pühajärve ümbrus tuleks korras hoida. Vaadete avamisel võiks kokku kutsuda Pühajärve-äärsete katastriüksuste omanikud.</p> <p>3. Ettepanek taastada Hobusemäe torn, mis on oluline pärandkultuuri objekt.</p> <p>4. Ettepanek lubada Kalda katastriüksusele teatud tingimustel ehitada ühepereelamu.</p> <p>Järjekirjad ja vastulaused edasiste küsimustega esitatud 9. veebruaril ja 16. märtsil 2015.</p>	<p>1. Selgitatud, et mitmed keelatud tegevused tulenevad otse looduskaitseadusest ning kaitse-eeskirjaga on võimalik kaitsealapihiseelt teha looduskaitseadusest tulenevatele piirangutele leevendusi. Ei saa arvestada üldistatud ettepanekut vähendada keelavaid tegevusi, kuna see seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärgid.</p> <p>2. Selgitatud, et praegu rekonstrueeritakse mitut matkarada. Kaitsekorralduskavas on loodushoiutööde hulgas planeeritud võsa eemaldamine.</p> <p>3. Hobusemäe torn paikneb eramaal ja oluline on saada maaomaniku nõusolek.</p> <p>4. Ehituslube vaadatakse olukorrapõhiselt, mitte kaitse-eeskirja menetluse käigus.</p> <p>12.02.2015. Maaomanikuga kohtunud ja edasisi küsimusi selgitatud. Korduvate ettepanekute ja küsimustega järjekirjadele vastatud 9. märtsil ja 10. aprillil 2015.</p>
50	Kaitseministeerium	Kooskõlastab ilma ettepanekuteta.	Arvamus võetud teadmiseks.
51	Linnamäe tee 1 (55601:004:1340), Linnamäe nõlv (55601:004:0003)	Ettepanek nimetatud katastriüksustel loodusparki piire mitte muuta ja neid loodusparki mitte arvata.	Ettepanekuga arvestatud. Linnamäe vaadeldavust, mis oli ekspertide ettepaneku aluseks see ala kaitsealaga liita, on võimalik tagada ka planeerimisseaduse alusel (planeeringud kooskõlastab Keskkonnaamet). Keskkonnaamet ei näe vastuolu kehtiva detailplaneeringu ja kaitse-eeskirja vahel. Linnamäe oru, Linnamäe nõlva, Vabadussõja ja Linnamäe tee 1 katastriüksust ei arvata Otepää loodusparki koosseisu.
52	RMK	<p>1. Ettepanek lubata piiranguvõõndis lageraiet ilma pindalalise piiranguta mis tahes vanusega või keskmise rinnasdiameetriga puistus, kui esimese rinde täius on 40% või sellest väiksem. Samuti toimitakse metsapatoloogi akti järgi kahjustatud puistutes. Ülejäänud juhtudel lubada piiranguvõõndis lageraiet kuni 2 ha suuruse langina.</p> <p>2. Ettepanek piiranguvõõndis kuuse- ja kasepuistutes raievanust mitte arvestada, kuid suurendada küpsusdiameetrit 2 cm võrra.</p> <p>3. Seletuskirja tabelis 2 (lk 15) vajab täpsustamist Niiluse sihtkaitsevõõndi kaitse-eesmärk. Kordusena on kirjas 9010, kuid alal on veel elupaigatüüpi 9050 ja 9080.</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet analüüsis metsaregistri andmeid ning korrigeeris kaitse-eeskirja eelnõu §16 (metsa majandamine piiranguvõõndis). Kui raieküpsuse saavutanud või ületanud puistute osakaal väheneks oluliselt, siis vähendaks see metsade vanuselist mitmekesisust, mis kahjustaks bioloogilise mitmekesisuse säilimist piiranguvõõndis. Raielangi suuruse piiramise peamine eesmärk on säilitada ajutiselt raieküpsuse ületanud metsad, mis soodustab vastavat kooslust eelistavate liikide levikut sihtkaitsevõõndite vahel. Piiranguvõõnd peab toimima puhvrina sihtkaitsevõõndite vahel.</p> <p>2. Ettepanekuga arvestatud osaliselt. Põllumaadele rajatud monokultuursete kuusikute ja hall-lepinkute lageraiete puhul vanuseline tingimus ei kehti, kuna nende looduskaitse väärtus on madal ja raie toimub metsaseaduse alusel.</p> <p>3. Ettepanekuga arvestatud ja seletuskirja on tehtud vastavad parandused.</p>
53	Paluotsa (63602:002:0293)	1. Sihtkaitsevõõndisse arvata kogu Pühajärve-Nüpli teest Pühajärve poole jääv maavalduse osa.	1. Ettepanekuga arvestatud, kuna muudab piiritlemise loogilisemaks ja vähendab kaitse-eesmärgiks oleva elupaigatüübi rohunditerikkad kuusikud servaepekti.

		2. Riigistada kokkuleppehinna alusel kogu Paluotsa maavaldusesse kuuluv sihtkaitsevööndi osa.	2. Maaomanikule selgitati riigile omandamise protsessi ja juhiti tähelepanu, et omandamine saab toimuda pärast kaitse-eeskirja sellisel kujul kinnitamist.
54	OÜ Erinmets, AS Taanimets, Mortec OÜ, OÜ Kuusemetsa, Haanja Forests OÜ	Arvata firmadele kuuluvad katastriüksused Otepää looduspargi koosseisust välja.	Kõik katastriüksused asuvad Otepää looduspargi piiranguvööndites. Otepää looduspargi keskelt üksikuid katastriüksusi välja ei arvata, sest need moodustavad maastikuliselt terviku. Tegemist on ühe osaga Otepää kõrgustiku maastikust, kus majandustegevus mõjutab rohkemal või vähemal määral nii maastikuilmet kui ka kaitsealuste liikide ja koosluste seisundit.
55	Jaani (63602:002:1791, 63602:002:1793, 63602:002:1794, 63602:002:1796, 63602:002:1795, 63602:002:1792)	Ei nõustu katastriüksustel rangemate piirangute seadmisega ja katastriüksuse 63602:002:1791 sihtkaitsevööndisse arvamiseega.	Ettepanekuga ei arvestatud. Maaomanikule selgitati, et kaitse-eeskirja eelnõust tulenevad piirangud tulenevad kaitsekorra ajakohastamisest ja muutuvad mitmes punktis leebemaks võrreldes kehtiva kaitsekorraga. Jaani 63602:002:1791 katastriüksusel asub kaitse-eesmärgiks olev metsaelupaigatuüp ja I kaitsekategooria liigi leiukoht ning katastriüksuse arvamine piiranguvööndisse ohustaks vastavaid Otepää looduspargi kaitse-eesmärke.
56	Madsa-Kompuse (63601:002:2840)	On vastu katastriüksuse arvamisele Kõsti sihtkaitsevööndisse.	Ettepanekuga ei arvestatud, kuna katastriüksusel asub kaitse-eesmärgiks olev kõrge esinduslikkusega metsaelupaigatuüp vanad loodumetsad ning piiranguvööndis ohustaksid kaitse-eesmärki raied.
57	Salumäe (63602:001:0652), Veske (63602:001:0421)	2011. a. Ei ole sihtkaitsevööndi vastu, kuna tegemist on soolaga, kus majandushuvi väike. 2015. a. 1. Ei ole Salumäe katastriüksuse sihtkaitsevööndisse arvamise vastu. 2. Ettepanek arvata Veske katastriüksus Otepää looduspargist välja. Katastriüksuse piiriks olev oja võiks olla Otepää looduspargi välispiiriks.	1. Salumäe katastriüksusel on sihtkaitsevööndi piiriks kasutatud mõttelist sirget. Katastriüksusel on kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatuübid. Maaomanikuga kohtunud 16.04.2015 ja tutvustatud Veske katastriüksuse väärtuseid. 2. Ettepanekuga ei arvestata. Tegemist on ühe osaga Otepää kõrgustiku maastikust, kus majandustegevus mõjutab nii maastikuilmet kui ka kaitsealuste liikide ja koosluste seisundit.
58	Peebu (60802:003:0037)	1. Ettepanek piiritleda katastriüksus tervenisti tervikuna Otepää piiranguvööndi alla. 2. Muuta §15 punkt 3 sõnastust: lubada Otepää looduspargi piires avamaal kasutada vaid mahepõllumajanduses lubatud taimekaitsevahendeid.	1. Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksus asub osaliselt Otepää piiranguvööndis ja osaliselt Mägestiku piiranguvööndis. Piiranguvööndi piirina on kasutatud Peebu katastriüksust läbivat idapoolset teeserva, sest tee on looduses paremini tuvastatav objekt. Ühtlasi kattub Mägestiku piiranguvööndi piir katastriüksusel N. Nuti töös „Otepää looduspargi maastikuline tzoneering” esitatud sihtkaitsealade piiridega. 04.03.2015 kohapeal kontrollitud ja Keskkonnaamet jääb oma seisukoha juurde. 2. Ettepanekuga ei arvestatud, kuna kaitse-eesmärkide seisukohast pole vaja harrastada ainult mahepõllumajandust. Ettepanek lisatakse soovitatava tegevusena seletuskirja.

59	Sannamäe (63601:001:0303)	<p>1. Millised on katastriüksuse osad Annimatsi, Mõrtsuka, Mägestiku, Neeruti-Käpa, Otepää, Pilkuse ja Vanamõisa-Retsu piiranguvööndis, kuhu võib rajada elamu, kui katastriüksusel puudub taluõuekoht?</p> <p>2. Sätestada, et katastriüksus peab olema vähemalt 2 ha suurune, kui sinna võib rajada uue elukoha Annimatsi, Mõrtsuka, Mägestiku, Neeruti-Käpa, Otepää, Pilkuse ja Vanamõisa-Retsu piiranguvööndis. Ainsaks piiranguks asukoha valik.</p>	<p>1. Nendes piiranguvööndites on ehitustegevus võimalik, kui ei rikuta vööndi maastikulist väärtust. Nimetatud piiranguvööndites on vajalik muu hulgas pärandkultuurmaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. Kõiki üksikjuhtumeid ei saa ette näha, mistõttu lõplikud otsused langetatakse konkreetse ehitusloa andmise käigus. Ehitustegevust piiratakse metsamaal.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet ei näe 2 ha suuruse lisapiirangu seadmisel mõtet ning kõiki juhtumeid tuleb vaadata olukorrapõhiselt.</p>
60	Nelgimäe (63601:002:2232) Sirelimäe (63602:001:0710)	Ettepanek arvata katastriüksused Pühajärve sihtkaitsevööndist ja Otepää looduspargist välja.	<p>Ettepanekuga ei arvestatud. Maaomanikule selgitati, et kaitse-eeskirja eelnõu piirangud tulenevad kaitsekorra ajakohastamisest ja muutuvad mitmes punktis leebemaks võrreldes kehtiva kaitsekorraga. Sihtkaitsevööndeid laiendatakse eelkõige väärtuslike metsakoosluste kaitseks. Otepää looduspargi likvideerimine seaks ohtu Otepää looduspargile iseloomuliku maastiku ja kaitse-eesmärgiks olevad liigid ja elupaigatüübid reguleerimata majandustegevuse tõttu.</p> <p>Sirelimäe katastriüksus asub Otepää piiranguvööndis ning Otepää piiranguvööndis on vajalik pärandkultuurmaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. Pühajärve piiranguvööndi kaitse-eesmärk on suure miljöö- ja kultuurilise väärtusega maastiku kaitse, maastiku vaatelisuse säilitamine, looduse mitmekesisuse ja kaitsealuste üksikobjektide kaitse. Tegemist on Otepää looduspargi ühe enim tuntud ja jäädvustatud piirkonnaga, kus on eesmärk säilitada senist maastikuilmet ka tulevikus. Nelgimäe katastriüksus asub Pühajärve sihtkaitsevööndis Pühajärve kaldal. Pühajärve sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on seal väljakujunenud koosluste säilitamine, taastamine ja tutvustamine, looduse mitmekesisuse säilitamine, kaitsealuste liikide elupaikade kaitse ning kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse. Kaitstavad elupaigad on looduslikult rohketoitelised järved, niiskuslembesed kõrgrohustud, siirde- ja õõtsiksood, allikad ja allikasood, liigirikkad madalsood, vanad loodusemetsad, vanad laialehised salumetsad, rohunditerikkad kuusikud, okasmetsad oosidel ja moreenikuhatistel, soostuvad ja soo-lehtmetsad, siirdesoo- ja rabametsad ning jõed ja ojad.</p>
61	Põllumajandusamet	<p>1. Lisada kaitse-eeskirja eelnõusse § 10 lõike 2 punkti 6 olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööde alla veel Kolmjärve, Päidla, Vana-Otepää ja Risttee sihtkaitsevöönd.</p>	<p>1. Ettepanekuga arvestatud. Kolmjärve, Päidla, Vana-Otepää, Risttee, Kiriku ja Kukemäe sihtkaitsevööndis on olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Tegevused on jäetud kaalutusotsuseks, kuna nende mõju kaitse-</p>

		2. Täpsustada maaparandusseaduse § 77 alusel olemasolevate kuivenduskraavide maaparandussüsteemide registrisse kandmiseks vajalike toimingute korda Otepää looduspargi maa-alal.	eesmärkidele sõltub paljudest asjaoludest (kasutatav tehnoloogia, asukoht, maht jne), mida kõike ei ole võimalik määruse koostamisel ette näha 2. Ettepanekuga arvestatud. Seletuskirja täiustati viitega maaparandusseadusele.
62	Ühinenud Metsaomanikud MTÜ	1. Sõnastada eelnõu §16 punkti 2 lõiked 1 ja 2: „(2) Uuendusraie tegemisel peab arvestama järgmiste tingimustega: 1) lageraielangi pindala ei või olla suurem kui 3 hektarit, välja arvatud juhul, kui nimetatud raielank jääb ühe metsaeraldise piiresse; 2) turberaielangi pindala ei või olla suurem kui 5 hektarit, välja arvatud juhul, kui nimetatud raielank jääb ühe metsaeraldise piiresse.” 2. Jätta paragrahv 16 punkti 1 lõige 3 eelnõust välja. 3. Tuua elupaigatüübile okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel vastavad puistud välja ja kehtestada erisused sarnaselt Pargi piiranguvööndiga. 4. Ettepanek vähendada säilikpuude koguse kohustust 10 tm/ha-le.	1 ja 2. Ettepanekutega ei arvestatud. Keskkonnaamet analüüsis metsaregistri andmeid ning vastavalt sellele korrigeeris kaitse-eeskirja eelnõu §16 (metsa majandamine piiranguvööndis). Kui raieküpsuse saavutanud või ületanud puistute osakaal väheneks oluliselt, siis vähendaks see metsade vanuselist mitmekesisust, mis kahjustaks bioloogilise mitmekesisuse säilimist piiranguvööndis. Raielangi suuruse piiramise peamine eesmärk on säilitada ajutiselt raieküpsuse ületanud metsasid, mis soodustab vastavat kooslust eelistavate liikide levikut sihtkaitsevööndite vahel. Piiranguvöönd peab toimima puhvrina sihtkaitsevööndite vahel. 3. Ettepanekuga arvestatud osaliselt. Okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel on toodud määruses eraldi välja, kuna see on inimese poolt mõjutatud elupaigatüüp. Elupaigatüübile okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel vastavaid puistuid on lubatud majandada üksnes püsimeetsana ja nimetatud elupaigatüüp säilib ka piiranguvööndi koosseisus. 4. Ettepanekuga ei arvestata. Eri uuringute kohaselt on liigirikkuse säilitamise seisukohalt määrav eelkõige säilikpuude, sealhulgas ka surnud puidu maht ning säilikpuid peaks jääma vähemalt 20 tm/ha kohta.
63	Kopli (63601:002:3131)	1. Ettepanek, et liinide omanik võiks hakata tegelema õhuliinide asendamisega maa-alustega, samuti võib sellega seoses olla otstarbekas muuta n-õ liinikoridore. Õhuliinide asendamine maa-alustega parandaks kahtlemata Otepää looduspargile iseloomulike loodus- ja pärandmaastike vaateid ning üldilmet. 2. Täiendava väiksema tähelepanekuna võiks sisse kirjutada puhtpuistu mõiste.	1. Ettepanekuga ei arvestata. Kaitseala valitsejal ei ole õigust nõuda liinirajatiste omanikult õhuliinide asendamist maa-alustega, kuna tegemist on olemasolevate rajatistega. Keskkonnaamet saab tingimusi seada uute liinirajatiste rajamise korral. 2. Ettepanekuga arvestatud ja seletuskirja mõiste osas täiustatud, et seletuskiri oleks üheselt arusaadavam.
64	Jusa (63602:002:1131 ja 63602:002:1132)	Ei lepi sihtkaitsevööndi režiimiga, kui majandustegevus on keelatud. Mets on juba praegu kehvast seisust ja seda oleks vaja korrastada.	Ettepanekuga ei arvestatud, katastriüksusel asub kaitse-eesmärgiks olev kõrge esinduslikkusega metsaelupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud, mille säilimine oleks piiranguvööndis ohustatud raiete tõttu.
65	Iheruse (63601:002:2174)	Ei ole nõus katastriüksusele sihtkaitsevööndi moodustamisega	Ettepanekuga ei arvestatud, katastriüksusel asuvad kaitse-eesmärgiks olevad kõrge esinduslikkusega metsaelupaigatüübid vanad loodusmetsad, rohunditerikkad kuusikud ning soostuvad ja soolehtmetsad, mille säilimine oleks piiranguvööndis ohustatud raiete tõttu.

66	Arvo Järvet	Ei nõustu Otepää looduspargi nimetamisega kuppelmaastikuks.	Ettepanekuga arvestatud ning seletuskirjas on Otepää looduspargi maastiku kirjeldamisel kasutatud mõisteid „kõrgustik” ja „küngas”.
67	Flaterna OÜ, Reval Kinnisvara OÜ	Vastu Otepää looduspargi kaitse-eeskirja muutmisele. Ebaotstarbekas ja põhjendamatu ning pole kooskõlas õiguskindluse printsiibiga.	Maaomanikule selgitatud, et kaitse-eeskirja eelnõust tulenevad piirangud tulenevad kaitsekorra ajakohastamisest ja muutuvad mitmes punktis leebemaks võrreldes kehtiva kaitsekorraga.
68	Andres Olesk	<p>1. Ettepanek: uuendusraie (lageraie) eraldisepõhine, aga mitte suurem, kui 3 ha. Uuendusraie puhul metsastamise kohustus kolme aasta jooksul.</p> <p>2. Ettepanek: lähtuda rinnasdiameetri ja vanuse puhul metsaseadusest, muidu on metsade majandamine mõttetu.</p> <p>3. Ettepanek 1960.–1970-ndatel istutatud kuusikute (endistel põllumaad) varasema raie lubamine.</p> <p>4. Lisada inimene <i>Homo sapiens</i> kaitse-eesmärgiks.</p>	<p>1, 2. Ettepanekutega ei arvestata. Keskkonnaamet analüüsis metsaregistri andmeid ning vastavalt sellele korrigeeriti kaitse-eeskirja eelnõu §16 (metsa majandamine piiranguvööndis). Kui raieküpsuse saavutanud või ületanud puistute osakaal väheneks oluliselt, siis vähendaks see metsade vanuselist mitmekesisust, mis kahjustaks bioloogilise mitmekesisuse säilimist piiranguvööndis. Raielangi suuruste piiramise peamine eesmärk on säilitada ajutiselt raieküpsuse ületanud metsasid, mis soodustab vastavat kooslust eelistavate liikide levikut sihtkaitsevööndite vahel. Piiranguvöönd peab toimima puhvrina sihtkaitsevööndite vahel.</p> <p>3. Eelnõusse on sisse viidud raietele leevendavad sätted hall-lepikute ja esimese põlvkonna kuusikute puhul, kuna need on madala loodusliku mitmekesisusega puistud ja neil ei ole suurt looduskaitset väärtust.</p> <p>4. Ettepanekuga ei arvestatud. Ettepanek ei ole põhjendatud.</p>
69	Otepää vallavalitsus	<p>1. Ettepanek mitte kiirustada uue eeskirja kehtestamisel.</p> <p>2. Toetab kodanikualgatuse korras kodanike ja huvigruppide poolt Keskkonnaametile tehtud ettepanekuid.</p>	<p>1. Ettepanekuga arvestatud, et nii suure ala puhul ei saa kiirustada.</p> <p>2. Arvestatud mitmete huvigruppide ettepanekutega ning korraldatud arutelusid.</p>

3. Peab vajalikuks sotsiaal-majandusliku uuringu läbiviimist eeskirja mõju kohta Otepää valla arengule.

4. Ettepanek Keskkonnaameti ja Keskkonnaministeeriumi läbirääkimisteks.

5. Ettepanek vaadata ümber kaitseala eesmärgid.

6. Ettepanek koostada kaitse-eeskirja mõjude analüüs enne kaitsekorra rakendamist.

3. Ettepanekuga ei arvestata. Kaitse-eeskirja eelnõu mõju hindamisel on võetud aluseks Justiitsministeeriumi koostatud metoodika õigusaktide mõju hindamise kohta. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Otepää looduspark on ühtlasi Natura 2000 loodus- ja linnuala, kus kaitsekorra väljatöötamisel tuleb arvestada ka Euroopa kohtu praktikaga. Euroopa kohus on korduvalt oma otsustes, mis puudutavad Natura alade moodustamist ja nende kaitset, esitanud seisukoha, et loodusväärtuste kaitse on alati kaalukam kui mis tahes muu sotsiaalne või majanduslik argument. Natura alade moodustamine ja nende kaitse korraldamine pole poliitiline ega õiguslik menetlus, vaid teaduslik protsess, kus lähtutakse eelkõige loodusväärtustest. Hinnangu täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi tegemise kohta on Keskkonnaministeerium esitanud oma 23.03.2015 kirjas nr 13-1/15/1464-4 ja 22.10.2015 kirjas nr 13-1/15/9362-1. Keskkonnaministeeriumi hinnangul ei peeta täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi koostamist kaitse-eeskirja menetluse käigus põhjendatuks, kuna see ei anna eeskirja kinnitamisosuse tegemiseks juurde olulist lisateavet.

4. Ettepanekuga arvestatud. Otepää looduspargi puhul on tegemist sedavõrd suure ja tähtsa kaitsealaga.

5. Ettepanek võeti teadmiseks, kuna ei esitatud ühtegi konkreetset muutmissettepanekut. Vallale selgitati kaitse-eesmärkide põhjendusi.

6. Kaitse-eeskiri ei ole planeeringudokument. Kaitse-eeskirja eelnõu mõju hindamisel on võetud aluseks Justiitsministeeriumi koostatud metoodika õigusaktide mõju hindamise kohta. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

		<p>7. Linnamäe orgu mitte liita Otepää looduspargiga.</p> <p>8. Ettepanek arvata kaitsealalt välja Pühajärve ranna ja rannapargi maa-ala.</p> <p>9. Ettepanek arvata välja Otepää valla üldplaneeringuga määratud kompaktses asustusega alad Sihva, Vana-Otepää, Kannistiku ja Kastolatsi küla.</p> <p>10. Ettepanek sisustada mõisted „majandustegevus”, „hoonestusala”, „loodusvarade kasutamine”, „looduse mitmekesisus”, „sästev puhkemajandus”, „iseloomulik maakasutus”, „poollooduslik kooslus”, „piirkonnale iseloomulik asustusstruktuur”, „arhitektuuripärand”, „maastikuilme” ja „miljööväärtusega maastik”.</p> <p>11. Ettepanek selgitada seletuskirjas, et kaitse-eeskiri ei käsitle Otepää looduspargis lubatud tegevusi, mis on reguleeritud seadusega, nagu teised raieliigid peale uuendusraie, maaparandussüsteemide hooldamine piiranguvõõndis.</p> <p>12. Ettepanek muuta kaitse-eeskirja § 17 tingimusi. Keeld metsamaal ja poollooduslikul kooslusel on liigne piirang.</p> <p>13. Ettepanek lubada kõigis sihtkaitsevööndites püstitada ehitisi algsetel talukohtadel.</p>	<p>7. Ettepanekuga arvestatud. Linnamäe vaadeldavust, mis oli ekspertide ettepaneku aluseks see ala kaitsealaga liita, on võimalik tagada ka planeerimisseaduse alusel (planeeringud kooskõlastab Keskkonnaamet). Keskkonnaamet ei näe vastuolu kehtiva detailplaneeringu ja kaitse-eeskirja vahel. Linnamäe oru, Linnamäe nõlva, Vabadussõja, Linnamäe tee 1 katastriüksust ei arvata Otepää looduspargi koosseisu.</p> <p>8. Ettepanekuga ei arvestatud. Pühajärv ja kogu selle ümbrus on Otepää maastiku üks keskseid ja tuntumaid väärtusi kaitsealal, mille hulka kuulub ka Pühajärve rannaala.</p> <p>9. Ettepanekuga ei arvestatud. Nimetatud külad on maastikukaitsealalt tähtsad, kuna nende edaspidine areng mõjutab ümbruskonna asustusstruktuuri.</p> <p>10. Ettepanekuga arvestatud, et seletuskiri oleks üheselt mõistetavam.</p> <p>11. Ettepanekuga arvestatud. Üheselt mõistetavuse huvides on märgitud, et kaitse-eeskirjaga ei reguleerita seadusega lubatud tegevusi.</p> <p>12. Ettepanekuga ei arvestatud. Poollooduslikele kooslustele ehitamine on otsene kaitse-eesmärgi kahjustamine. Metsamaale ehitamisel muudetakse oluliselt väljakujunenud maastikumustrit, mis on vastuolus maastikukaitse eesmärgiga. Metsamaa all on mõeldud põlist metsamaad.</p> <p>13. Ettepanekuga ei arvestatud. Sihtkaitsevöönd, mis on niigi väiksem osa kogu kaitsealast, on mõeldud inimtegevuse vältimist vajavate liikide ja koosluste kaitseks. Ehitamine hävitaks või kahjustaks juba aastakümnete jooksul vanadele talukohtadel väljakujunenud looduslike kooslusi, mistõttu pole see otstarbekas.</p>
70	Kaga (63602:002:0069)	1. Looduspargist välja arvata osa Nüpli külast, mis jääb Valga maanteest ida poole, ning Väikese Munamäe katastriüksused,	1. Ettepanekuga ei arvestatud, kuna ei selgu, milliste katastriüksuste kohta Otepää looduspargist välja arvamiseks ettepanek esitati. Väikese Munamäe väljaarvamist Otepää looduspargist ei näe

		<p>kuna seal on tegu rekreatsioonipiirkonnaga ja aktiivne tegevus toimub aasta läbi.</p> <p>2. Ettepanek koostada sotsiaal-majanduslik uuring.</p>	<p>Keskkonnaamet ette maastikukaitse eesmärgil. Küsitud ka ekspertiisi koostaja Eerik Leibaku täiendav seisukoht, mille kohaselt on Väike Munamägi üks Otepää looduspargi maastikulisi sümboleid ning peab kindlasti säilima kaitseala koosseisus.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet on olnud vastavalt Otepää Vallavalitsuses 13.02.2015 toimunud nõupidamisel kokkulepitule valmis menetluseväliselt tegema koostööd mõju lisaanalüüsi koostamisel, pidades siinjuures silmas eelkõige looduspargis kehtivate piirangute mõju ehitustegevusele ja metsamajandusele. Sisendit sotsiaal-majandusliku analüüsi tegemiseks ei laekunud üheltki töögrupilt ega kohalikult omavalitsuselt. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Otepää looduspark on ühtlasi Natura 2000 loodus- ja linnuala, kus kaitsekorra väljatöötamisel tuleb arvestada ka Euroopa kohtu praktikaga. Euroopa kohus on korduvalt oma otsustes, mis puudutavad Natura alade moodustamist ja nende kaitset, esitanud seisukoha, et loodusväärtuste kaitse on alati kaalukam kui mis tahes muu sotsiaalne või majanduslik argument. Natura alade moodustamine ja nende kaitse korraldamine pole poliitiline ega õiguslik menetlus, vaid teaduslik protsess, kus lähtutakse eelkõige loodusväärtustest.</p>
71	Saareranna (63602:002:0184)	<p>1. Täiendada kaitse-eeskirja eelnõu § 5 lõiget 2 selliselt, et katastriüksuse omanikul ja valdaja on õigus sõita oma katastriüksusel väljaspool teid ja radu, kui see ei kahjusta kaitstavaid objekte, õigus sõita maastikusõidukitega spordi- ja kultuuriürituste ettevalmistamisel, korraldamisel ja läbiviimisel, spordiradade ettevalmistamisel ja radade hooldusel ning maastikuhooldusel. Viia maastikusõidukitega teedel sõitmine kooskõlla liiklusseadusega.</p> <p>2. Muuta määruse § 17 lõike 2 punkti 1 ja jätta välja osa „kusjuures metsamaal ja poollooduslikul kooslusel üksnes algsetel taluüekohtadel”.</p>	<p>1. Ettepanekuga arvestatud. Kaitseala valitsejale jäetakse kaalutlusõigus kooskõlastada sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid muul juhul, kui tegevus ei kahjusta kaitseväärtusi, mis annab võimaluse suunata tegevust tingimuste seadmisega või sõitmise keelamisega tundlikes kohtades. Lisaks kaitseala valitseja kooskõlastusele peab sõiduki või maastikusõidukiga sõitjal olema kinnisasja valdaja nõusolek.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestata. Poollooduslikele kooslustele ehitamine on otsene kaitse-eesmärgi kahjustamine. Metsamaale ehitamisel muudetakse oluliselt väljakujunenud maastikumustrit, mis oleks vastuolus maastikukaitse eesmärgiga. Metsamaal on mõeldud põlist metsamaad ja mõistet on selgitatud seletuskirja vastavas peatükis.</p>
72	Tsänikõrtsi (72401:003:0593) ja (72401:003:0022), Kotka	<p>1. Katastriüksused arvata välja Otepää looduspargist, nimetatud katastriüksustel ei asu kaitsealuste liikide elupaiku ega kasvukohti ning ei ole Natura loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaiku.</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Nimetatud katastriüksused kuuluvad looduspargi koosseisu ja projekteeritavasse tsoneeringusse (Otepää, Vanamõisa-Restu piiranguvöönd) maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks. Otepää ja</p>

	(72401:003:0024), Linaski (72401:003:0023)	2. Selgitada asustusstruktuuri mõistet.	Vanamõisa-Restu piiranguvööndis on vajalik pärandkultuurmaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. Katastriüksused asuvad 2009. a N. Nuti koostatud töö „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering” alusel sihtkaitsealas. 2. Ettepanekuga arvestatakse, et kaitse-eeskirja seletuskiri oleks üheselt arusaadavam.
73	Põdra (63602:002:1601)	1. Muuta eelnõu § 5 lõiget 2 nii, et katastriüksuse omanikul ja valdajal on õigus sõita oma katastriüksusel väljaspool teid ja radu, kui see ei kahjusta kaitstavaid objekte. 2. Jätta välja § 17 lõike 2 punktist 1 välja „kusjuures metsamaal ja poollooduslikul kooslusel üksnes algsetel taluõuekohtadel”.	1. Ettepanekuga arvestatud. Kaitseala valitsejale jäetakse kaalutusõigus kooskõlastada sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid muul juhul, kui tegevus ei kahjusta kaitseväärtusi, mis annab võimaluse suunata tegevust tingimuste seadmisega või sõitmise keelamisega tundlikes kohtades. Lisaks kaitseala valitseja kooskõlastusele peab sõiduki või maastikusõidukiga sõitjal olema kinnisasja valdaja nõusolek. 2. Ettepanekuga ei arvestata, kuna ettepanek ei ole põhjendatud. Poollooduslikele kooslustele ehitamine on otsene kaitse-eesmärgi rikkumine. Metsamaale ehitamisel muudetakse oluliselt väljakujunenud maastikumustrit, mis oleks vastuolus maastikukaitse eesmärgiga. Metsamaa all on mõeldud põlist metsamaad ja mõistet on selgitatud seletuskirja vastavas peatükis.
74	Raivo Kalda	1. Ettepanek Otepää looduspark kui riiklik kaitseala likvideerida. 2. Ettepanek välja arvata Pühajärve park, Linnamäe org, Tehvandi ja Ansomäe vaheline ala ja Väikese Munamäe ümbrus. 3. Mitte kasutada eeskirjas mõisteid „alale iseloomulik maakasutus”, „pärandkultuurmaastiku elemendid”, „piirkonnale omane asustusstruktuur”, „arhitektuuripärand”, „maastikuilme”, „looduse mitmekesisuse kaitse” ja „pärandkultuurmaastik” ilma defineerimata. 4. Minimaalse hoonestatava katastriüksuse pindalaks määrata 2 ha ning seada maastikuilme ja vaadete säilitamiseks lisatingimusi. 5. Koostada sotsiaal-majanduslik uuring:- võimalik mõju kohalikule arengule, majandusele, regionaalarengule, omanikele ning kohalikele omavalitsustele.	1. Ettepanekuga ei arvestatud, tegemist ei ole kaitse-eeskirja uuendamise menetluse küsimusega. Ala maastikuline väärtus tervikuna on säilinud. Maastik on küll muutunud, aga jätkuvalt leidub alal kaitsealuseid liike ja üleeuroopalise tähtsusega elupaigatüpe, mis vajavad ka edaspidi kaitset. Seletuskirja otstarbekuse peatükis on kirjeldatud, mis väärtused vajavad edasist kaitset. 2. Ettepanekuga arvestatud osaliselt Linnamäe ümbruse puhul. Väikese Munamäe ja Pühajärve pargi väljaarvamist Otepää looduspargist Keskkonnaamet ette ei näe eelkõige maastikukaitse ja ajaloolis-kultuurilisel põhjusel. 3. Ettepanekuga arvestatud, et kaitse-eeskiri oleks üheselt mõistetavam. Mõistete definitsioonid lisatud seletuskirja. 4. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet ei näe 2 ha suuruse lisapiirangu seadmisel mõtet ning kõiki juhtumeid tuleks vaadata olukorrapõhiselt. 5. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet on olnud vastavalt Otepää Vallavalituses 13.02.2015 toimunud nõupidamisel kokkulepitule valmis menetluseväliselt tegema koostööd mõju lisaanalüüsi koostamisel, pidades siinjuures silmas eelkõige looduspargis kehtivate piirangute mõju ehitustegevusele ja metsamajandusele. Sisendit

			<p>sotsiaal-majandusliku analüüsi tegemiseks ei laekunud üheltki töögrupilt ega kohalikult omavalitsuselt. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Otepää looduspark on ühtlasi Natura 2000 loodus- ja linnuala, kus kaitsekorra väljatöötamisel tuleb arvestada ka Euroopa kohtu praktikaga. Euroopa kohus on korduvalt oma otsustes, mis puudutavad Natura alade moodustamist ja nende kaitset, esitanud seisukoha, et loodusväärtuste kaitse on alati kaalukam kui mis tahes muu sotsiaalne või majanduslik argument. Natura alade moodustamine ja nende kaitse korraldamine pole poliitiline ega õiguslik menetlus, vaid teaduslik protsess, kus lähtutakse eelkõige loodusväärtustest. Hinnangu täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi kohta on Keskkonnaministeerium esitanud oma 23.03.2015 kirjas nr 13-1/15/1464-4 ja 22.10.2015 kirjas nr 13-1/15/9362-1. Täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi koostamine kaitse-eeskirja menetluse käigus ei ole põhjendatud, kuna see ei anna eeskirja kinnitamisosuse tegemiseks juurde olulist lisateavet.</p>
75	<p>Otepää valla mootorkelgu komisjon</p> <p>Eesti Jetti- ja Mootorkelgu Liit</p> <p>Eesti Mootorrattaspordi Föderatsioon</p> <p>Eesti Seiklusturismi Assotsiatsioon</p> <p>Estonian Snowcross Association</p> <p>Mootorsaanide Safarikeskus</p> <p>JK Moto Kelgukeskus</p> <p>Spordiklubi Freetime Racing</p> <p>Spordiklubi Surf</p>	<p>Ettepanek lubada kaitseala teedel sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmist vastavalt liiklusseadusele. Samuti on lubatud mootorsaanide liiklus avalikel mootorsaaniradadel vastavalt Otepää valla mootorsaaniradade arengukavale. Väljaspool teid sõitmisel tuleb arvestada alljärgnevat tingimusi:</p> <p>1) sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, KE-ga lubatud tegevustel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusel, kaitseala valitsejaga kooskõlastatud liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, metsa- ja põllumajandustöödel, spordi- ja kultuuriürituste ettevalmistamisel, korraldamisel ja läbiviimisel, spordiradade ettevalmistamisel ja hooldusel ning maastikuhooldusel;</p> <p>2) kinnisasja omanikul või valdajal on oma kinnisasja piires lubatud mootorsõidukiga sõita väljaspool teid ja radu, kui see ei kahjusta kaitstavaid objekte;</p> <p>3) muul juhul on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid lubatud kaitseala valitseja ja</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse. Eelnõu § 5 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt: „kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Sõiduki- või maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevustel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, metsa- ja põllumajandustöödel. Sõiduki või maastikusõidukiga on lubatud sõita oma kinnisasja piires kinnisasja omanikul või valdajal väljaspool teid, kui sellega ei kahjustata kaitseala kaitse-eesmärke, ning muul juhul on väljaspool teid sõiduki või maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja ja kinnisasja omaniku või valdaja nõusolekul”.</p>

	Sea Doo & Ski Doo Spordiklubi Eesti Motomatkajate klubi	kinnisasja nõusolekul. valdaja	
76	Mall Värva	<p>1. Ettepanek südame-emajuure (<i>Gentiana cruciata</i>) ja hariliku maasapi (<i>Centaurium erythraea</i>) looduskaitse alla võtmiseks.</p> <p>2. Kas Elva jõe ääres asuv Emanda heinamaa koos sileda tondipea liigiga jääb kaitsealale? Kui ei, siis teeb ettepaneku liita see ala kaitsealaga.</p> <p>3. Paluperas kohalikule ühistule kuuluval vanal põldheinapõllu servas kasvab III kaitsekategooria taimeliik balti sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza baltica</i>) ning oleks vaja, et see maariba jääks tulevikus kündmata.</p> <p>4. Allikasoo kasvav II kaitsekategooria liik kollane kivirik (<i>Saxifraga hirculus</i>) on pilliroo tõttu ohus. Vaja hooldada.</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Selgitatud liikide kaitse alla võtmise protsessi.</p> <p>2. Nimetatud ala paikneb Otepää hoiualal. Otepää looduspargi kaitse-eeskiri koostatakse ainult Otepää looduspargi alale.</p> <p>3. Antud ala jääb väljapoole Otepää loodusparki ning kaitse-eeskiri koostatakse ainult Otepää looduspargi alale.</p> <p>4. Allikasoo jääb Otepää looduspargi piiridest välja. Kaitse-eeskiri ei reguleeri konkreetseid liigi hooldusteid, mistõttu pole liigi elupaiga hooldamine kaitse-eeskirjaga lahendatav küsimus.</p>
77	Väike-Kellamäe (63602:002:0654)	<p>1. Ettepanek katastriüksuse väljaarvamiseks.</p> <p>2. Ettepanek muuta kaitse-eeskirja eelnõu § 17 lõike 2 punkti 1 sõnastust osas, mis võimaldab Pilkuse piiranguvööndis ehitiste püstitamist metsamaal ja poollooduslikul kooslusel üksnes algsetel taluõuekohtadel.</p> <p>3. Ettepanek muuta kaitse-eeskirja eelnõu § 5 lõiget 2, mis käsitleb kaitsealal liikumist maastikusõidukitega.</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksus asub Otepää looduspargi keskel ja moodustab ümbritsevaga ühtse terviku. Nimetatud katastriüksused kuuluvad looduspargi koosseisu ja projekteeritavasse Pilkuse piiranguvööndisse maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks. Pilkuse piiranguvööndis on vajalik pärandkultuurimaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. Katastriüksus asub 2009. a N. Nuti koostatud töö „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering” alusel sihtkaitsealas.</p> <p>2. Ettepanek ei ole põhjendatud. Poollooduslikele kooslustele ehitamine on otsene kaitse-eesmärgi rikkumine. Metsamaale ehitamisel muudetakse oluliselt väljakujunenud maastikumustrit, mis on vastuolus maastikukaitse eesmärgiga. Metsamaa all on mõeldud põlist metsamaad ja mõistet on selgitatud vastavas seletuskirja peatükis.</p> <p>3. Ettepanekuga arvestatud ja paragrahvi täiustatud.</p>
78	Ingermanni (63602:002:0019), Järvetalu (63602:002:0020), Põllumäe (63602:002:0182), Hage (63602:002:0183), Saareranna	<p>1. Muuta § 5 lõiget 2 järgmiselt: „katastriüksus eraomaniku ja valdaja õigus sõita oma katastriüksusel väljaspool teid ja radu, kui see ei kahjusta kaitstavaid objekte, samuti õigus sõita maastikusõidukitega spordi- ja kultuuriürituste ettevalmistamisel, korraldamisel ja läbiviimisel, spordiradade ettevalmistamisel ja radade hooldusel, samuti maastikuhoolduse läbiviimisel”.</p>	<p>1. Ettepanekuga arvestatud. Säte §5 lõikes 2 täpsustatud.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestatud. Poollooduslikele kooslustele ehitamine on otsene kaitse-eesmärgi rikkumine. Metsamaale ehitamisel muudetakse oluliselt väljakujunenud maastikumustrit, mis on vastuolus maastikukaitse eesmärgiga. Metsamaa all on mõeldud põlist metsamaad ja mõistet on selgitatud seletuskirja vastavas peatükis.</p>

	(63602:002:0184), Kirsi (63602:002:0185) ja Ees-Palava (63602:002:4032)	2. Ettepaneku muuta määruse § 17 lõike 2 punkti 1 ja jätta välja lausest osa „kusjuures metsamaal ja poollooduslikul kooslusel üksnes algsetel taluõuekohtadel”.	
79	Risti (63601:001:0113)	Ettepanek jätta Risti katastriüksus Otepää looduspargi koosseisust välja.	Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksus asub Otepää looduspargi Mägestiku piiranguvööndis. Mägestiku piiranguvööndis on vajalik pärandkultuurmaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. Katastriüksus asub 2009. a N. Nuti koostatud töö „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering” alusel sihtkaitsealas.
80	Pühalepa (63601:001:0088) Pajupõllu (63601:001:0087) Soosaare (63601:001:0090) Tammepõllu (63601:001:0185) Põllusaare (63601:001:0952) Lannusaare (63601:001:0955)	Neitsijärve piiranguvööndist välja arvata järgmised maaüksused: Pühalepa (63601:001:0088), Pajupõllu (63601:001:0087), Soosaare (63601:001:0090), Tammepõllu (63601:001:0185), Põllusaare (63601:001:0952) ja Lannusaare (63601:001:0955). Kukemäe sihtkaitsevööndist välja arvata Soosaare (63601:001:0090) katastriüksus.	Ettepanekuga ei arvestatud. Üksikuid katastriüksuseid Otepää looduspargist välja ei arvata, kuna need moodustavad ümbritsevaga maastikuliselt ühtse terviku. Katastriüksused on Otepää looduspargi koosseisu arvatud eelkõige Otepää looduspargile iseloomuliku maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks. Katastriüksused asuvad Neitsijärve piiranguvööndis. Neitsijärve piiranguvööndi kaitseeesmärk on hästi säilinud pärandkultuurmaastiku elementide – alale iseloomuliku maakasutuse, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme – säilitamine, looduse mitmekesisuse, kaitsealuste liikide ja elupaikade kaitse ning kaitsealuste üksikobjektide kaitse.
81	Laane (63601:001:0872)	1. Arvata Laane katastriüksus Otepää looduspargist välja. 2. Kaitse-eeskirja eelnõust on puudu mõistete sisu ja otsustuskriteeriumid.	1. Ettepanekuga ei arvestatud. Üksikuid katastriüksuseid Otepää looduspargi keskelt välja ei arvata, kuna need moodustavad ümbritsevaga maastikulise terviku. Katastriüksused on Otepää looduspargi koosseisu arvatud eelkõige Otepää looduspargile iseloomuliku maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks. Katastriüksus asub Otepää looduspargi Mägestiku piiranguvööndis. Mägestiku piiranguvööndis on vajalik pärandkultuurmaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri, arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. 2. Ettepanekuga arvestatud ja seletuskirja täiustatud mõistete osas.
82	Paluperä vallavalitsus	1. Kaitse-eeskirjas peavad piirangud (hoonete korruselisus, minimaalne omavaheline kaugus jms) olema võimalikult täpselt määratud. 2. Jätta eramaaomanikele õigus otsustada oma katastriüksuse loodusparki kuuluvuse üle.	1. Selgitatud ehituspõhimõtteid kaitse-eeskirjas. Igat juhtumit vaadatakse olukorrapõhiselt ning liigsete piirangute seadmisel ei ole mõtet. 2. Ettepanekuga ei arvestatud. Tegemist ei ole kaitse-eeskirja menetluse pädevusse kuuluva küsimusega. Otepää loodusparki vabatahtliku kuulumisega seatakse ohtu Otepää looduspargile

			iseloomulik maastik eelkõige kaitsekorralduslikult reguleerimata ehitustegevuse ja raiete tõttu.
83	Möldre (63602:001:0511 ja 63602:001:0512)	Ettepanek arvata katastriüksus Otepää looduspargist välja.	Ettepanekuga ei arvestatud. Katastriüksus moodustab ümbritsevaga maastikulise terviku. Katastriüksused on Otepää looduspargi koosseisu arvatud eelkõige Otepää looduspargile iseloomuliku maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks.
84	Jaasi (63601:001:0151, 63601:001:0152, 63601:001:0153)	<p>1. Lisada suvilakooperatiivide kui väljakujunenud, säästliku puhkemajanduse edendamiseks eeldusi omavate alade tihendamise võimalus.</p> <p>2. Lõpetada Otepää looduspargi kui maastikukaitseala kaitseriim, kuna pinnavorme saab kaitsta ilma selleta.</p> <p>3. Ettepanek lisada eelnõu § 5 lõikesse 1 maaomaniku loa nõutavus.</p> <p>4. Ettepanek lisada vastav viide ja märkus erateedel sõitmise korra seotusest teeseaduses sätestatuga.</p> <p>5. Ettepanek sätestada § 5 lõike 3 punkti 2 puhul maaomaniku nõusoleku nõutavus.</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Kohaliku omavalitsuse territooriumil määratakse asustusstruktuur üldplaneeringuga.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestatud. Euroopa maastiku konventsiooni kohaselt on maastik inimese poolt tunnetatav, looduslike ja/või inimtekkeliste tegurite toimel ning vastasmõjul kujunenud iseloomulik ala. Lisaks pinnavormile kaitstakse maastiku all visuaalselt ilusat ilmet ja vaateid, mis on kujunenud looduse ja inimese koostoimel. Lisaks on väärtusteks kaitsealused liigid ja elupaigatüübid.</p> <p>3. KeÜS, 4. peatüki 2. jaos „Õigus kasutada võõrast maatükki ja veekogu” on kirjeldatud võõral maatükil viibimine, liikumine ja kallasraja kasutamine. Kaitse-eeskirja eelnõu § 5 sätestab, et inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, püüda kala ning pidada jahti kogu kaitsealal. Ehk kaitse-eeskirjaga ei seata looduskaitselisi lisapiirangud inimeste viibimisele eramaal, kuna see pole looduskaitsealalt vajalik. Maaomaniku nõusoleku nõue tuleb teatud juhtudel juba KeÜS igameheõigust puudutavatest sätetest, mida pole vaja kaitse-eeskirjaga täiendavalt reguleerida.</p> <p>4. Alates 18.01.2016 on erateed puudutavad sätted reguleeritud ehitusseadustikuga. Kaitse-eeskirjaga seda eraldi ei reguleerita.</p> <p>5. Tegemist on LKS kitsendusega, millele tehakse kaitse-eeskirjaga leevendus. Veekogu avalik kasutamine on reguleeritud ka veeseadusega. Kaitse-eeskirja eelnõu § 5 lõike 3 punkt 2 sätestab, et kaitseala veekogudel on lubatud sisepõlemismootoriga ujuvahendiga sõitmine. Sisepõlemismootoriga ujuvahendiga sõitmine on lubatud: 1) järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud tegevustel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.</p>

<p>6. § 6 punktist 4 välja jätta lautri või paadisilla, k.a paadikuuri ehitamise kooskõlastatuse nõue.</p>	<p>6. Nõue on sätestatud LKS § 14 lõike 1 punktis 6, mille kohaselt ei või kaitsealal ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks. Kaitse-eeskiri lihtsalt kordab selguse huvides seadusest tulenevat piirangud. Selle sätte muumiseks tuleb esmalt muuta looduskaitseadust. Paadisilla ja/või slipi rajamist on käsitletud ka Otepää valla üldplaneeringu punktis 2.19, mille kohaselt on vajalik maaomaniku ja omavalitsuse nõusolek.</p>
<p>7. Sätestada § 6 osas kaitseala valitsejaga koostöö tegemise nõue.</p>	<p>7. Kaitse-eeskirja eelnõu § 6 sätestatu on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul, koostöö kaitseala valitsejaga on antud punktis vajalik. Tegemist on üldiste looduskaitseadusest tulenevate kitsendustega.</p>
<p>8. Sätestada eelnõu § 7 lõikes 1 selgesõnaliselt kaitseala valitseja argumenteeritud põhjendatuse nõue.</p>	<p>8. Kaitseala valitseja otsused on kaalutusotsused, millele kohalduvad haldusmenetlusseaduse nõuded (§ 56 lõige 1), mis sisaldab ka argumenteerimise nõuet.</p>
<p>9. Kõrvaldada eelnõust inimeste vaba kogunemist piiravad sätted.</p>	<p>9. LKS § 30 lõike 2 punkt 6 ütleb, et kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on sihtkaitsevööndis keelatud telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine. LKS § 31 lõike 2 punkt 11 ütleb, et kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on piiranguvööndis keelatud telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas.</p>
<p>10. Eemaldada eelnõu § 11 punktist 1 kuna majandustegevus ei takista Otepää pinnavormide säilimist.</p>	<p>Tegemist on juba looduskaitseadusest tuleneva kitsendusega, millele tehakse kaitse-eeskirjaga leevendus. Suurte rahvahulkade koondumine võib põhjustada suurt tallamiskoormust ja erosiooni maastikukaitsealal, kahjustades muu hulgas esteetilist väärtust.</p> <p>10. Otepää looduspargi sihtkaitsevööndite tsoneeringu eesmärk on piiritleda alad, kus kaitse-eesmärkide saavutamiseks on vajalik rangete piirangute seadmine. Range kaitse alla on arvatud need kooslused, mille looduskaitseline väärtus ja soodne seisund piiranguvööndi režiimis ei säiliks. Peamiselt on tegemist looduskaitsealal kõrge väärtusega metsakooslustega, mille peamiseks ohuteguriks on metsade majandamine.</p>
<p>11. Arvata Vanamõisa-Restu piiranguvööndist välja Kääriku küla Jaasi katastriüksused (maatükid 63601:001:0152, 63601:001:0151 ja 63601:001:0153).</p>	<p>11. Ettepanekuga ei arvestatud. Kõnealused katastriüksused moodustavad ümbritsevate katastriüksustega ühtse terviku, mis on arvatud Otepää looduspargi koosseisu eelkõige maastikukaitse eesmärgil. Nimetatud katastriüksused kuuluvad looduspargi koosseisu ja projekteeritavasse Vanamõisa-Restu piiranguvööndisse maastiku vaatelisuse kaitseks ja säilitamiseks. Vanamõisa-Restu piiranguvööndis on vajalik pärandkultuurmaastiku elementide säilimine, alale iseloomuliku maakasutuse jätkamine, piirkonnale omase asustusstruktuuri,</p>

12. Sätestada selguse mõttes eelnõu § 15 lõike 1 punktis 1 ammendav loetelu lubatava majandustegevuse erisustest.

13. Sätestada §-s 17 maatulundusmaa majandamiseks vajalike ehitiste püstitamise selge lubatavus kõikjal piiranguvööndis.

14. Kõrvaldada eelnõu § 17 lõike 2 punktist 1 ehitiste püstitamisel kohustuslik seostatus algse taluõuekohaga.

15. Sätestada § 18 punktis 2 energiapuistude rajamise lubatavus, kuna pelletite valmistamiseks on see parim ja keskkonnahoidlikum viis.

16. Sätestada § 15 lõike 1 punktis 4 eramaal omaniku loal lubatavate tegevuste pikem loetelu.

17. Otepää looduspargi asukohana välistada Otepää linn.

18. Ettepanek täiendada Vanamõisa-Restu piiranguvööndi kaitse-eesmärke Jaasi A306 ala osas, kuna alale omaseks asustusstruktuuriks on nõukogudeaegne suvilakooperatiiv.

arhitektuuripärandi ja maastikuilme säilitamine. Katastriüksused asuvad osaliselt 2009. a N. Nuti koostatud töö „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering” alusel sihtkaitsealas.

12. Ettepanekuga arvestatud osaliselt. Seletuskirjas on mõisteid täpsustatud.

13. Kaitse-eeskirja eelnõuga on täpsustatud eri piiranguvööndites ehitamist lähtuvalt piiranguvööndite kaitse-eesmärkidest. Samas tuleb tõdeda, et kõiki olukordi ei ole võimalik ette näha, ning seetõttu vaadatakse igat situatsiooni olukorrapõhiselt.

14. Ettepanekuga ei arvestatud. Kaitse-eeskirja eelnõuga on täpsustatud ehitustegevuse reguleerimist. Kehtiva Otepää looduspargi kaitse-eeskirja punkti 24 lõike 3 alusel on Otepää looduspargis kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud uute ehitiste püstitamine. Seega on ehitusloa väljaandmisel ka praegu vajalik Keskkonnaameti nõusolek. Kaitse-eeskirja eelnõuga on ehitustegevust puudutavaid sätteid vaid täpsustatud, lähtudes eri piiranguvööndite kaitse-eesmärkidest, ning antakse alus kaalutusotsuseks. Kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud Vanamõisa-Restu piiranguvööndis ehitiste püstitamine, kusjuures metsamaal ja poollooduslikul kooslusel üksnes algsetel taluõuekohtadel.

15. Ettepanekuga ei arvestatud, kuna energiapuistute rajamine kaitsealal ei ole kooskõlas kaitse-eesmärgiga. Metsakoosluste soodne seisund on tagatud, kui puistu vanuseline ja liigiline koosseis on võimalikult mitmekesine. See loob soodsaid elupaigatingimusi eri liikidele. Puht- ja energiapuistute bioloogiline mitmekesisus on väike, sobivad elutingimused on tagatud vaid vähestele liikidele.

16. Kui tegevus ei ole õigusaktiga keelatud, siis on see lubatud ning seda ei ole enam eraldi vaja välja tuua.

17. Otepää linn ei kuulu kehtiva kaitsekorra ega eelnõu alusel Otepää looduspargi koosseisu.

18. Ettepanekuga ei arvestatud. Piiranguvööndi asustusstruktuuri hindamisel on lähtutud 20. sajandi alguse talukohtadest (N. Nutt „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering“), mitte nõukogude aja arhitektuurist.

	<p>19. Täpsustada seletuskirja lõiku, kui palju vähem I ja II kaitsekategooria liike leidub teistes Eesti piirkondades.</p> <p>20. Pärandkultuurmaastikku ei ole vaja kaitse-eesmärgiks seada, sest seda Otepää looduspargis ei ole.</p> <p>21. Defineerida, millised on seletuskirja peatüki 2.3 „maastikulised väärtused”.</p> <p>22. Hinnomäe väike-konnakotka elupaiga kaitset jätkata eraldi alana, kuna Otepää looduspargiga liites kaoks ala kohalik identiteet, mis on pärandkultuuriobjektina kaitstav üksikobjektina.</p> <p>23. Kaitsealalt mitte välja arvata Otepää tööstusparki jääv ala (Laane, Kivistiku, Hundisoosaare jne), need on unikaalsed Otepää pärandkultuuriobjektid, mujal kaitsta ei saa.</p> <p>24. Mitte arvata Otepää looduspargist välja Rõngu–Otepää–Kanepi teest põhja ja loode poole jääv ala (kokku umbes 111 ha), alal asub pärandkultuurobjekt kirikumõis.</p> <p>25. Ettepanek täpsustada, et Pülme skv alal ei ole väärtusi, mis eeldaksid piiranguvööndi režiimi.</p> <p>26. Seletuskirja lõik Pülme sihtkaitsevööndi kohta sisaldab väärinfot. Kõik Pülme järve ääres asuvad suvilad on ehitatud 1970. aastate keskel toona TÜ Kääriku õppe- spordibaasi kasutuses olnud maa-alale.</p> <p>27. Seletuskirja lõiku „Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit” täiendada põhjenduse esitamisega ja eksperdihinnangu nõudega.</p> <p>28. Sätestada metsade majandamisel alepõllunduse kui muistse pärandkultuurse maaharimisviisi lubatavus kõikjal piiranguvööndis.</p>	<p>19. Otepää looduspargi kaitse-eeskiri koostatakse Otepää looduspargi territooriumi kohta. Kaitse-eesmärgiks olevate liikide arvud on esitatud kaitseala otstarbekuse peatükis.</p> <p>20. Ettepanekuga ei arvestatud. Otepää looduspargis on pärandkultuurmaastik säilinud ning peaks säilima ka kaitse-eesmärgina edaspidi.</p> <p>21. Maastikulised väärtused on Otepää kõrgustikule iseloomulikud reljeefivormid ja metsade vaheldumine niitude ja järvedega, avatud esteetilised vaated ning haguküla tüüpi asustusstruktuur. Täpsemalt on neid kirjeldatud N. Nuti töös „Otepää looduspargi maastikuline tsoneering”.</p> <p>22. Ettepanekuga ei arvestatud. Ala on osa terviklikust Otepää piirkonna loodusväärtuste kompleksist.</p> <p>23. Ettepanekuga ei arvestatud. Ala ei esinda iseloomulikku Otepää maastiku ning seal ei leidu looduskaitselisi väärtusi.</p> <p>24. Ettepanekuga ei arvestatud. Kirikumõis säilib pärandkultuurobjektina ka ilma kaitseeripiirita, kuna on muinsuskaitse all.</p> <p>25. Ettepanekuga ei arvestatud. Endisel Pülme sihtkaitsevööndi alal on Otepää looduspargi maastikulised väärtused.</p> <p>26. Ettepanekuga arvestatud. Seletuskirja täpsustatud.</p> <p>27. Kaalutusotsuste tegemist reguleerib haldusmenetluse seadus.</p> <p>28. Ettepanekuga ei arvestatud. Alepõllundusega muudetak looduspargi kõlvikulist jaotust ja maastikumustrit. Alepõllundusega kaasneks metsa raadamine, milleks on vajalik kaitseala valitseja nõusolek. Nõusoleku eelduseks on, et väljakujunenud kõlvikuline jaotus ei muutuks</p>
--	--	--

			oluliselt. Alepõllundus ei ole otseselt seadusega ega ka kaitse-eeskirjaga keelatud.
85	Vääsa (63601:002:2930) (72401:003:0780)	Ettepanek arvata katastriüksused sihtkaitsevööndist välja.	Ettepanekuga ei arvestatud, kuna katastriüksustel asuvad kõrge looduskaitse väärtusega Otepää looduspargi kaitse-eesmärgiks olevad metsaelupaigatüübid rohunditerikkad kuusikud ja soostuvad ja soo-lehtmetsad ning piiranguvööndis ohustaks nende säilimist raied.
86	22. aprillil 2015 arutelul esitatud ettepanekud	<p>1. Kaaluda Maa-ameti ajaloolise kaardirakenduse Nõukogude Liidu 1942. aasta topokaardi kasutamist kaitse-eeskirja eelnõu põlise metsamaa tähenduse arvestamisel, kuna see kaart põhineb välitöödel ja on põhjalik.</p> <p>2. Kaaluda kaitse-eeskirja eelnõu seletuskirjas täpsustamist, millised piiranguvööndite kaitse-eesmärgid tulenevad N. Nutti tööst („Otepää looduspargi maastikuline tsoneering”) ja millised mitte, näiteks arhitektuuripärandi mõiste.</p> <p>3. Ettepanek koostada Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eelnõu piirangutest tulenev sotsiaal-majanduslik analüüs, mis hõlmaks ka turismi ja spordi huvigruppe. Analüüs peaks sisaldama kinnisvara hindasid.</p>	<p>1. Ettepanekuga arvestatud ja seletuskirja täpsustatud.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet soovib kasutada N. Nutti tööst tulenevaid soovitusi. Mõisteid on seletuskirjas täpsustatud.</p> <p>3. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet on olnud vastavalt Otepää Vallavalituses 13.02.2015 toimunud nõupidamisel kokkulepitule valmis menetluseväliselt tegema koostööd mõju lisaanalüüsi koostamisel, pidades siinjuures silmas eelkõige looduspargis kehtivate piirangute mõju ehitustegevusele ja metsamajandusele. Sisendit sotsiaal-majandusliku analüüsi läbiviimiseks ei laekunud üheltki töögrupilt ega kohalikult omavalitsuselt. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Jaanus Raidal soovis 13.02.2015 ümarlinal teada, kas Keskkonnaamet on valmis osalema sotsiaal-majandusliku uuringu tegemisel, Otepää Vallavalitsus valmistab ette eelnõud uuringu läbiviimiseks. Ena Poltimäe sõnul arutatakse ettepanekuid Vabariigi Valitsuse koalitsioonilepingust lähtudes, kui vallalt tulevad konkreetsed ettepanekud ja Keskkonnaamet võrdleb need LOORE uuringuga.</p> <p>Otepää looduspark on ühtlasi Natura 2000 loodus- ja linnuala, kus kaitsekorra väljatöötamisel tuleb arvestada ka Euroopa kohtu praktikaga. Euroopa kohus on korduvalt oma otsustes, mis puudutavad Natura alade moodustamist ja nende kaitset, esitanud seisukoha, et loodusväärtuste kaitse on</p>

		<p>4. Võrdse kohtlemise printsiibi seisukohast tehti ettepanek arvata Otepää looduspargi koosseisust välja Anso 9 ja Väike Munamägi.</p> <p>5. Sõidukitega väljaspool teid sõitmine. Ettepanek sõna „perekonnaliikmetel” välja võtta, kuna see on juba valdaja mõistega lubatud.</p> <p>6. Sõidukitega sõitmine teedel. Lisada juurde maastikusõiduk, kuna antud juhul ei oleks võimalik maastikusõidukitega teedel üldse liigelda.</p> <p>7. Ettepanek lubada sõidukitega sõitmist külmunud järvedel, kuna jääteega ei ole see reguleeritud.</p> <p>8. Ettepanek selgitada kaitse-eeskirja seletuskirjas sihtkaitsevööndi osas majandustegevus paremini lahti.</p>	<p>alati kaalukam kui mis tahes muu sotsiaalne või majanduslik argument. Natura alade moodustamine ja nende kaitse korraldamine pole poliitiline ega õiguslik menetlus, vaid teaduslik protsess, kus lähtutakse eelkõige loodusväärtustest. Hinnangu täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi tegemise kohta on Keskkonnaministeerium esitanud oma 23.03.2015 kirjas nr 13-1/15/1464-4 ja 22.10.2015 kirjas nr 13-1/15/9362-1. Keskkonnaministeeriumi hinnangul ei peeta täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi koostamist kaitse-eeskirja menetluse käigus põhjendatuks, kuna see ei anna eeskirja kinnitamisosuse tegemiseks juurde olulist lisateavet.</p> <p>4. Ettepanekuga ei arvestatud, kuna ala on maastikuliselt oluline. Küsitud kaitse-eeskirja ekspertiisi koostajalt lisisisend, mille kohaselt on Väike Munamägi üks Otepää looduspargi sümboleid, ning sellele tuginedes jääb Keskkonnaamet oma seisukoha juurde.</p> <p>5. Ettepanekuga arvestatud. Sätet on täpsustatud ja sõna „perekonnaliikmetel” välja arvatud.</p> <p>6. Kaitse-eeskirja lisatud maastikusõidukiga teel sõitmise lubatavus.</p> <p>7. Külmunud veekogu kasutamine on reguleeritud veeseadusega (VeeS § 6 lõiked 1 ja 2, § 7 lõige 1, § 18 lõiked 1–3) ja kaitse-eeskirjaga seda ei reguleerita.</p> <p>8. Ettepanekuga arvestatud. Seletuskirja on täpsustatud.</p>
87	21. aprillil 2015 toimunud arutelul esitatud ettepanekud	<p>1. Ettepanek lubada uue kaitse-eeskirjaga lageraie maksimaalse langisuurusega 2 ha, kuna see hoiab kulusid kokku (väiksem masinate transpordikulu) ja häirib metsaelustikku vähem (parem ulatuslikum lühiaegne, kui lokaalne, aga iga-aastane häirimine).</p> <p>2. Ettepanek koostada sotsiaal-majanduslik analüüs.</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Keskkonnaamet analüüsis metsaregistri andmeid ning kompromissina seati maksimaalseks lageraie langisuuruseks 1,2 ha. Leevendused on tehtud raietele hall-lepikutes ja esimese põlvkonna monokultuur kuusikutes.</p> <p>2. Ettepanekuga ei arvestatud. Koosolekul lepiti kokku, et metsaomanikud koostavad konkreetselt sõnastatud metsamajandusliku analüüsi lähteülesande ning saadavad selle Keskkonnaametile. Lähteülesannet Keskkonnaametile ei esitatud. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele,</p>

			<p>regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.</p> <p>Otepää looduspark on ühtlasi Natura 2000 loodus- ja linnuala, kus kaitsekorra väljatöötamisel tuleb arvestada ka Euroopa kohtu praktikaga. Euroopa kohus on korduvalt oma otsustes, mis puudutavad Natura alade moodustamist ja nende kaitset, esitanud seisukoha, et loodusväärtuste kaitse on alati kaalukam kui mis tahes muu sotsiaalne või majanduslik argument. Natura alade moodustamine ja nende kaitse korraldamine pole poliitiline ega õiguslik menetlus, vaid teaduslik protsess, kus lähtutakse eelkõige loodusväärtustest. Hinnangu täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi läbiviimise kohta on Keskkonnaministeerium esitanud oma 23.03.2015 kirjas nr 13-1/15/1464-4 ja 22.10.2015 kirjas nr 13-1/15/9362-1. Keskkonnaministeeriumi hinnangul ei peeta täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi koostamist kaitse-eeskirja menetluse käigus põhjendatuks, kuna see ei anna eeskirja kinnitamisosuse tegemiseks juurde olulist lisateavet.</p>
88	14.10.2015 Otepää Vallavalitsus (vahearuanne)	<p>1. Koostada põhjalik sotsiaal-majanduslik analüüs ning selle käigus ka tulemuslikkuse analüüs 1996. aastal kehtinud kaitse-eeskirjale ning varasemale perioodile.</p> <p>2. Analüüsida kaitseala jätkamise vajadust ja otstarbekust ning muid kohaliku arengu aspekte vastavalt valitsusliidu koalitsioonileppele.</p> <p>3. Arvestada lisaks kaitsealustele liikidele ka inimesega, kohaliku kogukonna soovidega, laekunud ettepanekutega ning kohaliku arengu vajadustega. Muuta KeA asjaajamine avatumaks, läbipaistvamaks ja usaldusväärsemaks.</p> <p>4. Parandada oluliselt KeA analüüsivõimekust tulemuslikkuse hindamisel ning luua regulaarne ja korrektne aruandlus maksumaksja ees.</p> <p>5. Ettepanek vastasseisu lahendamiseks kogukonnaga: hakata kohe rakendama bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist tulenevat ökosüsteemset käsitlust.</p> <p>6. Luua alused Otepää looduspargiga liitumiseks vabatahtlikkuse printsiibil ning kehtestada kaitseala jätkumise korral kaaluda Otepää looduspargi ümberformeerimist biosfääri programmialaks eeltoodud tingimustel ning</p>	<p>1. Ettepanekuga ei arvestatud. Täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi algandmete saamiseks pöördus Keskkonnaamet Otepää Vallavalitsuse poole kirjalikult 08.04.2015. Senini ei ole vastavasisulist eelnõud laekunud.</p> <p>2. Kaitseala jätkamise vajadust on analüüsitud eelnõu koostamise käigus. Mõju hindamisel on võetud aluseks Justiitsministeeriumi koostatud meetodika õigusaktide mõju hindamise kohta. Hinnangu täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi läbiviimise kohta on Keskkonnaministeerium esitanud oma 23.03.2015 kirjas nr 13-1/15/1464-4 ja 22.10.2015 kirjas nr 13-1/15/9362-1. Keskkonnaministeeriumi hinnangul ei peeta täiendava sotsiaal-majandusliku analüüsi koostamist kaitse-eeskirja menetluse käigus põhjendatuks, kuna see ei anna eeskirja kinnitamisosuse tegemiseks juurde olulist lisateavet.</p> <p>3. Ettepanekuga arvestatud. Avaliku väljapaneku ettevalmistustega alustati 2014. a oktoobris, kui KeA korraldas eelnõud tutvustavad koosolekud. Alates sellest ajast on huvitatud isikud saanud esitada küsimusi ja arvamusi ning korraldatud on mitmeid kohtumisi. Menetluse kirjeldus on esitatud seletuskirja peatükis 3. Kõik ettepanekud ja nendega arvestamine/mittearvestamine on kajastatud käesolevas tabelis.</p> <p>4. Kaitse-eeskirja koostamisel on lähtutud olemasolevatest juhenditest. Otepää looduspark on juba riikliku kaitse all, kaitse-eeskirja muudatuste jõustumisel puudub oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule,</p>

		analüüsida võimalust selle toomiseks Otepää KOV haldusalasse.	majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. 5, 6. Tegemist ei ole kaitse-eeskirja eelnõu menetluse pädevusse kuuluva küsimusega.
89	Valdur Sepp	Ettepanek, et Pühajärve osas ei oleks tingimused nii ranged kui praegu on, et Sõsarsaartel oleks lubatud majandustegevus ja sellest tulenevalt arvata sihtkaitsevööndist välja Pühajärve Sõsarsaared.	Ettepanekuga ei arvestatud. Sõsarsaartel on inventeeritud Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eesmärkideks olevad II kaitsekategooria taimeliik roheline kaksikhammas ja III kaitsekategooria taimeliik sulgjas õhik, elupaigatüüp vanad laialehised salumetsad (esinduslikkusega A). Saartel asuvad üksikobjektid Sõsarsaare tammed. Sõsarsaared on planeeritavasse Pühajärve sihtkaitsevööndisse arvatud, arvestades 2011. a U. Timmi ja E. Leibaku tööd „Eksperthinnang Otepää looduspargi kaitse-eeskirja eelnõule ja tsoneeringule”. Kõrge väärtusega metsaelupaikade (esinduslikkus A ja B) soodne seisund ja kaitse on tagatud vaid sihtkaitsevööndi režiimis.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste EL õigusaktidega:

1. EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, millisel määral leidub tema territooriumil loodusdirektiivis nimetatud looduslike elupaigatüüpe ja liikide elupaiku.

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj” on punkti 1 alapunkti 38 järgi Natura 2000 võrgustiku loodusala esitatud Otepää loodusala, mis hõlmab Otepää loodusparki. Seetõttu tuleb Otepää looduspargis tegevuste kavandamisel hinnata nende mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi. Otepää loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. a otsusega 2008/24/EÜ, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biograafilises piirkonnas asuvate ühenduste tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbriga K(2007)5402 all, ELT L 12/118, 15.01.2008, lk 245–392). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusala nimekirja Euroopa Komisjoni 3. detsembri 2014. a rakendusotsusega (EL) 2015/73, millega võeti vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduste tähtsusega alade loetelu kaheksas uuendatud versioon (teatavaks tehtud numbriga C(2014) 9092 all), ELT L 18, 23.01.2015, lk 485–695).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ ehk linnudirektiivi artikli 1 kohaselt käsitleb nimetatud direktiiv kõikide looduslikult leiduvate linnuliikide, kaasa arvatud nende munade, pesade ja elupaikade kaitset EL liikmesriikides. See hõlmab nende liikide kaitset,

hoidmist ja kontrolli ning kasutamist. Linnudirektiivi artiklite 2 ja 3 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, sealhulgas kaitsealade loomine, eelnimetatud linnuliikide arvukuse hoidmiseks tasemel, mis vastab eelkõige ökoloogilistele, teaduslikele ja kultuurilistele nõuetele, arvestades samal ajal majanduslikke ja puhkeaja veetmisega seotud vajadusi. Otepää looduspargis on olulisteks kaitse-eesmärkideks mitme linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliigi kaitse.

Pärast määruse jõustumist tehakse Euroopa Komisjonile ettepanek eemaldada elupaigatüüp lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210) Otepää loodusala eesmärkidest ning muuta Otepää loodusala ja Otepää linnuala piire, mis viiakse vastavusse Otepää looduspargi ja Otepää hoiuala piiridega.

Linnu- ja loodusalast jäävad välja järgmised katastriüksused: Savikoja, Savimäe, Kivistiku, Toomase, Rummu, Laane, Hundisoosaare, Kuuse, Noortalu, Kruusamäe, Kasesalu, Platsi, Toomenurga, Toome, Tehase tn 15, Mäe, Pedja, Pedjamäe, Raudkogre, Järve, Metsääre, Tuulemäe, Pedajakalda, Otepää reoveepuhasti, Alajaama reoveepuhasti, Saeveski, Alajaani, Alajaama 4, Kaku, Elektriteenuse, Aini Alajaama, Kaevu, Avallone, Kütte Alamjaama, Helicomi, Masti, Kiviario, Tare, Alajaama 2, Alajaama 3, Sauna, Alajaama mänguväljak, Väike-Veske, Karupää, Ala-Savilaane, Unimäe, Karumäe, Soldati, Parmeti, Väike-Parmeti, Töökoja, Siimu, Nurga, Töökojaplatsi, Otepää Auto, Garaazi 1, Meistri, Garaazi 2, Lao, Kuuri, Kännukuke, Mardi, Nõlvaku, Mihkelsoni, Kunimäe, Mihklmäe, Kellamehe, Uue-Jaanimäe, Naftabaasi, Vana-Surnuaia, Rukkiräägu, Lõokese, Ööbiku, Surnuaia tee L1, Surnuaia tee L2, Kirikumõisa 1, Kirikla, Kutsari, Kadaka, Pihlaka, Piiri, Õngekonksu, Lombiveere, Puidu, Tehnokeskuse alajaama, Keskuse Katlamaja, Veski alajaama, Tiigipõllu, Arturi, Paju, Keskuse väikekoht 6, Teeääre, Keskuse väikekoht 2, Keskuse väikekoht 2a, Keskuse väikekoht 3, Keskuse väikekoht 4, Keskuse väikekoht 5, Keskuse väikekoht 1, Sassi, Väike-Sassi, Kallaku, Tehvandi põik 3, Sõstramäe, Karupesa, Palevmaja, Olümpiakeskus Tehvandi, Alliku, Valga mnt 12 // Olümpiakeskus Tehvandi, Tehvandi, Tehvandi 2, Anso 9, Anso 8, Pühajärve tee 52 ja Tennisevälja tn 1.

Linnu- ja loodusala osakaal suureneb järgmistel katastriüksustel: Kolga, Uue-Aboala, Sammelsoo-Mareki, Sammelsoo-Jaani, Linnamäe org, Vanatalu, Sulaoja soo ja Ojakalda.

Linnu- ja loodusala osakaal väheneb järgmistel katastriüksustel – Väikes-Järve, Ütti-Jaani, Tallimõisa, Metsakurro, Juksinurga, Ees-Kurnakese, Pedajaserva, Kurnakese, Ees-Tamme, Tamme, Veske, Ületee, Tammemäe, Ojakalda, Vana-Savilaane ja Mäe.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Otepää looduspargi on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Maamaksuseaduse § 5 lõike 4 kohaselt arvutab maamaksu välja ja kogub seda Maksu- ja Tolliamet, kellele esitavad selleks vajalikud andmed kohalikud omavalitsused. Seega kaasneb eelnõu jõustumisega kohalikele omavalitsustele laekuvate maamaksutulude muutumine. Maamaksutulu muutumise summa selgub Maksu- ja Tolliametisse informatsiooni laekumisel, mida arvestab Rahandusministeerium riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvete tasandusfondi kujundamisel. Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb määruse jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude mõningane vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirjale jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta ja § 4 lõike 2 kohaselt looduskaitseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt makstakse maamaksu 50% maamaksu määrast. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 6 kohaselt ei maksta maamaksu omavalitsusüksuse haldusalal asuvalt munitsipaalmaalt. Määruse jõustumisega jääb eri katastriüksuste eest laekumata Palupera vallas 55 ja Sangaste vallas 24 eurot maamaksutulu. Otepää ja Puka valla maamaksutulu suureneb.

Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Seega mõjutab määruse kehtestamine ka kehtestatud planeeringuid. Teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole, mistõttu oluline mõju selles küsimuses puudub. Eelnõu avalikustamise käigus saadeti kohalikele omavalitsustele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks eelnõu materjalid. Selle käigus ei esitatud vastuväiteid, et määruse jõustumine takistaks kehtivate planeeringute teostamist. Looduskaitseaduse § 9 lõike 71 punktide 3 ja 4 järgi on avalikustamise üks eesmärk saada menetlusosalistelt neile teadaolevaid andmeid, mis on seotud antud eelnõuga.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Otepää looduspargis jääb sihtkaitsevöönditesse ca 715 ha eramaid. Maa-ameti tehingute andmebaasi alusel toimus Puka, Palupera, Otepää ja Sangaste vallas 2015. aastal 304 tehingut, keskmiselt 6020 eurot hektari kohta. Sihtkaitsevööndis väheneb eramaa pindala 16 ha ja sihtkaitsevööndid suurenevad eelkõige riigimaa arvelt. Seega määruse jõustumisel vähenevad riigi kohustused eramaade omandamise osas 96 320 euro võrra.

Otepää looduspargi territooriumile jääb Natura 2000 toetusõiguslikku metsaala kokku 12 630 ha. Sellest on piiranguvööndis 10 469,9 ha ja sihtkaitsevööndis 2160,1 ha. Toetuse määr Natura 2000 piiranguvööndis asuva ühe hektari metsaala kohta on 60 eurot aastas, sihtkaitsevööndis 110 eurot hektari kohta aastas. Erametsamaa ala suureneb sihtkaitsevööndites 161 ha ning määruse kehtestamisega suureneb toetussumma kuni 8878 eurot aastas.

Poollooduslike koosluste hooldamisega seotud kulud ei muutu. Otepää loodusparki jääb hooldamist ja osaliselt taastamist vajavaid poollooduslikke kooslusi 376,3 ha. Poolloodusliku koosluse hooldamiseks on võimalik taotleda loodushoiutoetust taastatavale alale 250 eurot hektari kohta aastas ja hooldatavale alale 147 eurot hektari kohta aastas.

Otepää looduspargi moodustamisega tsoneeritakse piiranguvööndis olevat riigimetsa täiendavalt sihtkaitsevööndisse 859,7 ha. Lähtudes sellest, et ka piiranguvööndi metsade majandamine oli varem kitsendatud ja vastavalt RMK arvutustele on majanduspiirangutega

metsade kavandatavaks raiemahuks ligikaudu 1/10 majandusmetsa lankide keskmisest, ulatub iga-aastane saamata jäänud puidutulu lisapiirangute seadmisel ligikaudu 12,4 euronit hektari kohta (see teeb 10 660 eurot).

Määruse jõustumine ei too kaasa uute organisatsioonide moodustamist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati teiste ministriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Maaeluminister kooskõlastas eelnõu märkustega. Ülejäänud ministriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks. Kooskõlastamisel esitatud märkused ja ettepanekud ning nendega arvestamine on esitatud käesoleva seletuskirja lisas.

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Otepää looduspargi kaitse-eeskirja seletuskirja lisa nr 1

Kooskõlastusringil esitatud märkustega arvestamise tabel

<p>Maaeluministeerium</p>	<p>Eelnõu seletuskirja leheküljel 32 on ebatäpne selgitus, mille kohaselt maaparandussüsteemid on Põllumajandusametis arvel. Maaparandusseaduse § 3 lõike 1 kohaselt on maaparandussüsteem maatulundusmaa kuivendamiseks ja niisutamiseks ning keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mille andmed on kantud maaparandusseaduse § 40 lõikes 1 nimetatud registrisse. Ettepanek on seletuskirja sõnastust asjakohaselt täpsustada.</p> <p>Seletuskirjas on eksitav väide, et lisaks kaitseala valitseja nõusolekul lubatud uue maaparandussüsteemi rajamisele on lubatud ka olemasolevate maaparandussüsteemide hooldamine. Ettepanek on sõnastust korrigeerida ja lisada selguse huvides eelnõusse lubatud tegevusena olemasolevate maaparandussüsteemide hooldamine.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt ettepanekule korrigeeritud.</p> <p>Arvestatud. Seletuskirja on korrigeeritud ja viidud kooskõlla eelnõu sättega. Looduskaitseseadus piiranguvõõndis olemasolevate maaparandussüsteemide hooldamist ei reguleeri ja see tegevus on tingimusteta lubatud. Tegevusi, mida looduskaitseseadus ei reguleeri, eeskirjas ei kajastata.</p>
---------------------------	---	--

Marko Pomerants
Keskkonnaminister